

30332

వ్ర తి ది న ము వ్ర క టి ర వ (బ డు ను.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 12-వ తేది శనివారము

No. 113

సంపుటము ౯

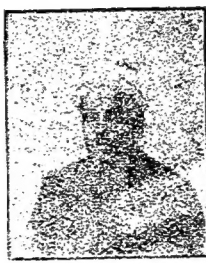
కుండు భి నా మ థం వ త్స ర ము, శ్రా వణ మా స బహుళ పంచమి గి.

సంచిక ౧౧౩

ఒకలాభకరమైన వార్త. దీనిని సకలమైనవారు గమనించవలెను. (1)

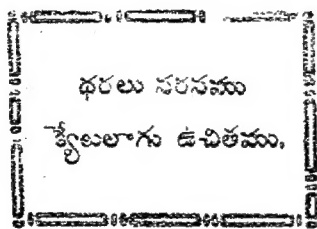
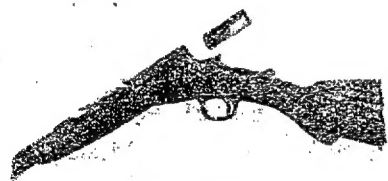

మేము నగలవాళును ప్రారంభించి కొద్దికాలమైనప్పటికిని మాతో విడిచిపెట్టి కాతాదారులు లావాదేవి ఇచ్చుచున్నారు. విలయంగా స్వచ్ఛమైన మొదటిరకం కేండ్రితోను, సువర్ణముబంగారముతోను మాట ప్రకారము సకాలమునకు నగలను తయారుచేసి యిచ్చుట. రెండవది చేసియిచ్చినది తృప్తికరముగా లేకన్న వాపసువుచున్న కొని వైకము నిచ్చుట. గాన నగలు కొనదలచిన వారందరు ఒకసారి మావద్ద చేరము చేసికేరవారే మానవ్యకము వారికే తెలియును. (1-42)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి, నగలవర్తకులు, వై నాబజారు, మద్రాసు.

ఒకటివారియొక్క లా తుపాకీ ను (విడిదవును) కం పెనివారికి నానావిధములగు రివాల్వర్లు. ఆరులేక వరుసకొలాలు యె యిచ్చుదురు. (3068)

గ్రామంబర. ధరలు సరసము శ్రేయలాగు ఉచితము. ప్రావీతము ౧౮౬౩ నుండునది. (3068) వర్తనవి. ప్రావీతము ౧౮౬౩ నుండునది.

Advertisement for R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras. Includes a table of prices for various items like books and stationery.

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras. మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రములు!!

వ్ర తి యింటిలో నుండవలసిన సిద్ధావధముల నేల కొనలేదు ?

Advertisement for a medicine or product, featuring an image of a bottle and detailed text about its benefits and usage.

మంచిసమయము! వేసేటే కర్తవ్యదేవ!! వెనుక దొరకవు!!

మేలైన జపాన్ పట్టు పంచలు

జపాన్ పంచలు కర్తవ్యదేవ!! వేసేటే కర్తవ్యదేవ!! వేనుక దొరకవు!! వేనుక దొరకవు!! వేనుక దొరకవు!!

Advertisement for Zama Pain Cure, featuring an image of the product box and text describing its effectiveness for various pains.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము (2118-688) ఈ అత్యుత్తమముల జర్మనీగారడి, యోగ్యతాపత్రము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాత్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక కమానాలు విచిత్రవిశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవులతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు ఆ నేకము లున్నవి. ఈ పాత్రము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన శైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివెల రూ 4-0-0. త్వరపడుడు. పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

శ్రీ త్యాగరాజ హృదయము

ఈ పుస్తకము సుమారు 580 పుటలుగల నాలుగు సంపుటములుగ మంచి గ్రంథాకాగితములలో ముద్రింపబడి మేలుబైండు చేయబడి యుండునది. 4 సంపుటములుగల సెట్టు 1-కి ధర రూ. 16. సంపుటము 1-కి రూ. 4. వెంకటేశ్వరపుటము తయారై యున్నది. రెండురూపాయలు ముందుగా మా కంపెనీకి నెలాఖరులోగా పంపి ఆర్డరును రిజిస్టరు చేసుకొనువారికి ఒక సెట్టు 14 రూపాయల కివ్వబడును. తపాలుఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఇందలి విషయములు:—మహనీయులగు శ్రీత్యాగరాజ అయ్యగారిచే రచియింపబడిన కీర్తనములలో 800 కీర్తనములను చక్కబఱచి వానికి అవతారిక, మూలము, ప్రతిపదార్థము, విశేషార్థములును, రాగలక్షణము, స్వరసాహిత్యములను వ్రాయబడియున్నవి.

గానభాస్కరం:—ఇందు సంగీతశాస్త్ర రహస్యము లన్నియును స్వరతాళములతో అనేక కీర్తనలును, స్వరములు, పల్లవులు మొదలగునవి పాడుటకై న ఉపకరణములును ఇందు గలవు. దళసరి కాగితములలో ముద్రితమైనది. మంచి గ్రంథాకాగితములలో ముద్రితమై మేలుబైండు చేయబడినది. సెట్టు రూ. 7-0-0.

సంగీత ప్రదాయినీ:—హిందూ సంగీతమును స్వంతముగా నేర్చుకొనుటకు వీలగునది. హోమ్స్ నియము నేర్చుకొనుటకు తగినది. ధర 1-కి రూ. 3.

త్యాగరాజ కీర్తనలు ధర 1-కి రూ. 3. భక్తవిజయము ధర 1-కి రూ. 5. ప్రభయభైరవము ధర 1-కి రూ. 0-12-0.

విజయసింహుడు ఎమ్. ఆది కంపెనీ, 60/5 భద్రయ్యన్ వీధి, ఎన్.ఎల్. నేడు, మద్రాసు.

4 భాగములు రూ. 2-8-0

పంజాబు శాసనసభ

సింధుసాగర కాల్య

లాహోరు ఆగస్టు 10:—సింధుసాగరకాల్య ప్రదేశమును సర్వీసేసి ప్రభుత్వమువారికి కాల్యనిర్వాహమును గూర్చి స్థానులను, ఎస్టి మేటులను బంపుటకును, ఇండియా ప్రభుత్వము వారును, ఇండియా కార్యదర్శిగారును తమసమ్మతి నిచ్చుటకును ప్రభుత్వమువారు త్వరలో ఏర్పాటులు చేయవలెనని ఈ సభ వారు ప్రభుత్వమువారికి సిఫార్సు చేయుచున్నారు. సెలెక్షన్ కమిషన్ పని చాలవరకు సాగినదిగా ఈ సభిని ప్రార్థించవలెను.

540 రూప్యములనుండి 5000 రూప్యములు పంచనా దీయుచున్న సివిలు పంచనరుల పంచనను హెచ్చు జేయవలెనని డాక్టరు ఓ.కె. గారు తీర్మానము నుపపాదించెదరు. ఇది సాధ్యము కానిచో ప్రాతీతముల పద్ధతిప్రకారము పంచన బుచ్చుకొన్న వారి విషయమునుగూర్చి యోచించు ఈ శాసన సభాభ్యులలో కొందరిని నియమించి ఒక సంఘమును ఏర్పరచవలె ననిరి. ఎమ్మె.పంచనల నియవలెనని శిఫార్సు చేయబడినను లాభములేనివారలవిషయమై యోచించుటకుగూడ ఈసంఘము ఏర్పరచబడును. ఈసభవారు తమ తీర్మానము తెలియజేయుటలోపు గ కొంతభృతిని వారి సౌకర్యార్థము నియవలె ననిరి. రాజనరేం ద్రనాథుగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. ప్రభుత్వమువారికివిషయమున సానుభూతి గలదనియు తేటగ్న పంచనలనుదీయు వారలకు ఇదివర కవుడే కొంత సదుపాయము చేయబడెననియు ప్రభుత్వముతోపున క్రియగుగారు తెలియజేసిరి. ఎమ్మె. పంచన దీయుచున్నవారలకు పల్లికు సర్వీసు కమిషనువారికి శిఫార్సు ప్రకారము పంచన ఎమ్మె. పంచనలను. పంచన ఇదివరలో ఇచ్చునది చాలదని గారు. చాలవంద ఉద్యోగములలో జేరుటకు ఆకర్షణ గ నుండ గల లం దుల కై ఇండియా గవర్నమెంటువారు హెచ్చుపంచనలను గూడ యభివృద్ధి జేసిరి. దీనికి కారణము రాజులు కమిషనువారి శిఫార్సు పంచనలను ఎచ్చుచేయుటకు మనకు ఆర్థికసంపత్తి చాలునాలేదా, ఎట్లు అభివృద్ధి జేయుటకు వీలగునో యోచించవలసియున్నది. తుదకు తీర్మానము ఓటుకుపెట్టబడి ఓడిపోయెను.

వేసవి కాలపు శాసనసభను సిమ్లాలో పెట్టిక లాభముగ నుండునని నవాబుడిక్ మురారు గారు రుపపాదించిరి. రాజనరేం ద్రనాథుగారు రద్దీ జేపించిరి. తుదకు తీర్మానము అంగీకృతమాయెను. ప్రజాశాంతికి భంగములేని ప్రదేశములకును, భంగములేని సమయములయందును రాజద్రోహపు నట్టమును ప్రవేశ పెట్టుటను మానుటకు ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారని సర్ బాక్ మేనార్డు గారు తెలియజేసిరి.

ఈశాస్త్రములో కాంజీస్థితి ఏర్పడుటకు కారణము ప్రభుత్వమువారు దీసికొన్న చర్యలే కారణము లనిరి కొన్ని గాములుందు, ఈచర్యలను ఇంకను దీసికొనవలసియున్న దనిరి. రాజకీయములయందు అసంతృప్తులై ప్రభుత్వమున తృప్తి జేదని ప్రజలకోపమును తెగించి వారి సానుభూతిని బడలుటకు ఈ రెండేడ్లకుండి ప్రభుత్వము వారు చేసిన ప్రయత్నములను తెలియజేయవలెనని సర్ బాక్ మేనార్డు ఆలీ చిస్టీ గారు రిడిగిరి. ఈ సంస్కరణములు ఈసభ కీయబడిన ఎమ్మె.పంచనల సభవారి శోక్కులను మన్నించుటచే గ జరిగిన అసంతృప్తిని వాపుటకు వీలగుచున్నదనియు విద్యాలాభమును కలుగ జేయటకు పాఠశాలలనుగిస్తాముగ నెల కొల్చుచున్నారమనియు సర్ బాక్ మేనార్డు గారు తెలియజేసిరి. లంచగొండితనమును తొలగించుటకు విచారణ సభ్యులయ్యారనిరి. నైతిక శాసనములను బాధపడినవారలకు ముఖరా ఇయ్యబడుచున్న దనిరి. దీనివలన కొంతవైమమ్యము తొలగుట కార్ధారమనను. అన్యకసరపు ప్రజలనుండి నష్టపరిహారమును రాబట్టుటను మానుటచే ప్రభుత్వమువారి సదుద్దేశము తెలియచున్నది.

బొంబాయి కార్పొరేషను

బొంబాయి, ఆగస్టు 11:—జే. జే. 40 కవాన్టీ వైద్యాలయములనుండి చాలా జబ్బుగ నున్న రోగులనుగూడ ప్రభుత్వము వారి రెండులకు బంపివేసిరో తెలియవలెనని పి. సి. నెల్సన్ గారు రిడిగిరి. ఇది గ్రాంటుమెడికల్ శాలేలో జరిగినసంతి. ప్రభుత్వమువారి వైద్యాలయమును చక్కనిస్థితియందుంచి రోగులక్షేమము వారు విధి తమ దని గుర్తించవలయుననిరి. ప్రస్తుతము ఏవనీ, క్రొత్త వైద్యాలయములలో నుంచి చికిత్స జేయుటకు రోగుల నెవరిని దీసికొనుట లేదని యు ఇది వరలో 400 మంది రోగులు ఇప్పుడు 80 మందికి లేలిరి నియు పర్వ సమయములో జేరినది. మర్రి పరంజీ గారిని సభ్యులందఱును నిందించిరి. వీరిజరులు బొంబాయిగరమున వైద్యసహాయము లేక చనిపోవుచుండగ మంత్రిలు మాత్రము సాలా 1 కి. హాయి 64000 రూప్యములను అనుభవించుచున్నారనిరి. తీర్మానము అంగీకృతమాయెను.

త్రాగుటకు వీలగు నట్టి నోరు గల బుడ్లు

ప్రస్తుతము మేము సోడా బుడ్లను విశేషముగా విక్రయించుచున్నాము.

బుడ్లను నింపునప్పుడు బుడ్లు పగులకుండునట్లు ప్రత్యేక గ్లాసుతో చేయబడినవి:

7, 10, 14 ఔన్సుల బుడ్లను స్టాకు చేసి యున్నాము.

డబ్ల్యు. ఇ. స్మిత్ అండు కో., (లిమిటెడ్) మాంట్టరోడ్డు, మద్రాసు

W. E. Smith & Co., Ltd, Mount Road Madras.

Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd. Mysore.

Loans From Rs. 1,000 to Rs. 8,000.

Will be Given Without Interest and Without Security To 200 Bondholders Every Year.

Houses from Rs. 1,000 and Upwards will be Purchased Without Capital and Without Trouble for our Life Policy holders. For Prospectuses and Agency Terms, Please Apply to Messrs. P. K. Rau & Sons, Chief Agents, Madras Presidency, Native States & Ceylon, 239, Thambu Chetty Street, MADRAS.

చల్లారాం గైయాను చందు షాపు

వారు క్రొత్త జవిలీ రకములను జపానునుండి తెప్పించి యిప్పుడే స్టాకు చేసి యున్నారు.

రోజారంగునందు సరిగ బుట్టాలు వేసినది, ఆకుపచ్చ చాకులేట్,

మున్నగు విధవిధరంగులలో పలువిధరకములు గలవు.

ఇవిగాక రవికె, జాకెట్టు దినుసులు కూడ త్వరలోనే తెప్పించెదరు.

బయటవూరి వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ధరల చొప్పున పంపబడును.

విలాసమును చక్కగా వ్రాయుడు.

చల్లారాం గైయాను చందు

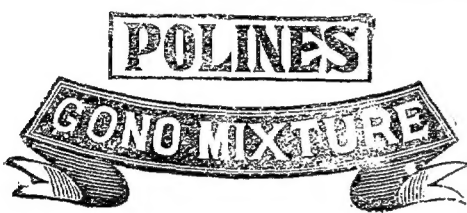
(2300)

గొప్ప అద్దములలుపులతో అందముగ నుండు షాపు

9, 10, 11, రత్నన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

కుష్టు, బొల్లి, త్వయ, మధుమేహము, పురాణ నవాయి, నెగ, మూర్ఛ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ రోగము పక్షవాతము మొదలగు నవి పూచీపైని కుడర్చబడును

గుణమిచ్చిన మిదలే నొమ్మిచ్చుట.
అపురూపములగు ఓషధుల మహాత్యముల పర్యంత వాడులగు రోగులు కన్నరాలకే తెలియదు. వారలే వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని ఆపాయములకు లోనై కన్నకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము. మాదగ్గరనుండి ఔషధము సేవించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలపైని సామ్యుభయవచ్చును. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుడర్చవచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యమియు నియ్యనవసరములేదు. ఈ త్రైప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి ఔషధములు వి. పి. గా పంపబడును.
(3222) **వి. ఎమ్. రాజా.**
దీర్ఘవ్యాధులకును మైథిమనోహరములకును
భిమునిపట్టణము. ఆయుర్వేద వైద్యులు.

18 సంవత్సరముల నుండి చాలప్రసిద్ధి జెందినది.
ఔషధము గాకరియ మొదలగు అన్నివిధములైన ములకు గ్యాంగ్లీగా చెప్పబడినది ఇది ముఖ్యస్థిమై విసమూలికలచేత మాత్రమే తియ్యబడెను. ఒక టాబ్లెట్ నేర్పించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చేయును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడినది. ఒకసేసామందు తెప్పించుకొని నేర్పించినకొలది రోగులకే అనుభవముమీద గుణమున తెలియగలదు. రోజువారీతో సహా బుడ్డి 1 కి గు 8-10 రెండింటికి రు 6-10.00 మూడింటికి రు 9-12.00 మాత్రమే.
(3458) ఈ త్రైప్రత్యుత్తరము యింగ్లీషులో వ్రాయబడి యుచితము
D. Polines & Co.
Chemists, No. 3 Harimohan Roy Lane Calcutta.

యినాం! యినాం!!
60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి సుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము
ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3395)
ఈ పుస్తకము ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.
The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta

ఆయుర్వేద పంచరత్నములు
1. చిరలు ఆనవ: సర్వజ్వరముల తక్షణ బరిమార్చు దివ్య వధుము. సీసా రు 2. రు 1-4-0.
2. మధుమూత్ర భంజని: మధుమేహము, బహుమూత్రము, కుశునస్థము, కుసుమరోగముల నిర్మూలము చేయ సులభమైన ముఖ్యమందు రు 15.
3. సిద్ధ ముకరధ్వజ: ఆకాల జరా ప మృత్యుభయముల రోగించు అమృతకల్పము 15 పౌ. రు 4.
4. శంకరతైల: కుష్టు చర్మవ్యాధుల నిర్మూలము చేయ అశలాత్మము రు 1.
5. మంత్ర కవచము: మహా ఋషిప్రీతి కర్మసిద్ధిదాయక మంత్రవధరసాయనిక ప్రక్రియ. తా.వే. 8 అణాలు.
ఈ కటలాగు ఉచితము. చూచితీరవలెను.
ఆయుర్వేదరత్న వి. కేశవనారాయణ,
(182) మేనేజింగ్ ప్రొఫెయిటరు.
మెస్సర్సు, బి. యన్. రావు బ్రదర్స్ వారి ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం.

Are you in the Full Glory
OF
Manly Strength
If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power
TRY BRISHYA JOGA
Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, Etc., in assimilable form.
It Guarantees Results.
It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPERB-MANHOOD.
Price one Phial (to last 30 days)
Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10.
THE
Kalpataru Ayurvedic Works
94 Grey Street, CALCUTTA.

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ సువాసన సబ్బు
ఈ సబ్బు మనుష్యులకు దుఃఖములను పోగొట్టి, కుటుంబముల నిచ్చును. చూచుట కందముగ నుండును.
సువాసన ఆననానమైనది. (డి)
దీనినివాడు వారి సుఖము విశేషము
ఇట్టి సబ్బులను జూచి మోసపోకండి
అన్నిస్థలములలో విక్రయించబడును.

మశూచి (పోతుకము) కి మందు లేదా? కలదు.
డాక్టరు గోవిందరాజులు (గౌరవ మెడికల్ హాల్) వారు కనిపెట్టిన "మశూచి సంజీవి" అమోఘముగా నా వ్యాధిని మాన్పటకును, ఇతరుల కది ఆంటుకుండ చాపుటకును, చుంచి కస్తాడు. వెక్కుమాట లేల ఒక సారి తెప్పించి చూచిన నిజస్థితి తెలియుగలదు.
సీసా 1-కి తపాలభిక్షులు వగైరా గాక రూ 1-0-0 కలమువారు యిట్లు వ్రాసేది:
భారతవస్తుభవనము, బెజవాడ.
కండ్లకలక, కామియ్య, జ్వరములు వగైరా రోగములకు ఔషములు దొరుకును. క్యాటలాగును వ్రాసుకొనుడు.

మీరు తెలుగువారైతే తెలుగుజేతములో తయారైన **కృష్ణవేణి సిరాలు** కొనవలెను.
నీలి-నలుపు, ఎరుపు, నీలి, ఆకుపచ్చ.
నమూనాలకు 8 అణా బిళ్లలు పంపును.
స్టూడెంట్స్ & జనరల్ స్టోర్స్,
నాటువిల్లె యార్. కోవిలపిడి, మదరాసు.

"విస్తృతకవులు"
కొన్ని ప్రతులుమాత్రమే కలవు
(కీడాభిరామము, శ్రీనాథకృతము 1-0-0
కుమారసంభవము: నన్నెచోడ దేవప్రసాదము
ప్రథమభాగము ద్వితీయభాగము, 1 కి 1-0-0
శ్రీరంగ మహాత్మ్యము ధైరవకవి రచితము 1-0-0
అవిమారకము రామకృష్ణకవిచేదెనింపబడిన భాసకాటకము 0-8-0
త్రిపురాంత కోదావరణము రావిపాటి త్రిపురాంతకృతము 0-4-0
వై గ్రంథములు చెన్నపట్టణము టంకసాలపిడి 866 నెం బరింటిలో మా. దొరసామయ్య పేరట వ్రాసినబడయుగలరు.

వైశ్యధర్మప్రకాశిక
మూడవతారి ముద్రితము. వెల రూ 3-0-0.
ఈ గ్రంథము హిందువులెల్లకు ముఖ్యముగ ద్వైజులకు అందు వైశ్యులకు ఆర్యులతోపకరమైనది. ఇందు అనేకధర్మములు వివరింపబడియున్నవి. ఇందు శ్రీమత్కృష్ణకాచరిత్రము యొక్క వృద్ధివా సోమయాజులవారి జీవితచరిత్ర వృత్తముగను పయిం పబడినది. మరియు శ్రీ సోమయాజులవారిచే ప్రకటింపబడిన అన్ని గ్రంథములను గలవు. ఈ గ్రంథములన్నియు ముఖ్యము. ఈ వైశ్యధర్మప్రకాశిక (పదివై శత్యనియంతల నుండవగినది. గ్రంథముల బాటితో (కటలాగు) కోరువారు అర్థకాచీటిని బంపిన బడయుగలరు.
చీమకుర్తి బసవయ్య
గుంటూరు

అగళత రోహము
రు 116 లు బహుమానము
త్వయ, దగ్గు, ఒగరుపు, ఉబ్బసము, మొదలగు స్త్రేష్ణ వ్యాధులకు ఈ ఔషధము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తుడుగుగ మైనను పూర్తిగా నివారణమగును. దీనికి పద్ధతియులేదు, వార. రోజులలోనే చాలా భాగము దీనినిదణము కనిపించును. అట్టి సమ్యక్ము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపియెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైస వ్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వాంఛోజులకు సుపము పండుకు వి. పి. ఖర్చుతో రు 1-6-0 లు ఆగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు ఆగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.
మేనేజరు
శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం
213) కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరి జిల్లా.

న వ ల లు	క థ లు
శృకానవాటిక - గొప్పనగల	1 0 0
వీరభూజ - గొప్పనగల	1 0 0
విజయగరరాజుల కథలు	0 3 0
చిత్తూరురాజుల కథలు	0 4 0
దీక్షిత్ కథలు	0 4 0
గోల్కొండ నవాబుల కథలు	0 2 0

బెంగాలు పర్ ఫ్యూమరీవారి
హి మా ని
తేక అందముగా మారుమంచును
విషువక ఉపయోగించుటచే
సౌందర్యము, ముఖవర్చస్సు
మిక్కిలి అభివృద్ధియగును
ఇది చర్మమును కుంభకరించి, రోజువారీముగాను, మృదువుగాను, కాంతిగాను మార్చి అమితమైన చందమును గలిగించును. ఇందులో జిడ్డులేదు. ఇది హిందూదేశమునందు శతృత్వియగు మూలికలచే, హిందూదేశ పెట్టుబడితో, హిందూదేశయులచే తయారు చేయబడినది. విదేశమునుండి వచ్చు జనానరంజకమైన మంచుకు సమానముగానుండును. బుడ్డి 1 కి ధర రు 0-12-0 పజను బుడ్డు ధర రు 8-0-0
Sharma Banerji & Co.,
43, Strand Road, Calcutta.

ఎలెక్ట్రిక్ లైట్
ఈ జర్మన్ సిస్టమ్ దీపము సీమలో తయారు చేయబడినది. దీనిని వెలిగించుటకు అగ్గిపుల్ల (Match) అవశ్యము లేదు. ఇది ఎలెక్ట్రిక్ శక్తివలన పండును. డైరెక్టు ప్రకారము చేసి దీపముపై నుండు చక్రమును త్రిప్పినయెడల, తక్షణమే ప్రకాశముగా మండును. చూచుటకు ఒహు అశ్చర్యముగా నున్నది. జేబుయందు సహా ఉంచుకోవచ్చును. కీపము 1-కి రూ 1-8-0.
జనరల్ మెయిల్ ఆర్డర్ కంపెని,
పోస్టు బాక్సు 232, మదరాసు.

లాయర్ జార్జిగారి ప్రసంగము

యంగ్ ఇండియా న్యూస్ పేపరు

అలహాబాదు ఆగస్టు 11:- లాయర్ జార్జిగారి వాక్యాన్ని చదివిన వారికి బెదిరింపులకు గాని మనము లక్ష్యపెట్ట నవసరము లేదని మనకు అనుభవైక వేద్యమే! లాయరు జార్జిగారు ఆపాధాని తంత్ర గారు. తనమిత్రములతోగలమును ఆధిపత్యమువారి నుండి విముక్తికొనవలసి యున్నది.

సర్ రెజినాల్డ్ క్రావిక్

మీరు తమ పరిపాలనా కృషినిగూర్చి యువనాసిందిరి. అంత్య దర్శనము గూడ తేసిరి. సర్ హార్వీల్ ట్రస్టరుగారు ఉదారభావస్వరూపు డిరెక్టు, విశాలానుభవము గలవాడనియు మేధానియైనదియు సుతూచిరి. బర్మాకు ప్రాకిమితుడనిరి. బర్మాను జల భావినితము తమలోనే ఇమిడియున్నందున వారు ప్రజాహిత్యమునకు ఉత్సాహముతో పాల్గొనవలెను. సంస్కరణములు విజయము గాంచుటకు ప్రజల యుక్తాయుక్త బుద్ధినిమే ఆధారము ముందుకు పరిపాలనాధికారులను బడయుట కీ సంస్కరణములు ప్రథమ సోపానములు ఎల్ల కాలము బర్మా వాసులు భారత దేశము నకు లోబడి యుండవలయు. కొలదికాలములోనే బర్మా దేశము భారతదేశమునందే విడిపోగలదు. బర్మా రాష్ట్రములో నున్న అన్ని జాతులవారలను పరిపాలనమున పాల్గొనవలెను. భారతీయులు తమకర్తవ్యమును సంపూర్ణముగ కర్తవ్యము బర్మా ఇండియానుండి విడిపోవుటకు సమయము వచ్చును. యూరపియన్లు ఇదివరలో బర్మాదేశమునకు చేరిన సేవనగాని ముందుచేయు సేవనగాని తృణీకరించిరి బర్మాను జలంక పిచ్చి వారును, అవివేకులు నుండవలయు. సంస్కరణములను చక్కగ వినియోగించుకొని తమ వ్యవహారములను తామే నిర్వహించుకొన సమర్థులమగుచుటకును ఇంకను ఎక్కువభాగ్యుల కర్తులమని బర్మా ప్రజలు ప్రయత్నింపవలె నని ప్రోత్సహించిరి.

దొంగలెక్కలు-మోసము

లక్నో, ఆగస్టు 10:- యునైటెడ్ ఇండియా ఇండస్ట్రీ యల్ ట్రస్టు (లిమిటెడ్) గాంధీజీ మానేజింగు ఏజెంటుమీద దొంగలెక్కలకు అభియోగము చేపట్టెను. ముద్రయి కన్వయ ప్రకృష్ట అనుబంధము ఆఫ్ ఇండియా ఇన్వెస్టుమెంటు ట్రస్టు నకు మ్యానేజరు డైరెక్టు. ఈ కంపెనీవారు ప్రెంసెనీవారికి మ్యానేజింగు ఏజెంట్లు. ప్రెంసెనీలో వాటాదారులుగ తేరు తుట చాలమంది దగ్గర నమ్మకము గలవైన అపహరించి దొంగలెక్కలను చూపెనని ముద్రయిమీద నేరము లేవడెను. విచారణ జరుగుచున్నది.

సర్ మాంజీగారు మోటారుపండిని అజ్ఞాతగణానికి కొంతమంది వారు మోటారుగారు తేసిరిన తేబడిన వావాలో పిల్లలతోడే ఇదివరలో వావాను మూసకొనిరి. ప్రభుత్వము వారు గూడ ఇంకొక వావాను ఈసందర్భముననే వెంగారివై వెచ్చిరి. అదిగూడ ప్రభుత్వమువారు మూసకొనిరి.

మొసూరు ప్రభుత్వములో అమృతముల కాఖయనను కాగితము కలములు మున్నగువానిని సప్లయచేయు కాఖయందు, న్యయమున తగ్గించితి. ప్రభుత్వమువారు అమృతములను తగ్గించు తును, ఎంత సిబ్బంది అత్యవసరమో కనగొనుటకు ఇతర దేశమునందే అమృతములను నిపుణుడగువానిని రప్పించి కను గొనవలె ననిరి. ఇట్లు ఖర్చు తగ్గించుటకునెల 1 కి 25000 మీ.పర్వములు నిల్వయగును. మొసూరు బ్లూబుక్కు జర్నలుగూడ ప్రైవేటు సేకరణకు బ్రకటింపబడును.

బెర్లిన్లో రాజకీయ నిధి కేంద్రమున యువరాజ్యమున సందర్శమున కొంతమంది వారు బండిపోటు తేయటకు సమ కట్టిన పట్టుకొనబడిరి. మీరు గుమ్మరుద్దగ కావలియున్న బుల్లోతు కొటులోనుండి ప్రేక్షకుల నిమిత్తము సెన్సలనుబడిన టిక్కెట్లను ఆమోక్షాను వొంగిలింపుకొని పోయిరి. ఈ టిక్కెట్లతో లోకలికాయ దొంగతనముచేయుట కేసిరి. టిక్కెట్లు కొటుపోయిన సంగతి పోలీసువానికి తెలియజేయగానే ఆ యట్లు ప్రకృల పల్లెలో పోలెస్ ఇంటిలో ఉన్న మనుష్యుల మట్టవేసిరి. కలకత్తా ఆ ప్రాంతములవారు బిదిపోటు చేయువారని తెలియవచ్చెను. 11 గురిని పట్టుకొనిరి. కన్నపు కత్తులను చాల బట్టుకొనిరి. టిక్కెట్లు కొటుగూడ వొంగెను. 11 గురిలో కొందరికి రెండేళ్లు కఠినశిక్షయు, తక్కినవారలకు ఒక్కొక్కరికి 18 మాసముల కఠినశిక్షయు విధింప బడెను.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకము (కుంభం) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టినతేదీ, జననకాల ఘడియలుగాని (8) జాతకునియొక్క జన్మ గామము, ప్రస్తుతపు కయస్సు, మాకు ఉత్తరము ప్రాయశము యముగాని, ఈమాటిలో నేనియో యొకటి మాకు పంపివేయడం, జాతకునియొక్క మామము, స్వభావము, కిరీరాశి స్వభావము, భవసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళా సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంగతులు కాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈవాసిసంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అఖరువరకు, జరుగబోవు ప్రతిసంగతి ఫలములు, అనగా, మహాదశ, అంతర్దశఫలములు గల పూరా జాతకము, శాస్త్రసమర్థముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రు 2 లు, అడ్వాన్సు ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అఖరువరకు తయారుచేసి తక్కిన రు 3 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయుచు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాకు పంపి చాలును.

జాతకమార్పాడము

రెండవ భాగము. ఇది 800 శీటలు ఇందు లక్ష స్ఫుటము, గ్రహస్ఫుటము, భావస్ఫుటము, మత్స్యములు, హాదకపర్వ, అష్టకపర్వ, శాస్త్రరసహితముగా మూడు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను వ్యాజ్య భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశఫలములును, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి సులభతేలిని అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము శత్రునియెడల తిరిగి సామ్యు వాపను చేయుదును. ఈ 2-వ భాగమునకై యిదివరకు భరణములు : పింపవార తిరిగి మాకు వ్రాసియెడల నెంట్టి వి. పి. గా పంపెదము. దీనినెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ॥ 2-0-0 లు అలగ్యమైనవో ప్రత్యేక దొరకవు.

(3512) ఆ కెల్ల వెంకట శాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా) నెలసలభము. ఫల ముఖికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి కుమార్డు సర్వేశం తాలూకు మేడ. రూ॥ 16,500 లకు లాటరీ చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు ఆఖ్యలారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మున్సిసిపాలి నెం 143 రు కలిగినటువంటిన్ని రెం డెలెక్టులు ఎలిగె నామేడను అద్దాల మీరువాల ఫిట్టింగున్న, ఫలము సహా లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తియగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యావత్తు పూర్తియైన నెంట్టి లాటరీ కలిపే తేదీ పత్రికలలో ప్రచురపరచి రేలూరుపట్టణములో ఘరానా మనుష్యుల యెటుట లాటరు చేయుదును. నుక ప్రతివాడును వారి వారి యవ్వనముల నిర్ణయించుకొనుట కిది మంచిరీతియను. త్వరపడుడు. తరుణము మించిపోయిన తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేను. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ॥ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమయిన తలెసిగిల్తున్న, విజయమున్న కొరవారు మా యేజంటువల్లగాని సేదగా నాకు వాసిగాని తొలునుకొనవలయును. ఈ చీట్లవల్ల కనూలు అయ్యో సామ్యు కృష్ణాజిల్లా రేలూరు నెంట్టిలో కో ఆపరేటివు బ్యాంకింగ్ నుంచబడును.

2 ప్రతిగామమునందును మంచి యేజంటు కావలయును. మంచి కమీషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరవారు యిక్కడ సంతకముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయముగా వచ్చి గాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189) "చీట్లు కావలసినవారు, తమ అడ్డమున్న స్వప్రముగ (వాయువు చీటి 1-కి రు 5 లు చొ॥) పన్న మదీ అడ్డరు చేసిన యెడల, అందిన నెంట్టి చీట్లు టూటాలో పంపించబడును" ఏలూరు కృష్ణాజిల్లా, 1-7-1922, మాటూరి సర్వేశం, మేడ మామూలువారు.

అన్నియు మందులేనా?

కలరాకు లెక్కలేనన్ని మందులు వాడుచుండును. అని గుణము యివ్వలేదని అదృష్టవశవలదు. డాక్టరు గోవిందరాజులు గారు తయారుచేసిన "కలరా సంచీని" కొద్దికాలము లో నా రోగములను రూపుమాపి రోగికి కుశలత నిచ్చును. మాట లనవసరము. ఒక సారి వాడుడు. దాని ప్రయోజనము కనుగొనుడు. సీసా 1-కి ధర రూ॥ 1-0-0. టూటాఖర్చులు వేరు.

కలయనారు యిట్లు వ్రానుకునేది: భారతవస్తుభవనము, బెజవాడ. కండ్లకలక, కామిర్లు, జ్వరములు వగైరా రోగములకు ఔషధములు దొరకును. క్యాటలాగుకు వ్రానుకొనుడు.

చేంబర్లెన్ గారి పెయిన్ బామ్ వాత నొప్పులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు. తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును. అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. (1)

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి సువాసనగా నుండును. తాంబూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన అనందముగా నుండుటయేగాక, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు జ్వరము, స్మిపాతము, దిగు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు విషజ్వరములు, నీటిజ్వరములు, పండ్లనొప్పులు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది వ్యాయోధమువలె పనిచేయును. వేలకొలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (8861)-8 209 మాత్రలసీసా 1-కి రు 0.4-0; డబ్బా సీసాలు రు. 2-8-0 వి. పి. శాస్త్రి ఎన్నిటికైనా రు 0-8-0. పి.సి.వి. అంశు కో. ఆయాశ్వకసమాజం, తెలిదేపి. నెల్లూరుజిల్లా

వనాషధినరస్పరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క మిశ్రుకరణ తోగొట్టుట మందు చేర్చుక గాంచినది ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తరలూఖర్చు ప్రతికముగా పంపబడును. (2978) విలాసము సి. డి. సావంత్ నెం 144 పనసవాడ, బొంబాయి

ముఖ్య గవనింపు (2942)

యోగ్యతాపత్రములు (2) కాకేపట్టణమునందును, దుర్గా మెడికల్ సాఫ్టువారి నులెమాన్ ఉప్పు ఉపయోగించుచుంటిని. మంచి ఆకలిని కలిగించెను. సకలమునకు ప్రవర్తియయెను. సేపాత్ } రాణానరేంద్ర 14-5-22 } సర్ జంగ ఆఫ్ సేపాత్

అన్నియు మందులేనా? (3)

ఆశ్చర్యశీలపదనివారిని కాలు పుట్టకలె వెరిగి, పిక్కలు గొడలు, లావయియుండే బూరకాలు అనబడును. పిక్కలయందుగాని తొడలయందుగాని లావుగలిగి నల్లనై యుండిన వర్త్యకమనబడును. కాళ్ళు నల్లనై దురదతో కూడి చర్మముపొట్టువలె రాలించుండిన క్లి పద మనబడును. వైవిధ్యములలోనుండు యేజాతితోకాలు నయినను లోనికి, పయికి మందులు నేవించుటవల్ల కి దినములలోనే నీకు యిగిర్చి, కాలు మెలకనె వారముదినములలోనే పూర్తిగా నివారణయగును. లోకి పయికి ఉపకరించు మందుల 1 నెట్లు 4-0-0. రెడ్డి అందు కంపెనీ. గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

అఖిలభారత ఆయుర్వేదమహాసభ

అభ్యుదయము వలన మునుపటి విధమున

జ్యోతి నాక ఉప్పు వనికొని కలకత్తాకు వచ్చెను. ఇది
నాక జర్మను నాక గూడ కృతలా వచ్చుననుచున్నాడు.

(191)

చందాదారులకు విజ్ఞప్తి

దుందుభి సంవత్సరాది సంచికలు తయారగుచున్నవి. కాగానే వారములో పి. పి. మూలముగా పంపగలము. చందాదారులు వ్రాయ నవసరము లేదు. అక్కర లేని చందాదారులు తమ చందా వెంటరు నుదాహరించుచు ఆ సంగతి తెలియజేయ గోరు చున్నాము. అవసరమైన పి. పి. ఖర్చులు తప్పవు. సంపాదకుడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1922 సం॥రం ఆగస్టు నెల 12-వ తేది

శనివారము

ఖద్దరు నిర్మాణము

గాంధీమహాత్ముడు స్వరాజ్యాశ్రమమునకు బోవునపుడు చేసిన ఖద్దరు కర్మోపదేశము మహాత్ముని ఖద్దరు శక్తియందు గల విశ్వాసమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. మహాత్ముని ఖద్దరు ఘోషము అనాత్మజులు పరిహాసములకు నిందలకు గొర్రెముచేసినను ఆత్మజుడైన గాంధీమహాత్ముడు ఖద్దరుయోగమును నవనరతము చేసి ప్రజావిశ్వాసమునకు తాతలను గడించెను. ఖద్దరు స్వరూప మసహ్యము. ఖద్దరు ముతకగనండి భారణయోగ్యముగనుండదు. ఖద్దరు నిర్మాణము దుస్సరము. ఖద్దరు ప్రియము. ఖద్దరు భరతిఖండమును పూర్వయుగమునకు గొనిపోవును. ఖద్దరు స్వరాజ్యమునకు నిరుపయోగము. ఇట్టి యాత్మేపణలను జేసేడి రాజ్యతంత్రజులును ఆర్థికపండితులును మంత్రులును నాయకులును గలరు. ఆ మహానియులు వారి సిద్ధాంతములను స్వప్రమాణము ననుసరించి చేయుచున్నారు గాని ప్రజాప్రమాణము ననుసరించి చేయుటలేదని దేశపరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి. సంపదలందు మునిగి తేలుచున్నవారలకు నాజాకు ముతక బట్టలు గనుపడును గాని అన్నవస్త్రములు లేకను మలమల మాడేదివారలకు నాజాకు ముతకల ప్రశంసపలన నేమిప్రయోజనము? ఖద్దరుప్రియమని ప్రజాస్థితికి మూలాంగమైన బట్టలకు విదేశము మీద నాధారపడి ప్రతియేటను కొట్లకొలిది రూప్యములను విదేశములకు బంపుట భారతజాతికి ప్రియమో కొట్లకొలిది రూప్యములను ప్రజలకు సంపాదించు గల ఖద్దరు ప్రియమో యోచింపవలయును. వ్యక్తులకు ప్రియమైనను జాతికి లాభము గలదియము. ప్రజాపోషణమునకు మూలమైన గృహపరిశ్రమను ప్రాకృత స్వరూపము గల దని విడుచుట యోగ్యమా పోషించుట యోగ్యమా? పరావలంబనమును పోగొట్టగల ఖద్దరు స్వరాజ్యమునకు సాధనమా పరావలంబనమును సుస్థిరము చేయుగల శాసనములు సంస్థాపనలు సభలు సాధనములా? ఈ విషయములకు సమాధానమును ప్రజానుభవము తెలుపుచున్నది.

రాజ్యాంగములు-రాటములు
రాజ్యాంగసంస్కరణముల ననుసరించి రెండేండ్లు ప్రజాజీవితము గడిచినది. ఈ రెండేండ్ల యందును శాసనసభలయందు గంభీరోపన్యాసములు చేయబడినవి. ప్రశ్నలకు సమాధానములు చెప్పబడినవి. క్రొత్తశాసనములు నిర్మింపబడినవి.

ఉద్యోగస్థులకు జీతములు హెచ్చింపబడినవి. గవర్నరు మంత్రులు సెలూనులందు సంచారములను జేయుచు విజ్ఞాపన పత్రములకు సమాధానములను చెప్పించుచుండిరి. రాజ్యాంగములను పోషించుచున్న ప్రజల కేమైన ప్రయోజనము గలిగిన దని చెప్పుటకు మాత్రము సాధ్యము గాదు. ప్రజల అన్నవస్త్రముల కెప్పుటి వలెనే కష్టముల ననుభవించుచున్నారు. రయితులు నీటియిబ్బందులను అధికార నిర్బంధములను మామూలు రీతినే యనుభవించుచున్నారు. డౌమ్ పీజ్ పూర్వమువలెనే భయంకరముగ నున్నది. ప్రజల నావరించిన దార్శిద్యదాఃఖ్యోపశమనమును జేయుటకు గతించిన రెండు సంవత్సరములందును సంస్కరణములు ప్రయోజనకరము లైనదియును రాటము ప్రయోజనకరమైనదియును నిరుపేదల నడిగిన సమాధానమును చెప్పగలరు. కుగ్రానుములకును నిరుపేదల గృహములకును బోయినపుడు గాంధీమహాత్ముడన్నమును పెట్టి నాడనియును చేతులెత్తి దండములను బెట్టెడివారు వేనవేలు గలరు. ఖద్దరు ప్రచారము సామాన్యకుటుంబములందు వేనవేలరూప్యముల వ్యయమును తగ్గించినది. బట్టలకు వందలరూప్యములు గావలసిన కుటుంబముల కిప్పుడు పదులు సరిపోవుచున్నవి. వివాహకాలందు బట్టల కగుచున్న దుర్వ్యయము కొంత తగ్గినది. నాగరకతకును గౌరవమునకును మంచి దుస్తులు లక్షణములను దురభిమానము పోయినది. విదేశ వస్త్రముల దిగుమతులు తగ్గినవి. స్వదేశవస్త్రముల నిర్మాణము పెరిగినది. వేలకొలది ప్రజలకు జీవనోపాధి గలిగి యాత్మవిశ్వాసము వర్ధిల్లినది. ఖద్దరు స్వరాజ్యచిహ్నమై వివిధమతములవారికిని జాతులవారికిని స్థితిగతుల వారికిని ధర్మసామ్యత్వమును గలుగజేసినది. ఈ రెండు సంవత్సరములందు కొంతటి మహోపకారమును చేసిన ఖద్దరును వ్యాపింప జేసి ప్రజాసౌఖ్యపరిస్థితులను వృద్ధిచేయుట యన్నిమతములవారికిని పక్షముల వారికిని ధర్మమై యున్నది. ఈ ధర్మనిర్వహణమును అసహాయోద్యమవాదులవలె పధికారులు సహకారులును మితవాదులును శ్రీమంతులు సామాన్యులును జేయుట దేశక్షేమమునకు మహాసాధనముగ నున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు ఖద్దరునిర్మాణమునకు పరిస్థితులనుకూలముగ నున్నవని ప్రజల పరిస్థితులు దేశపరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి. దేశమునందు తలెత్తును ఖద్దరు దుకాణములు ఖద్దరు మగములు ఖద్దరుశాలలు ఖద్దరు గ్రామములు వెలయుచున్నవి. ఖద్దరునిర్మాణము ఖద్దరు వ్యాపారము లోపభూయిష్టమైనను ఖద్దరు వ్యాపనమునకు గల యాధారములు సువ్యక్తములైనవి. ఆ పరిస్థితుల నేకముఖమునను సమకూర్చి ప్రయోజనములను వృద్ధిచేయుటకు కాంగ్రెసుసంఘములును ప్రజలును పాటుపడుటకు సాధనములను గల్పింపవలయును.

ఆంధ్రదేశము - ఖద్దరు
ఖద్దరు నిర్మాణమున కాంధ్రదేశపరిస్థితులను కూలముగ నున్నవని కాంగ్రెసు ఖద్దరు శాఖాధికారులకు విశ్వాసము గలిగినది. ఖద్దరు నిర్మాణ వ్యాపనమునకై య 1,50,000 ల నాంధ్రదేశమున కప్పించుట కేర్పాటు చేయబడినది. ప్రస్తుతిము య 10,000 ల నిచ్చియున్నారు. దేశమునందు తగిన ఏర్పాటులను చేసినవెంటనే కేసిందిన య 1,40,000 లు ముట్టగలవు. ఈ ఆహ్వానము లేకను మూడేండ్లకు దీర్చవలయును. ఈ మొత్తమునకు తోడుగా బొంబయివర్తకులు కొందరు సరసమైన వడ్డీ కేసు మూడులక్షల రూప్యములను తగిన ఏర్పాటులమీదను అప్పించుట కిష్ట

పడుచున్నారు. ఖాదీశాఖసామ్యము వర్తకు లీయదలచినసామ్యము సద్వినియోగమును చేయగల భార మాంధ్రులమీదను గలదు. సామ్యకనుపడుచున్నపు డందరును నాకు గావలయును నాకు గావలయును అని తొందరపడుట సహజము. కాని సంగతి సందర్భముల నెఱుగకను సామ్యము తీసుకొనుటయును వ్యయముచేయుటయును ప్రయోజనకరము గాదు. అప్పుచేసిన సామ్య వంతయును తిరిగి తీర్చగల బాధ్యత ఆంధ్రరాష్ట్రీయోపసంఘముమీదను గలదు. రాష్ట్రీయసంఘము మండల సంఘముల ద్వారా ద్రవ్యమును తగిన చోట్లను తగిన నిర్మాణములకు వినియోగింపవలయును. ఈ కార్యనిర్వహణమునందు గల సాధక బాధకముల నాంధ్రమహాజనులు యోచించి వెంటనే వారి యభిప్రాయములను ఖాదీశాఖాధికారికిని ప్రతికలకును, విశదము చేయుట యవసరము. ఆంధ్రదేశమునందు 5 మొదలు 120 సంబరు వరకును వడకగలవారు గలరు. దేశమునందు లక్షలకొలది రాటములు గలవు. రాటములకు గావలసిన ప్రత్తిగలదు. వడిగిన నూలును నేయుట కనుభవముగల నేతగాండ్లు గలరు. ఇన్ని సౌకర్యము లున్నను తగిన ఏర్పాటులు లేకను ఖద్దరునకు తగినంత వ్యాపకము గలుగుట లేదు. రాటములున్నచోటను ప్రత్తిలేదు. ప్రత్తియున్నచోటను రాటములు లేవు. రాటములును నూలును నున్నచోటను నేతగాండ్లు లేరు. అన్నియు నున్నచోటను సామ్యలేదు. పెట్టుబడిపెట్టి బట్టలను నేయించిన యమ్మకము లేదు. వివిధ మండలములందు దాయాపరిస్థితుల కనుకూలముగను ఖద్దరు నిర్మాణమునకును విశయమునకును నేర్పాటులు గావలసి యున్నవి. ఆ యేర్పాటుల నాయాప్రాంతములకు చేయుట కాయాప్రాంతవాసులే తగియుందురు. ప్రస్తుత దేశపరిస్థితులందు ఖద్దరు నిర్మాణమునకు ప్రయోజనము స్వయంపోషణము గాని వర్తకము లాభము గాదు. ఖద్దరు మానాచ్ఛాదనమునకు గావలయును గాని దేశోపకారమున కవసరముగాదు. మానాచ్ఛాదనము గలిగిన తరువాతను దేశోపకారమున కవకాశములు గలుగును. అన్నిప్రాంతములందును నాప్రాంతమున కవసరమైన ఖద్దరు తయారు గావలయును. ఒక ప్రదేశము విశేషముగ ఖద్దరును నితరస్థలముల కెగుమతి చేయుచు నాప్రదేశవాసులు విదేశ వస్త్రములను గొనునపుడు ఖద్దరు మూలప్రయోజనమే పోవును. ఆయాప్రాంతముల కవసరమైన ఖద్దరు నాయాప్రాంతములు చేయునపుడు కలితీలేని చపుక ఖద్దరు దొరకగలదు. ప్రజలకును ఖద్దరు వస్త్రధారణమునందును నిర్మాణము నందును విశ్వాసము గలుగగలదు. స్వస్థల ప్రయోజనముల కవసరములేని ఖద్దరును నితర ప్రాంతములందు వినియోగపరచ వచ్చును. కేవలము వర్తకమునకై ఖద్దరు నిర్మాణమును జేయుట ఖద్దరు వ్యాపనమునకు ప్రయోజనకరమైనను స్వధర్మ వ్యాపనమునకు బ్రయోజనకరము గాదు. ఖద్దరు నిర్మాణము మొనటను సామాన్యముగ గన్పడినను నారంభముచేసి పనిచేయుచున్నవారల కెన్నియో కష్టము లడ్డము వచ్చుచుండును. ఖద్దరు నిర్మాణమునందు కొంతకాలము కాంగ్రెసు లక్ష్మీమంతయును లగ్నము గావలయునని బొడ్డోలి-డిల్లి తీర్మానమును నాయకుల యభిప్రాయములును తెలుపుచున్నవి. ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘమును నీ లక్ష్మీమునే ప్రస్తుతము నిర్వహించుటకు బ్రయత్నించవలసియున్నను కార్యాచరణమునందు కాలయాపన జరుగుచున్నది. కార్యనిర్వాహకసంఘము ఖాదీ శాఖ నేర్పరచుటకును కా. నానేత్యరావుగారి

శాఖాధికారిగ నుండుటకును నిర్ణయించినది. కాని పని యెమియును జరుగుచున్నటులు లో చ ద. రాజమహేంద్రవరమునందు 20 వ తేదీని ఖాది నిర్మాణవిషయమును విచారించి నిర్ణయించుటకు కార్యనిర్వాహకసంఘము గూడనున్నది. ఖద్దరు నిర్మాణమునందును వ్యాపనమునందును సమభవము గల వారును ప్రమేయముగలవారును సభిమానము గలవారును వారివారి యనుభవాభిప్రాయములను తెలిపి దేశపు దృష్టి సంతయును ఖాదినిర్మాణము నకును వ్యాపకమునకును మరల్చుట ప్రయోజన కరము. కాలచక్ర మనుక్షణమును ముందునకు జోవుచున్నది. ఎవరికొరకును వే చి యుండదు. ఖద్దరు నిర్మాణమున కిప్పుడుగల యనుకూలభరితలు తిరిగి సంప్రాప్తము గాకపోవచ్చును. సంప్రాప్తమైన సమయానుకూలములను కార్యసిద్ధికి వినియోగించుటయే ధీరులతత్వము. మాటలతోను తర్కవాదములతోను విన్నపములతోను గాలయాపనమును జేసేనివారలకు ఖద్దరు విలక్షణముగ దోచవచ్చును. కాంగ్రెసు నిర్మాణవిధానమునందు ఖద్దరు ముఖ్యాంగముగనున్నది. ఖద్దరు గనుపడిన స్వరాజ్యము గనుపడునని మహాత్ముడు ప్రతిపాదించెను. ఖద్దరు ఔమమునకు రక్షణమని రే పండితుడు తెలుపుచున్నాడు. ఖద్దరు నిరుపేదలకు లక్ష్మీ చక్రముగనున్నది. ఖద్దరు అసహాయోద్యమమునకు లక్షణముగ నున్నది. ఖద్దరు నిర్మాణ మాంధ్రదేశే పరిస్థితుల కనుకూలముగనున్నది. మహాప్రయోజనములను సమకూర్చుగల ఖద్దరు నిర్మాణమునందాంధ్రులు వారిదృష్టిని లగ్నముచేసి స్వరాజ్యస్థాపనమునకు స్వధర్మ నిర్వహణమును జేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

జర్మను నష్టపూరణములు

నష్టపూరణ సమస్య లండను సమావేశానంతరము పూర్వమువలెనే యున్నదని వార్తలు తెలుపుచున్నవి. వర్సేలు జనోవా హేగు సమావేశముల మార్గములనే లండను సమావేశమును నడిచినది. మనస్తాపములు బెడరింపులు నిందలు ఫలించినవి. శాంతి సంయోగము మైత్రి గలుగలేదు. లండనునందు గూడిన ప్రతినిధుల కెవరి కష్టములు వారికి గనుపించునని అన్యులకష్టములు గనుపించవు. ప్రాన్సు కోరికలు కష్టములు ప్రాన్సునకు గావలయును. గ్రేటు బ్రిటను కష్టములు నష్టములు గ్రేటు బ్రిటనుకు తెలియును. జర్మనీ దుఃఖభారము దర్శనకి తెలియును. ప్రపంచశాంతి విషయము సిద్ధిపట్టితో నవలోకించునపుడు మహాప్రయోజనములు గనుపడవు. జర్మనులు మార్కు మారకము పడిపోవుచున్న సమయమునందు నష్టపూరణముల ద్రవ్యము నిచ్చుట దుస్థరమనియును పెద్దవాయిదా కావలయుననియును గోరుచున్నారు. జర్మను లిప్పుడు 72,00,00,000 బంగారు మార్కునాణెముల నియవలయును. ఆ బంగారు నాణెములకు గాను 8000,00,00,000 కాగితపు మార్కులు గావలయును. కాగితపు మార్కులు వాడిన కొలది యును బంగారు మార్కుల ధర పెరిగి సొమ్మును తెల్లించుట దుస్థరమగుచున్నది. ప్రస్తుతము నిలువయున్న ద్రవ్యమున్నాదులకు గావలసియున్నది. అందువలనను నష్టముల సొమ్మునిచ్చుటకు దీర్ఘమైన వాయిదాను కోరుచున్నది. ప్రాన్సు వెంటనే సొమ్ము నియవలయునని నిర్బంధించుచున్నది. ఇయ్యనపుడు నిర్బంధవిధానము ననలంబించవలయునని కోరుచున్నది. ఆర్థిక పండితులు విషయ నిరారణను జేయుటకు నియ

మింపబడిరి. ఆర్థికపండితులు ప్రాన్సు నిర్ణయించిన విధానము ద్రవ్యోత్పత్తికి సాధనము గాదనియును నశాంతికిని కలహములకు సాధన మగుననియును తెలుపుచున్నారు. నష్టపూరణ ధనమునకుగాను జర్మనిగనులను ఆడపులను స్వాధీనము చేసుకొనవలయునని ప్రాచివారు పట్టుపట్టుచున్నారు. బెల్జియము జర్మనునుతముతో నేకీభవించుచున్నది. ఇది గ్రేటు బ్రిటనుకు ఇబ్బలికీ సమ్యక్తములేదు. కష్టములు విషయమునందును భేదాభిప్రాయము గలిగినది. ప్రాన్సు మాత్రము తనపట్టును విడువకున్నది. ప్రాన్సు మంత్రివర్గము పాయ్స్కేరి మతముతో నేకీభవించుచున్నది. తిరిగి శుక్రవారమునాడు సమావేశము గూడి చున్నది. కాని ఏమైనను ప్రయోజనము గలుగునను విశ్వాసములేదు. ఎవరో యొకరప్పులను తీసివేయుటకు మొదలును బూనుకొనినగాని ప్రయోజనము గలుగదు. ప్రాన్సునకు సహనము లేదు. గ్రేటు బ్రిటనున కిష్టములేదు. అమెరికా కవసరములేదు. యూరపు శాంతికిని, యోగక్షేమములకును ప్రతిబంధకమైన యాసితి ధర్మవిరుద్ధము గనున్నది. ప్రాన్సు తనపట్టును విడువనపుడు గ్రేటు బ్రిటను నిర్భయముగ ధర్మోపదేశమును జేయుట కవసరము గలిగినది. గ్రేటు బ్రిటనుకు త్యాగమును ధర్మబలమును ప్రకటించుట కవకాశములు గలవు. ప్రాన్సు ఏమిచేసినను గ్రేటు బ్రిటను జర్మనీకి వాయిదా నిచ్చుటయును కొంత మొత్తమును తగ్గించుటయును శాంతికి సాధనము. నిన్నగూడిన మంత్రిసభ యామార్గమునే నిర్ణయించిన దని నమ్ముచున్నాము. గ్రేటు బ్రిటను అవలంబించిన ధర్మ మార్గమునే యితర రాజ్యములును విధిలేకు నవలంబించుట సహజము.

మైసూరు ఎక్సైజుశాఖ

మైసూరు సంస్థానమునందలి ఎక్సైజుశాఖ 1920-21 నందు యథాప్రకారము పనిజేసినది. గతసంవత్సర మీ శాఖకు 82,81,832 రాబడి గలిగినది. 1919-20 నందు 77,57,631 రాబడి గలిగినది. తల 1 కి మద్యాదులకు రూ 1-6-11 వ్యయ మైనది. లోగడి సంవత్సర మీ మొత్తము 1-6-1 మూత్ర ముండెను. గతసంవత్సరమునందు 3,52,406 గ్యాలనుల ఆరకును 14,018 గ్యాలనుల ఇతర మద్యములును 20,537 విదేశమద్యములును 11 లక్షల రూప్యముల కల్లును మొదలగు మూడకపదార్థములు వినియోగపడినవి. ప్రభుత్వమునకు రాబడి 88 లక్షలైనను ప్రజలు మద్యాదులకు 120 లక్షలైనను వ్యయముచేసియుండురు. ప్రజలు రాబడియందు తలకు రూ 2 లను మద్యమునకు వినియోగించుట తీవ్రపాతనగుచున్నను వానిని నాపుటకు మాత్రము సాధనములు గనుపించుట లేదు. ఈ శాఖాధికారభంగమునకు 3064 నేరములు గతసంవత్సరమునందు జరిగినవి. శాఖా వ్యయము 5 లక్షలు పోను ప్రభుత్వమునకు 77 లక్షలరూప్యముల లాభము గలిగినది. సర్వవ్యాపకమైన ఈ మహాసాపోషకమనమునకు స్వదేశసంస్థానము తనను మార్గమును గనుగొనకుండుట సంతాపకరము.

నెల్లూరు నిర్బంధములు

నిర్బంధములను గల్పించుటయందు సామాన్యోద్యోగులకు గల చాకచక్యము నిస్సంకోచము మండలాధికారులకు సామాన్యముగ నుండదు. పెద్దయధికారులకు కొంతకు కొంతయైనను వ్యవహారములందు ధర్మనిరీక్షణము బాధ్యత కనుపించుచుండును. అధికారస్వర్గమునందు మునిగిన చిన్ని యుద్యోగుల కిట్టి సంకోచములు గలుగజాలవు.

లోకమాన్య తిలకు వర్ధంత్యుత్సవమును 144-వ శ్తేషు ననుసరించి ప్రతిపేధించిన నెల్లూరు సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి సరంకుశత్వము వారికి తెలియవలయును. గాంధీ యుత్సవములను తిలకు వర్ధంత్యులను నాపుట కిధికారమును వినియోగించెడి యధికారుల కధికారధర్మ మేమైనా తెలియునో లేదో దేవున కెఱు. సబ్ మేజిస్ట్రేటు 144-వ శాసనమును శ్రీమతి పానకా కనకమ్మగారిని తిక్కనరపు సుదర్శనమ్మగారిని కె. ఎతిరాజమ్మగారిని ప్రయోగించుట యెంత యోగ్యమో వారి ధర్మ హృదయమునకు మాత్రము తెలియగలదు.

మోంట్సెగు వింజర్తనుగారల యాగమము

పూర్వము మంత్రిగ నుండిన మోంట్సెగుగారును నిపుడు సహాయమంత్రిగ నున్న వింజర్తనుగారును ప్రభువుగారును భరతఖండమునకు స్వంతికుల మీదను రానున్నారు. వీరి రాక సహకారులకు సందిగ్ధావస్థను గలుగ జేయగలదు. సహకారుల ప్రశంసలకు బాతుడైన మోంట్సెగుగారిని గౌరవించవలసి నదియును అధికారియైన వింజర్తనుగారును ప్రభువును సత్కరింపవలసి నదియును నిర్ణయించుట దుస్థము. ముందుగల చెపులకంటెను వెరుకటి కొమ్ముల బలము వాడియైనను సహకారు లాత్మ విశ్వాసమును గలిగి ఈ విషయమునందైనను ధర్మ నిర్వహణమును జేయుదు రని నమ్ముచున్నాము.

శాసనోల్లంఘన సంఘము

శాసనోల్లంఘన విచారణసంఘము నిన్నును కలకత్తాకు గాహానీనుండి తీరిగివచ్చినది. కలకత్తా విచారణ నిన్నటిరాత్రికి ముగిసి యుండును. అజ్ఞులుఖానుగారు 13 వ తేదీకి కలకత్తాకు చేరగలరు. విచారణసంఘము 14 వ తేదీవరకును కలకత్తాయందుండును. దేశబంధు దాసుగారితో సంప్రతింపులు జరిగి కాంగ్రెసు కర్తవ్యమును నిర్ణయించుట కేర్పాటులు జరుగునని సూచనలు గనుపించుచున్నవి. ఇంతవరకును తెలిపిన యభిప్రాయములనుబట్టి బార్డోలి-డిల్లీ విధానము సమర్థింపబడునని యూహింపదగియున్నది.

పంజాబు శాసనసభ - సిమ్లా సమావేశము

పంజాబు శాసనసభ సిమ్లా సమావేశమునకు రూ 12,000 లను వ్యయముచేయుట కంగీకరించుట తంతవ్యముగాదు. వ్యయభారమును తగ్గించవలయునని ఘోష జెట్టుచునపుడు రూ 12,000 లను వ్యయముచేయుట కంగీకరించిన శాసనసభ ప్రజల బాధ్యతల నెంతవరకు నిర్వహించుచున్నది యను మూఢునకు సముతము తెలియుచున్నది. సంస్కరణములు గలుగ జేసిన ప్రయోజనముల కిదొక నిదర్శనము.

పొరసేవోద్యోగులు - యూరేషియనులు

పొరసేవోద్యోగులకు పోటీపరీక్షతో సమీక్షము లేకనే భరతఖండ వాస్తవ్యులైన యూరేషియనులను కొండరిని నియమించుటకు మంత్రి నిర్ణయించినటులు తెలియుచున్నది. ఇదియును ప్రతిపక్షుల విజయమునకు నిదర్శనముగనున్నది. యూరేషియనులు భారతీయు లని సమర్థించుటకు ఏలుగలదుగాన రీడింగు ప్రభుత్వమునకు భయముండదు.

రాజ్యప్రతినిధి ఎగ్జిక్యూటివు కమిషన్ కభ-కార్య నిర్వాహకసభ-నిన్నటికినను చాలకాలమునకు సమావేశమాయెను.

రంగునూరి ఉన్న భారతీయులకు శాసనసభయందు 4 స్థానములు లభించునటులు బర్మా నియోజకవర్గము సవరణ జేయబడినది. వీరివలన శాసనసభ్యులసంఖ్య 79 అగును.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

విలంబిత సమావేశము

ఇంటర్మీడియేటు-ఇంగ్లీష్ మాధ్యమములు

ఉపాధ్యక్షులగు గౌ. ప్రొఫెసర్ కే. క్రీనివాస ఆయ్యంగారి ఆధిపత్యమున నిన్న రాత్రుంకాలము 4-30 గంటలకు విశ్వవిద్యాలయ సాధారణసమావేశము జరిగెను. సభ్యులనే కలువచ్చిరి.

సభ్యులముననే విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణవిలువగూర్చి చర్చనకు లెగిరి. లిటిల్ టెల్లూగూ రుపపాదించి కాని మిగిలిన విషయము లనేకములు చాల మాసములకుంకి ఆట్లే నిలిచి యుండ వచ్చినది వలనను పరిష్కారించవలె నని ఆధిక సంఖ్యాకులభిప్రాయపడిరి.

ఇంటర్మీడియేటు

ఇంగ్లీష్-35 మార్కులు

ప్రస్తుతము ఇంటర్మీడియేటుందు తీర్పు డగుటకు ఇంగ్లీష్ మాత్రమే కనీసముగ నిర్ణయింపబడిన 40 మార్కులను తీసివేసి 35 మార్కుల నుండవలె నని ఎస్. సత్యమూర్తిగారు రుపపాదించిరి. కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు ఆమోదించిపగా నధిక సంఖ్యాకులచే తీర్మానము నంగీకరింపబడినది.

అంతట యీ విలంబిత సమావేశము ముగిసెను.

సాధారణ సమావేశము

వెంటనే 4-50 గంటలకు సాధారణ సమావేశము జూడెను.

ప్రారంభము సత్యమూర్తిగారి ప్రక్షేపకు సమాధాన మొసగుటకై.

రెవరెండు డబ్ల్యు. మెస్టరుగారిపాదించి, సి. పి. కామ స్వామి ఆయ్యగారు రామలింగారెడ్డిగారి ప్రోత్సాహమునకు సభ్యులగు గౌ. ఎ. ఆర్. వ్యాస్, జి. సి. ఎస్. గారి ఆర్జన ప్రార్థనలతో, హెచ్. సి. కామన్నగారికిని, వై. నరసింహం ఎం. ఏ. గారికిని ప్రార్థనలతో ముగిసెను.

డాక్టరు హెచ్. మత్తయిగారిని మాసములకు రూ 400 ల జీతముతో 5 సంవత్సరములకాలము ఆధికకాన్త్ర ప్రాధాన్యము నియమింపవలెనని సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యగారు రుప పాదించగా, కే. వి. రంగస్వామి ఆయ్యగారు రామలింగారెడ్డిగారికి సంగీకరింపబడినది.

యూనైటెడ్ మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము పక్షమున పరిశోధనవిద్యార్థిగల వెదలియన్న డాక్టరు హెచ్. పర మేశ్వరను కేంద్రంగా నొంగిన విద్యార్థి వేతనము ముగియగానే జూలై 22, 1922 నుండి మరల ఒక సంవత్సరకాలము మాసము నకు రూ 130ల వంతు విద్యార్థి వేతనము నొసంగవలెనని సి. పి. శేష ఆయ్యగారు రుపపాదించిరి. హెచ్. సి. హెడ్డను గా రామలింగారెడ్డిగారికి సంగీకరింపబడినది.

మెట్రిక్యులేషను పరీక్ష కర్తవ్యులైనవారు పరీక్ష మొదటి దినమునాటికి 14 సంవత్సరములు నిండినవారు ప్రధానోపాధ్యాయుల కద్దకుంకి శిష్యాబృందంకి రిజిస్ట్రేషను మెట్రిక్ ప్రాక్టి కునకుకద్దకుంకి ఆర్గ్యుమెన్టు రిజిస్ట్రేషను పొంది పరీక్షకు ముందు దినంబర 1 వ తేదీలోపు రిజిస్ట్రేషనుగారికి బంపినచో, సిండి కేటువా రిజిస్ట్రేషను వారినింపవచ్చునను తీర్మానమును జి. ఎ. నరేశుగారు రుపపాదించిరి. సి. సుబ్రహ్మణ్యముగారు రామలింగారెడ్డిగారికి సంగీకరింపబడినది.

డాక్టరు ఆఫ్ ఫిలాసఫీ. డాక్టరు ఆఫ్ సైన్సు డిగ్రీ లను గూర్చి సి. పి. శేష ఆయ్యగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మా నమునధిక సంఖ్యాకులచే నంగీకరింపబడినది.

xxxxxii వ సంవత్సరము

1 వ నియమములో రెండు భాగములకు పరీక్షదరఖాస్తు పెట్టెను యీ రోజున, 1 గాని లేక 2 వ భాగములో గాని మార్కు మైక (6 వ గ్రూపులో తప్ప) రూ 22 లును, 6 వ గ్రూపులో రెండవ భాగమునకు రూ 18 లును పుచ్చు కొనవలెనని సి. పి. శేష ఆయ్యగారు రుపపాదించి, ఎస్. సత్య మూర్తిగారు ఆమోదించిరి. తీర్మానము నంగీకరింపబడినది.

సిండికేటు సాంకేతిక నివేదనకు విశ్వవిద్యాలయమున కుండినంబరు సమావేశమునందు గాక మార్చి సమావేశమునందు సమర్పించవలెనని జి. ఎ. నరేశుగారు రుపపాదించి తీర్మానము నంగీకరింపబడినది.

ఓరియంటల్ బిరుదముల నొసగుసమయముల గూర్చి రామలింగారెడ్డిగారు సూచించిన మార్పు లంగీకరింపబడినది.

చిదంబరము మీనాక్షి కళాశాల వి. ఏ. తరగతికి 5 వ గ్రూపుపాఠములను ప్రవేశపెట్టువిషయమై వివాదాత్మక పంపు కొనిన దరఖాస్తు అంగీకరింపబడినది.

ప్రభుత్వ కళాశాలలు

నిర్ణయసంఘములు

ప్రభుత్వ కళాశాలలలో విద్యార్థులను శేర్మకొనుటకు క్రొత్తవారిని నిర్ణయసంఘము సభ్యులగు నియమించుటవలన కళాశాలాధికారుల విచక్షణాపాతకాలకు భగ్నముగలుగుట యైనందున విద్యార్థులకు ప్రవేశమునకు ముందగాను ప్రభుత్వ మునాడు ప్రవేశపెట్టినవిధానమునడల విశ్వవిద్యాలయమునా ర సమృద్ధి తెలుపుచున్నారను తీర్మానము ఎస్. సత్యమూర్తిగారు రుపపాదించిరి.

హెచ్. సి. హెడ్డను గూర్చి ఆమోదించిరి. తీర్మానమునై తీవ్రమగుచున్నది. చర్చనకుంకి జరిగినవిషయం, చివ రకు సత్యమూర్తిగారు తమతీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

తీర్మానమునై చర్చ

సత్యమూర్తిగారు:- కళాశాలల ప్రిన్సిపాలుల నిర్ణయ స్వాతంత్ర్యమునకు భంగముకలుగుచున్నదను సందేశము నన్ను తా ధించుచుండుటచేత నే నే నీ తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టుచున్నాను. ప్రభుత్వ కళాశాలలలో విద్యార్థులను శేర్మకొనుటయందు ప్రిన్సిపాలుకు సాయముజేయుటకు ఉపసంఘములను గౌ. విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహమునిచ్చుటకు, ఉపసంఘములలో నధిక సంఖ్యా కులకు వారు నిర్ణయించుచున్న కళాశాలల గూర్చి గాని అందు చేర్చు కొనవలసిన విద్యార్థుల యోగ్యత గాని తెలియదు. అదియునుగాక మార్కులు వచ్చినను, ఒక ప్రత్యేకతలమునకు పుట్టిన వారిని రానియకు డ నిరాకరించుటకై యాయుపసంఘము తేర్పుప బడినది. కనీసపు మార్కులు కొంతయైన నిర్ణయించి ఆ ప్రిన్సిపాలుల వచ్చిన వారిని చేర్చుకొందు మని ప్రకటించినను, అందరూ చేరుటకు వసతిగ నుండును, అప్పుడు మార్కులు తక్కువ వచ్చినవారెవరను చేరుటకు వీలుండును. మార్కులు తక్కువ వచ్చిన ప్రావ్యాజే తరులనుగాని, ఆడిటావిటులను గాని ఎవరినిగాని శేర్మకొనవచ్చు ను. అట్టివారికి విద్యార్థి వేతనముల నిచ్చి ప్రాతానా మొసంగ వచ్చును. అంతయుకాని సమర్థులైనను, ఒకవలమునందు పుట్టిన మూత్రమున చేర్చుకొనక వెళ్లిపోవచ్చుట యక్రమము. అట్లు చేయుటవలన విశ్వవిద్యాలయమునా శేర్మకొనవలసిన నియమము లకు భంగకరముగ నుండును. కావున మనము అసమృద్ధి తెలుప వలెను.

క్రొత్తవారిని, ఏమియు తెలియనివారిని ఉపసంఘసభ్యులనుగ నియమించుటవలన సమర్థులైనవారిని శేర్మకొనుట కర్తవ్యం తెరములు గలుగునని హెచ్. సి. హెడ్డను, టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యగారు, జి. ఎ. నరేశుగారు పలికిరి. తక్కువమార్కులు వచ్చినను, గొందరను శేర్మకొనవచ్చు ననియు, విద్యార్థి వేతనముల నొసగి ప్రాతానాపంపవచ్చుననియు వీరు చెప్పిరి.

విద్యార్థులభ్యర్థులకు లు ఆర్. లిటిల్ టెల్లూగారు ఉపసంఘముల నియోజనముల వలన, ఎవరికిని కష్టములు గలుగలేదని చెప్పిరి. ప్రభుత్వ కళాశాలలలో, ప్రావ్యాజులను సకమునం దిని మిగిలినవారిని సకమునందిని తీసికొనవలె నని నిర్ణయించిరి. ఎవరికైనను తీవ్ర మార్కులువచ్చి శేర్మకొనవచ్చు. ప్రిన్సిపాలు డైరెక్టరుకు అప్పీలు చేయవచ్చునని ప్రకటించబడినది. కాని అట్టి అప్పీలు ఒక్కటియైనను డైరెక్టరుకురాలేదు. ప్రభుత్వేతర కళా శాలలకు పచ్చయప్ప క్రిస్టియను మున్నగు వారిలో ఆయావిధికారులు వారియిష్టము వచ్చినట్లు విద్యార్థులను శేర్మకొందురు. అదియును గాక, ప్రభుత్వ కళాశాలలలో నిరాకరింపబడినవారు ఇతరవానియందు ప్రవేశించవచ్చును. ఇతర కళాశాలలందు కూడ ప్రవేశము దొరకక, కష్టపడినవా రెవరు లేనిది చెప్పవచ్చును. ఇంతయుగాక, ఉపసంఘములను నియమించినను, అసభ్యులు ఆయోగ్యులైనవారిని కనీ సపుమార్కులైన వారినిగాని, పరీక్షకుం దుత్తీయులు గాని వారిని శేర్మకొనలేదు. వారు విశ్వవిద్యాలయమునా శేర్మకొనవలసిన యోగ్యత నిబంధనలను గమనించిరి. కొన్ని సంఘములవారిని ఇంతకాలము నుండి కళాశాలలలోనికి సరిగా శేర్మకొనలేదని శాసనసభలో తంగవేలపిల్లగారు పలుకగా, వారి తీర్మానమును గమనించి యీ యుపసంఘములు నియమింపబడినది. ఈనిర్ణయములను, అందరూను సమానమైనయకాళములు గలుగుటకు వసతి యుం

డెను. ప్రత్యేకముగ కొన్ని సంఘములవారిని శేర్మకొనవలె నని నిర్ణయించినపుడు, విధిలేక తదితరులకు కొందరినై సక పావచ్చుని చెప్పక తీరదు. అట్టివారును ఇతర కళాశాలల ప్రవేశించును. అసమర్థుల నెన్నటను శేర్మకొనలేదనియు లిటిల్ టెల్లూగారు చెప్పిరి.

వీచినభలలో ప్రజాస్వామ్యమును గూర్చి మాటలాడు సత్యమూర్తిగారు ఈలాటితీర్మానమును తెచ్చియుండుట విచిత్రమనియు, ఈ యుపసంఘనిర్ణయములను మహాచ్యుట్టియులకును ఇతర ప్రావ్యాజేతరులకును మంచితకాళ ముందుననియు ఉపాధ్యక్షుల హేతుగారు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు తరుకళాశాలలలోకి విద్యార్థులను శేర్మకొనుసంబంధమున, వారికి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ముండి తప్పలేదు. ఇతర కళాశాలలలో, గానిదాని యధికారులు తమ యిచ్చవచ్చినవారిని శేర్మకొనుచుండురు. అలాగే ప్రభుత్వము వారు తమ కళాశాలలకు తామే యధికారులైనందున, నిర్ణయన ఘములను నియమించుటవలన వారి నడ్డుపెట్టుటకు విశ్వవిద్యాలయమున కధికారములేదని కాన్లేగారును, రెవరెండు డబ్ల్యు. మెస్టరుగారును చెప్పిరి.

రత్న స్వామిగారు ఈ తీర్మానము శాసనసభలో పర్చింప దగినది కాని విశ్వవిద్యాలయమున చర్చింపదగినది కాదనిరి.

తీర్మానములోని భావము న్యాయముగ నుండినను, తీర్మానము నామోదించి ప్రభుత్వమునకు బంపినను, వారు అంగీకరింప రనియు, కనుక ననవసరముగ తీర్మానము గావించవలదనియు, గౌ. వ్యా మాన్యుట్రాటరుగారు పలికిరి.

రామలింగారెడ్డిగారు:- ప్రతివిషయమునందును మాన్యులనియు, అనవసరములనియు గలవు. కొన్ని సందర్భులలో మాన్యులు చలాయించవలెను. మరొకన్ని సందర్భములలో సిలిగతులను ట్టి యకరములనే గమనింపవలయును.

కొన్ని సంఘములకు సంబంధించిన విద్యార్థులు విద్య యందు వెనుకపడియున్నారు. ఒకసంఘమునకులివారు విద్యయం దభివృద్ధి చెందియున్నారు. వెనుకడినవారికి ప్రోత్సాహ మొసంగ వలెనని ప్రభుత్వమువారు (విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహమునిచ్చుటకు ఒకసంఘమువారి కర్తవ్యంకములు గలిగిన వా రుద్దేశించలేదు. ప్రభుత్వ కళాశాలలలో, శేర్మకొనవలసిన డియుపసంఘసభ్యులకు విశ్వవిద్యాలయమే వచ్చిన నిబంధనలకు భంగకరముగ ప్రవర్తించ లేదు. అదియునుగాక రెవరెండు మెస్టరుగారు, కాన్లేగారు చెప్పినట్లు ప్రభుత్వమువారు తమ కళాశాలల విషయమై విశ్వవిద్యాలయనిబంధనలను గమనించుచు తమ యిష్టము వచ్చి యే రాన్టుల గావించు కొనుటకు వారికి మాన్యులుగలవు. వెనుకడియున్న జాతుల నడ్డువలెనని మన ఖనుదినము గోరుచుండుము. కొందరు వెనుకడి యున్నారు. వారికి కొంతకాలము ప్రోత్సాహ మొసంగిన, వారును ఇతరుల తోపాటు కర్తురు. ఈ యసౌకర్యము తెల్లకాల ముండబోవు. అన్నియు ఇప్పుడేవచ్చు చక్కబడుచుండ, మరల వానినిగూర్చి తిర్చించిన, కష్టముల నుండును. కొంచె మార్పుపొందిన, అన్నియు వానియంతట అందే సమభాగ ను. సత్యమూర్తిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమునై చర్చింపబడినదిగానే జరిగినది. వారి యుద్దేశ్యమును నెఱవేరినది. కనుక వారు తమ తీర్మానము నుప సహరించుకొనువలసిందని విన్నవించుచున్నా నని రెడ్డిగారు పలికిరి.

స్థాతంగారు, తాము ప్రభుత్వ కళాశాలలకు ప్రిన్సిపాలుగ నుండినను, ఉపసంఘులను మునునకు, సమర్థులగువారిని కొందరను శేర్మకొనుటకు తమకు వీలులేకుండెననియు ఉపసంఘములందు క్రొత్తవారనేటుండిరినియు, వారి నిర్ణయములకు ప్రిన్సిపాలుల స్వాతంత్ర్యముకు భంగము కలుగుననియు, విధిలేక, (గవర్న మెంటు కాలేజీ ప్రిన్సిపాలుగ నుండుటచే) తాము ప్రభుత్వపు టుత్తరువును గమనింపవలసిందై చెప్పియు చెప్పిరి.

సత్యమూర్తిగారు ఆ దరియాజేవలకును పుత్తుతరమిచ్చిరి. తీర్మానము విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించినదే యగుటచే, దానిని శాసనసభలోనేగాక విశ్వవిద్యాలయమునందు సయితము చర్చింపదగినది ననియు, ఉపసంఘనిర్ణయము న్యాయమునకును ఆచారమునకును విరుద్ధముగనుండెననియు, తమకు ప్రావ్యాజేతరులయెడ ఆడిటావిటులయెడ సమాజసానుభూతి గలదని యు, మిత్రులగు రామలింగారెడ్డిగారు వారి యుపన్యాసాంతమున గావించిన విజ్ఞాపనము ననుసరించి తమ తీర్మానము నుప సహరించుకొనుచుంటి మనియు బలికిరి.

అంతట సభ ముగిసెను.

గౌ. ప్రొఫెసర్ మర్రిగారు రాగల శాసనసభ సమావేశ మునందు ప్రవేశపెట్ట నున్న విశ్వవిద్యాలయసంస్కరణ బిల్లును చర్చించుటకు విశ్వవిద్యాలయ మీడినము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు సమావేశమగును. ఆసభవివరములు సోమవారపు పత్రికయందు ప్రకటింపబడును.

क.क.क.

పదేశ వార్తలు

మిత్రమండలి సమావేశము

ఆర్థిక సంఘ నివేదికము

పరాసుసూచనలకు ప్రతికూలముగ నుండుట

లండను, ఆగస్టు 10:—ఆర్థిక సంఘ నివేదిక విడుదలయిన మిత్రమండలి సమావేశమున కందరేఖలుగలవు. గనులను, అడవులను వశపరచుకొనుటయందు బెర్లియము ప్రాముఖ్యతతో నేతీధుని చెను. మిగిలిన విషయములలో నన్నిటియందును మిత్రమండలి యందరను ప్రాంసుకు ప్రతికూలముగ నుండిరి. పాయింట్లను గాని సూచనలలో ఆర్థిక మొత్తము శ్రేయోజనకరమని ఆర్థిక సంఘ మునం దికి సంభాషణలు తీర్చుకొనిరి.

కృష్ణ ప్రభుత్వములను ఆదవులను వశపరచుకొనుట కలన నేర్పి ధమును శ్రేయోజనకరమని యా సాంగ్ ఇటలీయన్లను నేతీధునిచి. విహారములును ఎగుమతి దిగుమతి పన్నుల నేర్పి గనుట, ఆర్థికమిత్ర ప్రదేశములకును శాస్త్రీకరిత మధ్య ఎగుమతి దిగుమతిల పన్నును యేర్పరచుటయు ఆవాగ్ధియములని ప్రాంసు దత్తు మిగిలిన మిత్రమండలి యంతయు నేతీధ విం చెను. రైతు పని కు నక్షీణ భాగము న గల రంగులు మొదలగు జ్యుత ఫ్యాక్టరీయ దుమాటికి 60 వ. శుల భాగములను మిత్రమండలి వశపరచుకొన వలె నను సూచన నను సరించుట కలన నేర్పి లాభమును నుండజాలదని ప్రాంసు దత్తు మిగిలిన రాష్ట్రముల ప్రతినిధులందరు నేతీధముగ నుడివిరి. ఈ సూచన వశపరచించిన యడల ఆ ఫ్యాక్టరీల యజమానులనుండి 60 వాటాలను కొని ఇచ్చుటకు జ్యునీ ప్రభుత్వమునా రింకను కాగితపు నోట్ల నచ్చువేయవలసి వచ్చును. అందుచే ఆర్థిక నితి మరంత దుర్భరమగును.

కుక్రవారముకరకు మిత్రమండలి సమావేశము జరుగదు. ఈలోపున పరా సాంగ్ మంత్రి కర్తములు సమావేశమగును.

పరాసుమంత్రివర్గము

పాయింట్లను గానిని బలపరుచుట

పారిసు, ఆగస్టు 10:—మిత్రమండలి సమావేశమును గురించి చర్చించుటకు సమావేశ పరపబడిన అవురర మంత్రి కర్త సమావేశము వారు పాయింట్లగాని సూచనల నేతీధముగ బలపరుచుచు లండనుకు తంకించెరి. ధనము నిచ్చు పూచీలు పుచ్చుకొనకుండ జర్మనీకి వ్యతిరేక సాంకేతిక దిశ్చినయిచుచు పాయింట్లగానికి నోచిగట్టుకేయట కనుమతి నొసగిరి.

మిత్రమండలి సమావేశమున విశేషము గలవనను వార్తను పరాసు వార్తాపత్రికలు కాంతిముతో ననుకొనెను. ఇట్టిది కంభించిన యెడల పరాసువారు తమ కార్యాచరణ స్వాతంత్ర్యమును వెంటకే యుపయోగించుకొనెదరు. కాని ఇట్టి సంవలనము గలదని వై ష్మికలు తెలుపుచున్నవి. లాయడు బార్డి జక్యసిగి వదలివెట్టియట కర్మించు మండలని పరాసు పత్రిక లాగోపించు చుండెను.

బ్రిటిషు విధానము

మంత్రివర్గ సమావేశము

లండను, ఆగస్టు 10:—బ్రిటిషు మంత్రివర్గ సమావేశ వివాదాస్పన్నమున జరిగెను. సభ్యులందరు హాజరైరి. మిత్రమండలి సమావేశమున బ్రిటిషు తరపున పాల్గొనుచున్న సభ్యుల మంత్రులును ఆకలంబించవలసిన విధానము నిర్ణయింపబడినను. ఆర్థిక సంఘ నివేదికనుగూడ బలపరచిరి.

లాయడు బార్డి గారి యుద్దయమున బెర్లియను, ఇటాలి యను మంత్రులలో కలసికొని సంప్రదించిరి. ఈ సాయంతనము సార్వభౌమనితో ప్రసంగించెను.

క్రతివారును, సమావేశము భగ్నము గాకుండ ప్రయత్న మొనర్చుచున్న నక్షీప్రతి దత్తులదని బ్రిటిషు అధికారు లెంచుచుండిరి. శత్రు చర్య ఆర్థికాలము జరుగుట కవ్వసాధ్యము.

జర్మను ప్రజాభిప్రాయము

బర్లిను, ఆగస్టు 10:—లండను సమావేశమును గురించి ఇచ్చట చాల వాడుకతో యుండిరి. కాని ఇంతవరకు పుత్రిక బెర్లియన్ల ప్రాయమును ఒసంగలేదు. మధ్యయోగోపా ఆర్థిక నితి కర్మివర్తి పరుచుటకు గాను ఇదివరకు మిత్రమండలి గలసినపుడెల్ల రాజకీయ ప్రయత్నించుచుండుటచే ఆర్థిక నితి మరంత విషయమును మండలని "వాషిటింగు" కత్రిక ప్రాయమున్నది. మిత్రమండలియందొక్కడు విశేషము లుగదని "ఫోటో" పత్రిక తెలుపుచున్నది.

సమీప ప్రాచ్య సమస్య

లాయడుబార్డి ప్రసంగము

తురుష్క అధికారుల యభిప్రాయములు

కాంస్టాంట్ నోపీలు ఆగస్టు 10:—ఆగస్టు 4 క తేదీన లాయడు బార్డి గారు కామన్వెల్త్ యంతట సమీపప్రాచ్యమును గురించి గావించిన యుద్దయమున వై వ్యాఖ్యాన మొనర్చుచుండిరి. ఈవిషయమున నొక నొప్పు తురుష్క అధికారి ఇట్లువెలివెను:—తీర్మానము గావించిన యాదించబడిన విషయమునకు కాని కుడింపబడినమాత్రమున నుల్లూనుకొనుటపాట సామాన్య లకు భాగకరమైనట్టియు, తురుష్కలకు తెలియున్న విశాల ప్రదేశములను పెద్ద పెద్దకారులను తురుష్క ప్రభుత్వమునుండి విడదీయు నట్టియు సంధిని నిర్ణయించుట అన్యాయము. ఇదివరకే గావించు కొనబడిన యుద్దయవిడదీండు వెలిపిన విధమున అల్పసంఖ్యాకుల హక్కుల రక్షణకు తురుష్కలు బాధ్యులుగ నుండుటకు నిర్ణయముగ నుండిరి. వ్యాసు మైట్రియు, కను హక్కులకు భంగకర గ నుండనట్టియు, తురుష్కలకేగాక వికాపియనులకుగూడనట్టి కరమకు ప్రస్తుత ఆర్థిక నితిని తొలగించునట్టియు సంధిని తురుష్కలు ఆతరువాతే గావించుండిరి.

గ్రీకు ప్రాచ్యములు వెనుకకు జనుచుండుట

కాంస్టాంట్ నోపీలు ఆగస్టు 10:—చుట్టారంగమునం దు గ్రీకు పటాలముల గమనమును గూడగా వెనుకకు మునుగు న్నట్లు గానించుచున్నదని తురుష్క పోలీసు దళాధ్యక్షుడు వెలుపుచుండెను.

కాంతముగ నుండుట

చుట్టారంగమునందు కాంతముగ నుండెనని వార్తలు వెలుపుచుండెను. కాని నితిరీతికి తూర్పున గ్రీకు పటాలములు కేరుచున్నవి. తురుష్క ప్రదేశములందు మిత్రమండలివారు తమ స్థానములందు ప్రాచ్యముల జేర్చుచుండిరి. తేలవందలి గ్రీకు ప్రాచ్యము తెదిర్చియెడల వచ్చుచే మిత్రమండలి కటాలములు వెనుకకు గొట్టగలవని అనుభవజ్ఞులు వెలుపుచుండిరి. పరాసు, ఇటాలియను పటాలములు ఇంకను కాంస్టాంట్ నోపీలుకు మునుండునెను.

బరిష్ట నిష్ట వము

ప్రజాస్వామ్యవాదులను చుట్టుముట్టుట

లండను, ఆగస్టు 10:—ప్రభుత్వ పటాలములు సమాద్రము వివాదాగర్భి కాత్తు, యోగలు, కాంట్రీలయందు జెక్కు మారుగా నిగెను. ప్రజాస్వామ్య వాదులతో పోరాటము సాగుచున్నది. వాల్టా కాలము 1500 మైలకుంటే దట్టిననుండి జగెను. ఈ పోరాటములం దిది చాలసాహస కృత్యము పటాలములు సమాద్రము వివాదాగర్భి కాత్తు, యోగలు, కాంట్రీలయందు జెక్కు మారుగా నిగెను. ప్రజాస్వామ్యవాదులను చుట్టుముట్టుట యుద్ధమునకయినదెనెను. లేక చిన్న చిన్న గుంపులుగా కొండలలోకిన జంకలెను.

కామ్యును విడచివేయు చుండుట

లండను, ఆగస్టు 10:—ప్రజాస్వామ్యవాదులు తమ ముఖ్యస్థానమును కామ్యునికమును విడచుటకు ప్రయత్నము లొనర్చుచుండిరి. కామ్యునిక ప్రభుత్వ భవనములు మొదలగునవి పరకురాను ప్రతి యొక్కయును మండలని అచ్చటినుండి వచ్చిన ప్రయాణికులు తెలుపుచుండిరి. కాదు రైతులను పర్యటించుటకు మరఫరంగులను, తుపాకులను ఉపయోగించుచుండిరి. కామ్యునికమునకును ఇతరపట్టణమునకుల రహదారులందలి వంతెనలను ప్రజాస్వామ్యవాదులు ధ్వంస మొనర్చిరి. క్విన్నస్ ను సంకలి భవనములగూడ ధ్వంస మొనర్చుకొనిరి తెలియుచున్నది.

ప్రజాస్వామ్యవాదులు

లండను, ఆగస్టు 10:—ఈ యుద్దయమున అల్పపు సరి హద్దులందు ప్రజాస్వామ్యవాదులు రైలుమీద వచ్చి వెన్డ్రాకు నందు స్వేముల పోలీసు దళము వెదిక్కిరి. అందుచే సస్పెన్షు పటాలము రద్దీంపబడినది. ప్రజాస్వామ్యవాదులు తప్పించుకొని పారిపోయిరి.

వింటరను ప్రభువు

భారతదేశమునకు వచ్చుట

లండను, ఆగస్టు 10:—లండనునుండి "ఇంగ్లీషును" విశేషమున, వింటరను ప్రభువు కాబోవువానమున భారతదేశమునకు రా నుద్దేశించెనని వాయువార్తవ్యాసా వెలుపుచుండెను. ఇది అధికార పర్యటనము గాను అయినను చాల ముఖ్యమైనది. (ఇంగ్లీషును)

ఫీజీకి భారతీయకులీలు

శ్వేత అధినివేషీయుల అందోళనము

లండను, ఆగస్టు 10:—భారతదేశమునుండి వచ్చుకా మలీలును ఫీజీకి దీనికొనిపోవుటకుగాను, అధినివేషీయులను, వెళుకుపండువార్ల ప్రతినిధులను ఇ. వి. వాక్కుగారి యాజమాన్యమున లండనునందు నొప్పు చాక చక్రముతో శాంతిశనను లేన దీయునుండిరి. వెనకాపకులను ఎగువదెని యాంతునలేన ఫీజీకి భారతీయకులీలును పంపబడవను శాంతుకుగూడ సర్వగా మానంగరము తొలగించెనని ప్రభుత్వమువారు (వాసియిచ్చిరరి తెలుపుచు ఇప్పుడు వాయూమీను తొలగించి సంఖ్య 8500 నొప్పున భారతదేశమునుండి ఫీజీకి కూలీలంపవలెనని పీకు నొకు చుండిరి. పీకిదినము 1 కే రాదుషిల్లింగుల ముట్టజేప్పెననియు, అంతకు గాక పోయినయెడల వర్షుడు సర్వకొనవచ్చుననియు వెలుపుచుండిరి. ఫీజీ చెరకుకు టయూ చక్రగర పరిశ్రమయు నకించి పో నిర్దమగనున్నది తెలుపుచుండిరి.

ఈవిధానమునకు భారత నాయకులంగీకరింపదు. ఇటల వియమింపబడిన ఆంగ్ల మౌదవ పంయుక్త వివాదా సంఘము చా రిందుకు ప్రతికూలముగ నభిప్రాయ మొనరున ప చవాగ పరిక్రమికుల చేపల నిధికముగ ని:సిండిరి.

సామ్రాజ్య విమాన రహదారి

అడ్వైజరీ బోర్డు సలహాలు

లండను, ఆగస్టు 10:—నిలిలు ఆనియేషను అడ్వైజరీ బోర్డు సామ్రాజ్య విమాన రహదారి గురించి నివేదికను ప్రకటించిరి: ఈ నివేదికయందు, ఒక కి సర్వీసు ప సంఘ మును ఏర్పింపవలె నని సూచింపబడినది. యంత్రముల పరీక్షలకుగాను పీకి కొలత ధన సహాయ మొనర్చుచుండలెను. భారతదేశము నకు విమానరహదారిని మొదలు పరీక్షించుటకుగాను యంత్ర సామగ్రిగనుటకు 20 లక్షలపరసులు గావలెను. బాగ్దాదునుండి కరాచీకి విమానరహదారి నేర్పింపవచ్చును. ప్రతివారమును, దినమును ఈ విమానములలో వ్యాపార మొనర్చుటకు లెండన్ వాక్కునింపవలెను. భారత ప్రభుత్వమువారు, అధినివేషీ కార్యాలయము వారును ఇందు భవనహాయ మొనర్చుకొనెను. ఇండియాలో తపాలా సర్వీసువలన వారమునకు 3200 పరసుల అదాయ ముండును. ఏకంశెనివారి మౌదవ అంగీకరింపబడినదో వారికి 5 వక్కుములవరకు నూటికి కొంత నొప్పున నిచ్చుచుండవలెను. భారతదేశమునకు విమానరహదారి కరాచీతో ముగియరాదు. కలకత్తావను దానికి వెనుకకును గూడ నుండవలెను. బాగ్దాదునుండి కరాచీకి రహదారి వేయుటకు మూడు వక్కురములవరకు లక్ష పరసులు వెచ్చింపవలెను. కెయిరోనుండి బాగ్దాదునకు ప్రయాణికులకు విమాన రహదారి వేయుటకు 2 లక్షల పరసులు గావలెను.

సార్వజ్ఞి పు ప్రభు వాక్కుగమునందు మార్పులేదు.

వాషింగుటను యెంతబడినను అంగీకరించెదమని భారత ప్రభుత్వమువారు వెలిపిరి.

కీల్లూమార్డులు సర్ వ్యాసివిల్లును గానిని హక్కు గావించిన దను ఒకనల్లికను అను విరిపు యొక్కటు వాంఛునర్తనందు ఉడిగి నుండిరి.

దక్షిణాఫ్రికా రాండు తిరుగుబాటునందు ఇరువురు నేతీయలను హక్కుజేసె నను కారణమున కారలు స్టానీషు అను నకనికి మరణింతు విధింపబడినది.

ఇటాలియను చాంబరువారు మంత్రివర్గమునందు విశ్వాస ములదని తీర్మానించిరి. అనుకూలముగ 247 రుకు, ప్రతికూలముగ 121 గురును సమ్యకుల నిచ్చిరి.

అమూనకద్ద నొడ్డుపట్టిన "కెక్" ఆన బ్రిటిషుశాకయందలి వావిలలు జనులలెరి యొకతీరమున దిగిరి. వీరిని పాలీఫాక్సునకు కొనిపోవుచుండిరి. వావిలలలో వార్డుకు హక్కులెట్లు తెలియుచున్నది.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమువారు వాషింగుటను యెంతబడిన సామోదించుట ముగిసెను. అధినివేషీలు లన్నియు నంగీకరింకెను. సార్వభౌమము సంధిపత్రమునై సంకేత మొనర్చెను. ఆ పుత్రిము వాషింగుటనున కంపబడినది.

లిస్టును ఇంకను మెనిక పాలగమునగే యుండెను. ఆహార పదార్థములు కావలసి నన్ని తొరుకుచున్నవి. వార్తాపత్రికలు ప్రకటించబడుచున్నవి. గత మంగళవారము చాల ప్రదేశములందు బ్రాంసులు ప్రయోజనము. నాకాపనివారు సామానులు దింపుటయందు సహాయ మొనర్చు చుండిరి.

దుందుభి నామ సం||రం శ్రావణ బ||,గి శనివారము

పాంచాలి

కొడలి అండనేయులుగారు

ఈమె అసామాన్య స్త్రీశ్చయము. మహాభారత కథా నాయక. ఈ యానతిమణి సింధునదీ పుణ్యసలీలములచే పరితృప్తి భూతమై యిప్పుడు పంజాబి పీఠవంశం పాంచాలేశ్వరము నొకానొకప్పుడు పరిపాలించిన ద్రుపదరాజు యజ్ఞకుండమునందు జన్మించిన యపూర్వభావజన్మత. ఇందుమించుగా నైమిషే శేండ్రిక్రిందట బరిగిన మహాశ్రేత్ర మహాసృగామయన కీమాన నతియే కారణభూతురాలని చెప్పవచ్చును. భారతేశ్వరమునం వింతకవతు జన్మించిన పత్నితా కిశోమణులలో నీమెయే యగ్రగణ్యురాలని నిరూపింపఁగల నిదర్శనములు మహాభారత మునంద నేకములు గలవు. పతి యెంతజెప్పిన నంతకు తూచా తప్పకుండ ప్రకర్తించవలయు నను భావము హైదవసారియలుల పత్నికృతాశీమలుండను; ప్రకృతి సద్భుముగానే యుండుటచేత ను, జననమందిరి మొదలు జీవితాంతము వరకును వారట్టి కఠిన శత్రుణుమనకే యలవడియుండుటచేతను. నీయార్యావర్తమునం దెంతయు త్తమ కైసను స్వతంత్రోద్దేశ్యములకు గాని స్వాప్రాయ ప్రకటనములకు గాని యవకాశము లేక భర్త యెట్లుఁ ద్రెప్పిన నట్లుఁ దిరుగులపిరిచ్చుట లోక విదితము. అందువలననే భారతస్త్రీలు వెక్కురు గృహభర్త నిర్వహణమునందు నైతము భర్తల సహాయమునే విశేషముగా నపేక్షించుచుండును. కాని మన కథానాయక పాంచాలి వీరాధీనియగు తనభర్తలను నైత మనేకమాన్ద ప్రమాదజనిత హావ ములనుండి తప్పింపఁగలిగె రాజకీయపరిష్కార. ఈమె గృహభర్త నిర్వహణమునందే కాక పాశ్రమాజ్య నిర్వహణమునందు నైతము భర్తలకు విశేష సహాయభూతురాలగు చుండెడిదని స్పష్టికరించుటకు భారతమునందే యాక్రింది తార్కాణము జాపుచు వచ్చును.

పాండవుల ఆరణ్యవాస కాలములో నొకనాడు సత్యభామ వచ్చి పాంచాలిలో పతివ్రతాధర్మముల గూర్చి సంతాపించు సందర్భమున నావె... నిరంతర మదధారాతరంగితకపోలము లైన భద్రగజ కఠినసమస్యలును బ్రభూత జనసత్వ సన్నతం బులైన యుత్తమాశ్వ సహస్రంబులును గలవు. వానికన్నటికె విత్కొనితఁబులైన భాద్యంబు లొసరింపకు, భాలింపను దగినవారి నే నియమింతును. అపొద భాండాగార పూరితంబులైన యగణ్యమణి కనకాదివస్తువులు ప్రతిదిన విహితంబులైన యాయుధ్య దాతలును కాయురంగనియశలేవు. గోపాలజంబులు తుదిగా గల సకలభృత్యజనంబుల జీవితంబుల నరసి యోచనదవుదు. బరమ యశీస్థులగు పాండునందనలు నిజకుటుంబ భారంబు సర్వంబును నాయందు సమర్పించి వారు నిర్భయై యిష్టవిహారంబులనుండుదురే నెల్ల వెంటలప్రభుత్వ వర్తింతు.

గీ. వేదాదులు గలఁగ నెడనిదఁబొందుదుఁ
గానిరాజ్యభార కావ్యయుక్తి
నబ్బయన నాకు నావారనిదల
కడయెలేదు నువ్వె యెల్లబ్రాదు.
అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. ఈ మాటవలన పాంచాలివంటి శుద్ధాంతకాంతామణి కిట్టిరాజకీయ దురుధర్మత్వ మలగుట శ్లోమద్వితియ విషయమని తేటపడకమానదు. ఇంకను నిజ సందర్భము న సత్యాద్రోపదులకు జరిగిన సంభాషణము పూర్తిగా జదివినయెడల స్త్రీ ధర్మములు ద్రోపనికి తెలిసి నంతగా నితరులకు దెలియవని స్పష్టమగును. పాంచాలి యనేక దాస దాసీశ్రమలు గలిగియుండియు సామాన్య స్త్రీలవలె సాధారణ గృహకృత్యములయందు గూడ నేర్పరియై యుండె ననుట కి క్రింది నిదర్శనము గలదు. ముఖ్యముతో ద్రోపనికి. కలవములు గూర్చి బహువిధ
తిలకంబులు వెట్టి వింత తెలుపునఁ బజువు
వ్రులు గట్టికట్టి మోడ్చు
దలమునుక సులు స్రవ్య దద్దు ము కిరుక్.

అనియును, ఇంకొకచో 'వివిధ శిల్పములఁ బరిపాలనై నతీయును నలయు పనుల వెంట మెలగ నేర్చు' అనియును. జెప్పింది. ఇందువలన ద్రోపని శిల్పకళా సర్వస్వతి యని గూడఁ జెప్పవచ్చును.
అమె యొకప్పుడు భీమునితో
క. కుంతికింత వెజన మీ
కంత వెజనదై వముకు నంత వెజన న
త్యంత కలుషాత్మ విరటుని
కాంతకు నేవెజతుఁ బరులు గావించు నెడన్.
అని పలికియుండుటచే ఈమె వీరి పత్నియగుటయు తాను నేనకురాలుగ నున్నంత కాలము స్వభగ్గు నిర్వహణార్థము ముఖ్యము వెదవలసివచ్చుటయు దాస్యవృత్తి యొనక నిరపైస దియు నొక్కవాక్యములో భావగర్భితముగా నిరూపింపఁ గలిగెను. ఇట్టి సహజనిర్మితవేత్తనులయొక్క గృహనిర్వహణ ముగ నత్రిగారి కెంత విధయురాలుగ నుండెడిదో కుంతిజీవి కీమె యనిన నెంత విశ్వాస గౌరవములు కలవో! పాండవు లగ జ్యావాసును కనుగునప్పుడు కుంతిజీవి సహదేవుని పాంచాలి వెంటఁబంపుచు-

అమ్మా నినునమ్మి చాల విషయంబు నవ్వనవాగ మీరడుం
(సహదేవుడు)
బూనగ నీయకొండెనె బోరననఁబులుఁ గమ్ముచుండకొ
మటియను

చ. గడువని విడ్డ పిక్కకటికాదవు నానెలుగండు మందర
య్యెడనొకపాటెలుంగ దెదయెంతయోమల మెప్పుడైన నే
గుడువఁగ విల్లుగాని తనకుంగల యాకటి ప్రాదెలుంగఁడే
కొడుకీటువొకకునెవము నుండెడునిద్రయూరదెట్టుకొ

గీ. ఎన్నడెయ్యెడ కేయిట నెట్లులరయ
వలనెనమ్మెటు నారయ మలసిదెప్పి
వొచ్చియెను నే ముఱిచ్చడలచి
తదవి నాచేత పీడన వదయుచున్ను.

అని చెప్పిన కరుణాపూరిత వాక్యములు స్పష్టపఱుట గలవు. ద్రోపిజీవికి దాస్యమనిన నెంత హేయభావము గలదో? విరాట పర్వములోగల భీమసేనునకు ఆవెకును జరిగిన రహస్య ప్రసంగమునంతయుఁ జదివిన తెలియగలదు.

స్త్రీలకుండు సహజ భీమత్వ మీమెయం దంతగా కాన్పించక పోవుటచేత నెట్టి అసాధారణ సందర్భ పరిస్థితులలో నైనను ఎట్టి నిస్సహాయస్థితిలో నున్నను ఆత్మగౌరవ సురక్ష భార మామె గావించు ప్రతికార్యముమాట్లాడు ప్రతిమాటయు నత్యంత శ్లాఘనీయములు. మాయాద్యుతమున భర్తరాజు సర్వమును, పాంచాలి సయకము నోటువడిసప్పుడు దుర్యోధనునిచే కంపఁబడినవాడై యేగిన ప్రాతిగామి పాంచాలికి సర్వము నివేదించి సభకు కమ్మని పిలువగా- నామె

గీ. మున్నదన్నెటు వడి మఱియున్నెటు
వడియెనొన్న మున్నెటు వడివిధుండు
గన్నదన్నెటు వడియెనొ యన్న వాకు
నెలుగఁజెప్పుము మీ నీ వెలుగుజేసి

ఎఱుంగలేవే, యెక్కితవు నడిగినచ్చి మఱియున్నం బోదొని పోవనగునేని బోదొనిసొమ్ము అనెను. ఇది అట్టి విషయా వస్థలో యెట్టి వివేకవంతులకు తోచని ధర్మసందేహము ఈ త్రళ్ళ మానాటి కారక మహాసభలోనున్న రాజకీయ పరిజ్ఞాత లందఱికి నొక్కమారుగా వాగ్దాంధ్య మొనర్చి అశ్రీంతాశ్చర్య విషాదముల కలిగించెను. కాని పాప కళంకితుడగు దుర్యోధనుడు తన ధర్మసందేహమును మహాసభా సమక్షమున తీర్చు కొనవచ్చునని మఱల ప్రాతికామినిపంపి ద్రోపిని బలవంతముగా నభకు రప్పింపగా నావె 'నేకవస్త్రయు, సభోనివియు, వని రశగతిక నయనోదక బిందు సందోహ పరిశిడ్డమానసినస్తన పరిధానాంతరయు' నగుచు సభకుం జనుచుంచి కడుపుద్దు సమాప మున మున్నంత దుర్యోధనునిచే నాజ్ఞాపింపఁడై 'నేను రజస్వలను నేకవస్త్రము ముట్టుకొనకు' మననమే విసక

చ. అనఁబాసం నురుకులా పడెదండు (యశ్వాసముండు) కడం
రాజునా

యావత్పూర్వంబునందు కనుధానుర మృతి పరిత్రాచి భా రాకలిజేసి హావములైన కిశోజములం దెవల్లిపా పాంచాలిదీప్తి తెచ్చె నభికంఠుల కంధ్రమమంది నావెన
అప్పుడు కర్ణ దుర్యోధన దుశ్శాసనాది దుష్ట భూయ మ్మంబున నభిలా-

చ. అనుపను దైవయోగహతు దయ్యవనశ్చయు ధర్మసంబంధం దురునకాని భృజాఁడు, భస్యయా ధర్మవధంబు తన్నునొ మ్మనె! మనుష్యులార భృకోపనుఁ డీతడు నన్ను నెల దు వ్రుకుఁ డిటుయాడ్చి తెచ్చెనవిచారపరుండయి దుర్మ దంబునకే

చ. ఇది యుచితము గాదాకయిమ్మరు ముఖ్యులునూమయింప దుర్మదయి విమరున్న నమానిత శేనెడు సర్వభృశం విడిలకన్న యాభరతపీఠల సంశయ నేడధర్మం పడవతి నింద్యమయ్యెనని భూమిని కృష్ణు దలంచె భీకరయె

అస్థిలోనున్న ద్రోపనిజూచి భీముడు తోపోదీప్తికు దై యాదురవస్థ కంతకును కారణభూతమైన అన్నగారి బాహు దాహము చేయవలెనని పలికిన అర్జునుడు నివారించెను. నిందో లగమున నింతటి దుండగము జరుగుచున్నను, పాశ్రమాజ్యభి మానము చేతనో, రారాజువలని భయముచేతనోగాని యొక్కరును నొరెత్తరయిరి. వికన్నులు మాత్ర మిది అత్యంత దుష్కార్య మని ఘంటాఘటముగా జెప్పెను. అంతట కన్నకుదేవి పాంచాలి నుద్దేశించి బదుగురు భర్తలు గలిగిన పినిని ఏకకస్త్రుణగాగాడు వికతకస్త్ర గాతేసినను పాపము లేదనెను. నిరంతర వాసధారలచే నెండట త్రావ్యాలోత్రములనో సంకృప్తిపరిచిన కర్ణుని నోటివెంట వెలువడ వలసిన మాటలేనాయని? కర్ణుని స్వామిభక్తి పరా యజాత్వమున కీచనములేనా ప్రమాణములు! నిత్యముగా కర్ణునింజి యుత్తిమపునును జీవితచరిత్రములో రిదియొక పెద్ద కళంకమని చెప్పుకతచ్చును. పాంచాలివంటి మహాపతికకమోద కర్ణు డింకను నిట్టి మహాపరాధము లొకటి రెండు గావించెను. అందువలననే కర్ణుడు తన కీర్తివంతయుఁ గోల్పోయి కాశ్యప ముగా దుష్ట నగుష్టములలో చేరిపోయెను.

కర్ణునినోటి వెంటపై మాటలు వెలువడుట తిడవుగా దుర్యోధనుడు పాంచాలి కట్టుపుట్టు లూడ్చుచు దుశ్శాస నుని కాజ్ఞాపించెను. ఇంకను విచారమెక్కడ! సందేహమెక్కడ? కార్యాకార్య వివక్షజిత ముక్కడ రారాజు అజ్ఞుడైకర్ణుఁ! దుశ్శాసనుం డెదుల కుమ్మరుడమ్యును. ఇది విషమార్థం. ఇది యొక్క పాండవ కుటుంబమునకేకాదు. భారతవంశముక కంతి కును మహాపరాధకము. ఇట్టి విషయపరిక్షితుడు జనుము పాం దివనేకదా పాంచాలి మహాసాధ్వియను? అవె శ్రీకృష్ణ భా వానుని సంస్మరించెను. దుశ్శాసనుడు పాంచాలి కస్త్రము లొలువ నానంభించెను. కస్త్రములు పర్వతోపమానములుగా క్రిందపడెను. పాంచాలి వికతకస్త్ర కాలేను. కావలసి. యవ మానము రారాజునకు అంతకు నేమిట్లు మిన్నగా దుశ్శాసను నకు అయినది. కాని భీమున కాగ్రహమాగక-

చ. సుకున్ధుడు కురువృద్ధబాంధవుల సేవతోనూమయిండ్డకునో వృద్ధ ద్రోవనిల్లులేసినఖలుకో దుశ్శాసనులొకభీకర శిలక వధియించి తిడ్డుపులనత్తెల్ల రక్తస్థుని యు ర్వికతిహమయిండని నాస్యానింపె నుగ్రావృతికే! ఇట్లు నేనునైతి నేని పిరుపిగామహాలగతికే దప్పినవాడ నగుదును. అని ఘోరపరిజ్ఞ గావించెను.
(సతేమము)

జంఘాలశాస్త్రి యిట్లు పలికెను:-

వాడవలరా! రాజమహేంద్రవరమునండి నేడేలేఖ వచ్చినది- దీనిని జదివెదను.

సాక్షి:- అయ్యో! జమసాగ్రములు. నేను సాక్షి సంఘాభిమానమున బూర్తిగాఁ గలవాడను. ముగ్రామముగు రాజోలులో నేను మిగులము ననుకరింపదలచి స్థాపించు కొనిన యంపసాక్షిసంఘమున నేను జంఘాలశాస్త్రి. మిగులము ననునన్న జంఘాలశాస్త్రి మహారాజశ్రీలజ్జా జేరినవాడైన యెడల నేను జరిగివులలో నైన జేరినవాడనగుదును. అందుకు నేను మిగులమునకు మాత్రాలాకాబోధులలోని యెన్నికలను గూర్చియు మాకళాకాలలోని గత్యులనుగూర్చియు మాబాట్యుల సెట్టిరున్నట్లు వ్యాపించిన తాగునగుగూర్చియు వలయుక వేసి నోగూర్చియు లేఖలు వ్రాసి వానిని మిగులమున జదివింపుడని కోరగా, మీరు పేరుయొక్కవాడు. ఈ కేతుకుఁ గాఁగి మేమో తెలిసియుండునెడల దప్పేదో కదలకొనియైన నుండును. మా తప్పేదో చెప్పకుండ మీరూరకుండును. నేనీ దృష్టమాలానున్నదో మీరూరనున్నదో తెలియకుండనన్నము. ఒక కేళిఁ గ్రదిటిసార మేను వ్రాసినయంతములు జంఘాలమున కభిరుచియగల్గినది కాబోవుటచేత మీరు మా లేఖలకు బ్రకటింపలేదేమో యని మాలో మే మొక కారణమును బ్రయోజించి నర్వజనాదీని పాత్రములైన యంతముల నే యింకా వ్రాయఁదలచితిమి.

ఈనెల 5, 6, 7 తేదీలను నానావీరీకరమందుఁబట్టిన తోపినూరగు రాజమహేంద్రవరమునందు నిఖిలభారత యాయు ర్చేదపరిషత్తు జరుపఁబడునని తెలుచి యటకుఁబోయితి. నేను సభకుఁబోవునది కే నమ్మానసంఘాభ్యుత్థాని యుపన్యాస మైదని తెలిసిడి. ఆయన కే నయంపన్యాస మంగ్లేయమున వ్రాసి గారు కాఁబోలు. దానివెనకో యాంధ్రీకంఠిరిఁ బోలు. వానిలో నే ప్రతియు నాకు దొరకఁబోవుటచేతనందలి విశేషములేవో నేను జెప్పఁజాలను. నేను సభలోనికిఁ బోవుచుంటే యాయుర్చేద సభాభ్యుత్థులకు నాయుర్చేదపంచాంగ కిక్కుళ్లుకాస్త్రీ గారుప న్నగించుచున్నారు. అదికల కేమిచెప్పికో యచ్చట నేను లేక పోవుటచేత నేను జెప్పఁజాలను. జంఘా మాటలాడినమాట లేవో నాకుఁ దెలియుఁ బోవుటచేత నటులనుకాతి గ్రంథమును జెప్పఁ జాలను. ఆయన సంస్కృతియుఁ మాటలాడిట్లు చాత్రము నేను జెప్పఁగలను. సంస్కృతియుఁ మాటలాడునెడల సాధారణముగా మన ప్రాంతములం దెవ్వరికోఁని తెలియదు. అభాషాప్రచార మార్యాకర్తయందు వ్యాసాపకముగాఁ దక్కువకావున నట్లు జనసామాన్యమునకుఁ దెలియకపోవుట యాశ్చర్యముకాదు. సభ లోఁగూరుచుండిన వైద్యులలోఁ గొందఱు తెలిసినవారితలఁ దల లూరఁ మొదలు పెట్టిరి. అందఱూరమునండి యొక్కదిక్కుఁ ప్రయా నముఁ బుల నై కచ్చినవా రామాత్రమైనఁ జేయకుండునెడలఁ బ్రవాచనముకొందురో యని యట్లు చెప్పియుండుచేమా నాకు గలి గిన సందేహమును బాపుకొనుటకు విశేషముగాఁ జలనూపుచున్న యొ: విజిష్టావైల్లవైద్యులయొద్దఁకఁ బోయి "అయ్యో! మీరు తలయాంక గాటుముగా నూపుచున్నాను. మీ కేమి తెలిసినదో నా కుఁ వంతచెప్పరా" యని యడిగితిని. "నాకేమియుఁ దెలియకుండ నున్నదని తలయాంక పుచున్నావయ్యో! నన్ను జంపక యావలికి జామ్యుని" యాతఁడు నన్నుఁ జేల్వలు పెట్టెను. ఒక రూపాయదం డుగ పెట్టి నేను సభలోనికి వచ్చితినియ్యో! నాకేదోకావంతచెప్ప వయ్యో" యని యాతనిని నేనుధిరగనిచ్చిండ్రింపఁ పైదురూపాయలు దండుగ పెట్టుకొనిన నేనెనతోఁ కెక్కోననయ్యానకుండును. యాతఁడునన్ను గొట్టినిట్టిడెను. అంతలో మఱియొక మహారాష్ట్ర వైద్య శిష్యుఁడు హిందీభాషలో నే మేమెఱిపెను. నాకేమియుఁ దెలియకపోవుటచేత మీయిష్టమువచ్చినట్లు చెప్పుకొనుడని లేచి పాక యంతయు నిలులటలు తిరుగ నారంభించితిని. భగ్యంతరి, బసీష్టఁడు, క్షీరవాణి - మొదలగు నామములు గల పటములు స్తంభములకుఁ ప్రేలాడఁగట్టుబడియుండెను. చక్రవర్తాశన మని విటప్రియయని మఱియేమోయని కొన్ని మందుల పేర్లు స్తంభములఁ గాగిదములపై వ్రాయఁబడియున్నవి. విటప్రియయనుమం దేకోగ మునకని నేనచ్చటనున్న యొకయువకుఁ నడిగితిని. "నా ప్రాణము కాపాడినదనియెనయ్యో - నుభయ్యానలన్నిటి కంతిదురాకట్లు మఱియేదియు లేదయ్యో, యని నాచెనిలోఁ జెప్పెను. నావెనుక

వైపునఁబట్టి లేచి నట్లు విడఁబడగ నులికిపడి వెనుకకుఁజూడఁగ నై నై నయంపమోడ సభాదర్శనలాలన లగుసరోజాతులు పని యెదియు లేకపోవుటచేత గాఁబోలు నెడపిల్లలను గొట్టుమఁ గొం దఱు నంటిపిల్లలకుఁ బాలిచ్చుచు గొందఱుఁ గునికిపాటులు పడుచుఁ గొందఱు నొడవు విలుచుకొనుచుఁ గొందఱు కూరు చుండిరి. సంస్కృతియుఁ వైద్యశాస్త్రమును జదువుకొనిన వైద్యు లకే యాయుపన్యాసములు తెలియకుండనన్న పుడు లెట్లులా! యంత శ్రమచేసి మీరేలవచ్చితిరి యని లోలోన ననుకొని సభ విడిచి పోయితిని.

మరునాఁడు సాయంకాలమునఁ దిరుగ సభకువచ్చి యుప న్యాసరంగమున నొకముఱుగూరుమంటిని. భగ్యంతరి ప్రార్థన మొక వైద్యుఁడు జదివెను. ఆనాటి సభకోక దాక్షిణాత్యుండగు నయ్యంగారి సభ్యునిగ నెన్నుకొనిరి. ఆయన తెనుగున బాగుగా మాటలాడలేదు. తెనుగుదేశముఁబుట్టిన మనవారే మనభాషను బాగుగా మాటలాడలేకప్పు డయ్యంగారియార్థమున నెవరి ములు చూపుట యసంబంధముకాదా! అంత నొక వైద్యుడు నిన్నటి యభ్యుత్థుని సంస్కృతోపన్యాసమునకుఁ దాత్పర్యము తెనుగున నంతేపముగా జదివెను. నాపట్టుకు నా కందులోని విశేషము లేనియు నాడలేదు. గోదావరీన్నా నములకుఁ బుణ్య మున్నదియు నాంధ్రదేశమునడి వైద్యగ్రంథము లెంతదేశములందు వలెఁగరాజులచే హరింపఁబడలేదనియు, సర్పాధివా ర్థియఁ బోవు మూల్యము నాయుర్చేదాభివృద్ధికిఁ గ్రహించవలయునే కాని నిరాకరింపదగదనియు నాయుర్చేదమునకు జనుచు గుక యనియు మాత్రమే మిగుల సంతేపముగా నా వైష్ణవుఁ డు చెప్పెను. కంఠరాచార్యులవారు రామానుజాచార్యులవారు మధ్యాహ్నాభ్యులవారు కూడ నాంధ్రదేశమందే పుట్టిరి కూడఁ జెప్పెను. ఈ మాట దేశభిక్తి కేమైన నక్కఱకువచ్చు నేమో చరిత్రలేఖలు చూచుకొనవలసినదే కాని యా యంతము నేను విచారింపఁదగదు. ఆయన తరువాత నభ్యుత్థు లుపన్యాసముల వ్రాసి పంపిన వెయ్యలలో నెవరి పేరొక ని పిలిచిరి. ఆపేరుగల వాఁడు నాకేదని భగ్యంతరియు రాగ మఱియొక పేర పిలిచిరి. అంతట నొక్క యపన్యాసరంగమునవచ్చి నిలువఁబడి తన యుప న్యాసమును జదువ నారంభించెను. జదివిమిషములకంటె మీకు వ్యభిచిదు. కావున మనపన్యాస మంతయుఁ జదువ మీలేదనియు దాని సంగ్రహించి చెప్పుదనియు సభ్యులు లాతనిఁగోరిరి. ఆయన పాపము పిటికివాడు కాఁబోలును ఈ మాటతో మఱింత దెడలి గద్దడసహితమైన హీనస్వరముతోఁ జదువ నారంభించెను. అంతట 'అవుడరు' అని నాటకపద్ధతిగా నొక్కఁడు సభలో నుండి కేకవైచగ నాతనికున్న యూహిరి కూడ నన్నగిలెను. అది శ్రోతములకు గూర్చిన యుపన్యాస మని జ్ఞప్తియున్నది. చదువుట కకకాళిము లేదు. సంగ్రహముగ చెప్పట యునికిఁ జేత కాదు. చచ్చుట కప్పు మార్గాంతర మేమియుఁ గనఁబడని యీ మహాసంధ్యకసభలో నభ్యుత్థుండు పత్రమునకు ముఖ్యము లైనవి మూఁడు పంక్తులుమాత్రమే చదువుడు అని యాతనిని హెచ్చరించెను. అంతరంత యాతఁడు బడుటఁబడి యట్లు చదువనాగెను. అత్యంత స్తమో గుణములను మూఁడుగుణములే న్నివపఁచెమున నున్న-భులలో ముఖ్యములైనవి- కావున నే భగ్యం తరి యానతిచ్చినటువంటి- కరించినప్పుడు వెనుకవి ముందునకు ముందుకు వెనుకది రా- ఇట్లకఁడు చదువ నారంభించెను. ఏమి యా సభము సందర్భమతెలియక సభాసదులు గ్రుడ్లు తేలవైచిరి. పత్రమునకు మూడేసి పంక్తులు చదువవలయునని యభ్యుత్థుండు తన కిచ్చిన యాజ్ఞ నను సరించు యొక పత్రము లోని మొదటి పంక్తి యుం దొ మ్మి ద ప పంక్తి యుం బదు నేడవపంక్తియుం జదివెను. అది వెంకితమునకుఁ జేసినపని కాదు కేవల మజ్ఞానముచేత. "అట్లు చదువరాదు! బూర్తి పుత్రమైననరే పూర్తిగాఁ జదువుదని" యభ్యుత్థుండు పుటక, నాతఁడు చదువుట కారంభించెను. చదువుజరుగనిదే మాట తొడుకనిదే- "ఇదిమీరు వ్రాయలేదా" యని యెవ్వరో యడిగిరి. నేనేయని యాతఁడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. "అట్లులెననేమి వ్రాసితిరో చెప్పలేరా" యని మఱియొక్కరిడిగిరి. "అప్పుడేమి వ్రాసితిరో యిప్పు డెట్లు తెలియునని" కాఁబోలు నాతఁడు తిరిగిచెప్పెను. "పోసి; చూచి చదువుట కభ్యంతర మేమని" మఱియొక్కరిడిగిరి. "అక్షరము తెలిసినయెడల సభ్యంతర మేమి" యని కాఁబోలు నాతఁడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. "అది మీరు వ్రాసినదాకా" యని మఱి యొక్కఁడయడిగిరి. "నేనే వ్రాసియుండును కాఁబోలు"ని యా తఁడు పలికెను. ఇంతలో సభ్యుత్థుండు గంటకొట్టెను. మఱియొ కరిని పిలిచిరి.

ఈసారి వచ్చినయారక దొక మహామృదీయుఁడు. ఈతఁ డు ప్రాణములనుగూర్చి వ్రాసినాడు. ఈపన్యాసమును జదువుట

కాతనియొద్దఁ జత్వారపుజోడు లేకుంటే నభ్యుత్థుండుగాఁ రే కాఁబోలు నెవరిదో యాచించి తెచ్చియిచ్చిరి. ఈని యుడు న్యాసములోఁ ప్రభువాఽఽ మేదిసాఁజెప్పనా! "కాస్త్రీ... డు దానితో వంబోగించినట్లు... లే నైతిమిద గణముపుట్టును." ఈ మాటతో సభ్యులకు మతులుపోయినట్లుండెను. తరువాత నాతఁ డేవో చనివెను గాఁబోలు- ఏగ్రామములోని ప్రజలప్రాణము లిట్టివైద్యుల యధీములై యున్నవో- రామరామరామా!

సాక్షి! మీ జంఘాలశాస్త్రి యాయుర్చేద మాహాత్మ్య మునుగూర్చి యసర్గభాటితో నుపన్యసించి మున్నాఁడు. నేనా యుర్చేదసభలఁగూర్చి పరిహాసముగా వ్రాయుచున్నానని తల వలదు అంతయుఁబడనుగాను అంత దేశభక్తి లేనివాడనుగా ను. వైద్యులలోని ప్రత్యేకవ్యక్తులనుగొందఱునధిక్షేపి చుచున్నా ను. వారు వైద్యజ్ఞాన సంపాదనమున మిగుల దురకస్థులనున్నారు. పాఠశాలకు, మంగళసూత్ర కాలముందు, మధ్యమ పిండ ముద్వారయా యని కప్పుకంటువైచిప్పు డాతని నధిక్షేపించి నచో నేవదూషణమగునా! ఆయుర్చేదమును శిష్యులై జెట్టు కొని పూజించుచున్నామని యజ్ఞులకు వైద్యులనుదూతల నధిక్షేపింక మానుడుమా! చన ప్రాణములు దీయుటకు నడుము కట్టుకొనివచ్చినవానిని బరిహసింపవైచి గూడదా!

మీ జంఘాలశాస్త్రి యొక్కసారి నాడివిషయకముగు నొక్కయంతమును మఱియేవోసందర్భమునఁ బలికినాడు. తిరు వాత నామకమునుగూర్చి విపులముగఁ జెప్పినేమో యని వేచి యుంటిమి. ఇంతకలకుఁ జెప్పియుండలేదు. వైద్యశాస్త్రి యుపేక్షించినయంతమును జిచ్చి జంఘాలశాస్త్రి యుపక్ర మించినయెడలఁ దప్పు లేదనుకొందును.

మన యాయుర్చేదమున రోగినిదానమంతయు నాడిపరి తువై నాధానపడియున్నది. గోడకుఁబుట్టి యెట్టిదో మనవైద్య శాస్త్రమునకు నాడివి దానమట్టిది. రోగినిర్ణయమునకు మాత్ర పరీక్ష పురీషపరీక్ష రక్తపరీక్ష శ్లేష్మవిషరీక్ష మొదలగునవి యు న్నవి కాని యవి నాడిపరీక్ష తరువాతని కాని దానికంటె బ్రధా నుగుననికావు పృథాసాఽసృత కన్యకాపాక్షిగపాణ మెల్ల ప్రక మకర్తవ్యమో చికిత్సాసగ్యమునకు రోగిపాక్షిగపాణ మెల్ల మొదటిది. తెలిసివాఁడు చేయి చూచుచున్నాడు తెలియని వాఁడును శయించుచున్నాడు. తెలిసివానికేమి తెలియనో తెలియదు తెలియనివాని కేమి తెలియదో తెలియదు. అంగస్త మూలము వెనుక నొక్కయంగుకము విడిచిపెట్టి వైద్యులు నాడిమామిడున్నారు. తిర్జనిమీఁదిది వైద్యనాడియనియు మధ్య మముమీఁదిది కఫనాడియనియు అనామికమీఁదిది వాతనాడి యనియుఁ జెప్పుచున్నారు. ఇది కొండలతమము. మధ్యమము మీఁదిదే వాతనాడియనియు ననామికమీఁదిది శ్లేష్మనాడి యని యు మఱికొండలతమము. రోగిచేయి చూచుట యట్లుకాదనియు నంగస్తమూలమున ననామికయంతవి తలక్రియగాఁ జూడవలయు నని కొండల తము అప్పు డనామికమీఁదిది వైద్యనాడియగు ను. తిర్జనమీఁదిది వాతనాడి యగును. ప్రాణోత్క్రియణ సమయమదు తిర్జనిపై వాత నాడి యుండునని మఱికొండలతమము. ఈ యర్థము లన్నియుఁ ద ప్ప ని యు దర్జనిమీఁది దురుష్టల తిగానుం పఁ బైద్యనాడియనియును దాని మీఁదిదే సందగననముగా నున్నయెడల శ్లేష్మనాడియనియు, దానిమీఁదిదే వెనుక కూఁగు స్వభావము గలదిగానున్నయెడల వాతనాడియనియు, నాడిమాడవలసిన దొక్క ప్రతిమీఁదమా త్రమేయనియు, నాప్రతిమీఁది నాడిగతులను బట్టియే పిత్రవాత శ్లేష్మములు నిర్ణయింపవచ్చుననియు మఱికొండలతమము. అట్లే నిజమగునెడల సర్విసాతము నెల్లు నిర్ణయింపవచ్చునని యితరు లాక్షేపించుచున్నారు. అసాగి శిష్టవైద్యులమున నిర్ణయించు టెట్లని వారి యుద్దేశము కాఁబోలు. పిత్రమునకు తక్కులగతి కదా! వాతమునకు మందగతికదా! కుండునుగలసియుండుట లే జప్తిమిగ న్యామముకదా! యీ యసందర్భమును సుభరించు టెట్లని వారి యధిక్షేపణముకాబోలు. ఒక్కపిడికిటిలో ముందు వ్రేలిపై వైద్య మని, వెనుక వ్రేలిపై వైద్య ము, జెప్పదగదనియు దీని యభిప్రాయము మఱియే దోయండుననియుఁ గొందఱు యభిప్రాయము. వీరి యభిప్రాయమేదో తెలియదు మఱియేదో యభిప్రాయ ముండునని మాత్రమే వీరి యభిప్రాయము. పిత్రమునకుఁ గార్జునున కోశమున్నది- శ్లేష్మమునకు కూపిరి తిత్తులున్నవి - వాతమునకుఁ బ్రత్యేకముగా నొకకోశము దేహములోఁ గానఁబడదు. దానికే బ్రధానకోశము కొంత క్వాసకోశ యుగమైనను వాతమునది ప్రత్యేకముగ నొక్కకోశముతో సంబంధించినది కాదనియు దానికి స్వతంత్రవ్యక్తిత్వము తక్కువయనియు నది యెప్పుడు కూడ దేనితోడనో యొకదానితోఁ జేరియుండునదే మనియు ననసాన

మహాకవి - దండి

మానవల్లి రామకృష్ణకవి ఎమ్ ఎ గారు

అనంతమును గ్రాత్యుద్భుతములు గలుగుచుండు నేటి కాలమున భాషానిషయమునను బట్టిది సంభవించినది నది కాలవై పరిశ్రమ మనయే చెప్పదగినది. అయిన బట్టిదాని నెఱిగించినవాడుమాత్రము పరిచయపాత్రుడు కాకపోవచ్చును. ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధినివదండి యని ప్రఖ్యాతి పోయినట్లు కేతన మహాకవి దేని దేనిగించెనో, యట్టి బిరుదమునే దేని గన్నడించి చాండకృష్ణకవి సంపాదించెనో, నుమాగు 900 సంవత్సరములుగా కేంద్రభవిషయమున గ్రహ్యము సంపాదించునో యట్టిదేశభూమి చరితము దండిప్రణీతము గాదనియు దండికి కాలవైపైదే 'యవంతినుందరికథ' యను నేటికే గ్రంథ మనియు నేటి కాలమున భూషించినవో వాని నున్నతవైకృత్యకాలకు జూగునోయక యంపుడని చెప్పనివా డీయంధ్రదేశమున నుండెడు. లోక మెట్లు గ్రహించినను దెప్పకలసింది చెప్పకలెదను.

ఇటీవల కేరళదేశమున గ్రాచిన గ్రంథంబయ్యెను సుచరించుచున్నప్పుడు పరిశీలించుచున్నప్పుడు మన నొక సంస్కృత పద్యకావ్య మొకటియు దానికి బిరుద సంకల్పకాలమునకు నవతనినందరికథ యను నొక సంస్కృత పద్యరూపంబు మన లభించినది అవతనినందరి యను నామము దేశభూమి చరిత్రమున రాజవాహనాదుడు మగధరాజుమారుడు దేశాటనము నేయును మాళవరాజధానిలో గొంత తామసింది దైవపుటనముచే నందర్వనప్రథమాను రాగపూర్వకముగాఁ జేర్చిన యుజ్జయినీన రేంద్రునిమాత్రము జెల్లనది యెల్లరు నెఱుంగుదురు. కథానాయిక పేరిట గావ్యవాసము చెలంగుటకు రత్నాశ్రీ, లీలాశ్రీ, చారుమతి, కాదంబరి మొదలగు ప్రబంధములు నిర్వాహ మిచ్చును. అవతనినందరికథాసార మతిప్రాధమ్య మందుగల మొకనామ వర్ణనములు గానరాక యన్యుకావ్య మేమాత్రమున లేక సర్వమనోహరముగా నుండుటచే గాండలు దాని దండికృష్ణముగా గ్రహించుచున్నారు. దానిలోని పద విన్యాసము దండికృష్ణ మగు కావ్యావర్ణములలోనివైతొక జెత్తు భంగులఁ బోలియుండును. అయినను సగ్రాంతముల 'నానంద' కృష్ణము కావ్యవిన్నా మగుట పంచశిఖర త్ర్యోము నూచించు నని భోజరాజు చెప్పుచున్నాడు. దీనిలో నొక్కొక సగ్రాంతమున కంత్యపద్యమున

వారే నుకు సహాయము కాని యొరులకారు. తిరువాన్మూరు మెనూరు మొదలగు కావ్యములలో నాయు ర్దేవ వైద్య మభిప్రాయమున్నట్లు వినుచున్నాము. ఎందఱు రాజులున్నారు. ఎందఱు జనులందఱును ఎందఱు మహారాజులున్నారు. వీరందఱు తలఁచుకొన్నయెవల నేవిధమైన కొదవయు నుండదు. అదికాక యనేమలు భాగ్యంబులున్నారు. వీరుమాత్ర సాహిత్యముచ రించగలరు. సామాన్యప్రజలున్నారు వీరికి జన్మునిధింబునెడల మన చుండు పుచ్చుకొన్న చాలును. మన మదులవలన మరణించిన వారు తండ్రి మండుల వలన బ్రదికినవారు నున్నట్లు నేనెఱుంగను. అదిగాక ఆయున్ను చల్లగా నున్నయెడల ద్రుమము మన విశ్వాసమున్న వారము కాని అల్పవిధి కలవనే బ్రదుకుమను నమృతమున్నవారము కాదు. ఈభిక్ష వైద్యరాజునుండి యొక గొప్ప వైద్యుడు కచ్చినాడు అతని కొక చిత్రమైన ప్రజ్ఞకలదు. ఒకని కేసో రోగము నచ్చిందను ననుము. మఱిమొకడు పోయి యా రోగమేమో కనిపట్టినచ్చిరాదను ననుము అతడు మఱియొ కొకవితో తాను గుంపట్టినచ్చిన రోగమును చూచు చెప్పివా డనకొనుము. ఈరెండు వైద్యరాజులను వైద్యుని యొద్దకు వచ్చినవారనుము. ఈతనిచేయించి యాలోచన నూహన జూర వయ్యెంతో, యన్నియు నితడు వైద్యుడు యయ్య! అనేకవిద్యలున్నవి- విద్యలకు బోషించుట మాత్రము ప్రథమా నున్నది. వైద్యాని జడచీరీ లెంపకామునా నామగణవి వానిని బ్రహ్మించిన వారనేరెండున్నారు. మృత్యునికే భావము లీయగల యనేక దివ్యయోగములున్నవి. ఏమన్నచేత? అదృష్టములేదు. ప్రజ్ఞావంతులమని చెప్పకొనుటకు నాడి ధియము. ఒకని మనము సంపదకలదు. మనల నెవరు నిందించినను మనము తప్పుగా భావించ నక్కఱలేదు. తప్పులున్న యెవల దిద్దుకొందము. దేశభక్తి గలిగి, యాత్మ విశ్వాసముకలిగి, వైద్యముక గలిగి, ప్రవర్తించును. అంతకంటె జేయవలసిన దేనియులేదు. ఇప్పటికిది చాలాను. ఒక కాంతి శాస్త్రము.

"మత్స్య కయ్యం విరికపులకవార ముత్థానుభూయః ప్రాప్తానందో విరతికమయే ప్రాప్తసీసాం క్రియాశామ్" య సగ్రాంతము. "స్వపతివజగామే మధ్యమానందసింధో" - రక సగ్రాంతము.

ఆనందశబ్ద చిహ్న ముండటవలన నీకృతి పంచశిఖరచిత్రమో యనుసంకయము పొడుచుచున్నది. మాకు లభించిన మాతృక నుమారు గిం సంకల్పములకుఁ బూర్వము లిఖింపబడిన శ్రీహాళపుత్ర సంపుటము. గ్రంథ మాత్రపరిచ్ఛేదమున విచ్చి న్నమై పాఠకులకు నొక మాపాదించుచున్నది.

అనంతినుందరికథ యంతకంటె హీనస్థితిలో లభింపయ్యె. ౨౦ పుటలు కీబద్ధములైనవి మాత్రమే రాజహంసుని క్రిడా విహారమువలకే కథాభాగము గలవి లభించెను. అవశిష్ట గ్రంథము రెంటిలో లభించు నేని గీర్వాణభారతికి నిశ్చయముగా నుఱిగిం విజయధ్వజము నెక్కింపరచ్చును. ఈరెంటిలోను మొదట దండి మహాకవి వ శివస్తవమున గ్రంథము రచించుటకు గారణమును జెప్పబడియె. ఆరతినుందరికథ నా బాణునివార్ల చరితమునందు వలె మొదట గొన్నిశ్లోకములలోఁ బూర్వకవి ప్రశంసయుఁ బిదప గద్యమునఁ గవికంఠమున వర్ణించబడియున్నవి.

ధీరతమండలమునఁ బశ్చిమోత్తరదేశమున నార్యదేశశిఖారత్నమగు నానందపుత్ర మనుట గలదు. అందు ప్రహ్వలోకమున నుండి సరస్వతి యవతరించినదో యున్నట్లు పవిత్ర మగు కాశిక బ్రహ్మసంతతి ప్రఖ్యాతిమై యుండి కాలక్రమమున నానికృత దేశమున నవతరు మన పట్టణరాజమునకుఁ దరలి యచ్చట నుండుకాలమున నందు నారాయణస్వామి యను విప్రవరసకు దామోదరుఁ డనుమారుడు జరించెను. అతడు మేధావియుఁ గవియు వాగ్వియునై భారవి యనుపేరఁ బరఁగచుండె. అతఁ డొక్కనాఁ డాపట్టణ రాజుమారుఁ డగు విష్ణువర్ధనుతో మృగయావిహారమునకుంబోయి కాలాతిపాతమున తుదబ్బాధాపీడితుం డగుచు రాజభూమినీయకాశముచేతనో నేలు విధముగాఁ జేయలే టుండుటచేతనో మృగయాప్రబంధమునను నే దేశతలకు వావిర్బాగ మొగసి కేషింపనిదాని భక్షించి యెట్లో శరీరమును నిలుపుకొనఁగలిగినను మనస్సు నిలుపుకొనఁజాలక యాచారభ్రష్టత కవమా నావతితుండై తలిదండ్రుల మొగంబు చూడనోడి పుణ్యతీర్థోదకవర్షనోప స్పృశములఁ దద్రోపమునకు నిష్క్రమితి గావించుకొనుటకుగా నరణ్యమార్గములనుండియే పలాయన మయ్యె. అంతియదానిము గాని నేటికాలమున నట్టిది జరుగు నేని పంచగవ్యప్రాయశ్చిత్తముతో నది జీర్ణించిపునఁ నున తెలుడయ్యెదా! భారవి నానాదేశముల సంచరించుచు "గాంగేయకులభృషం" వగుదుర్బితుఁడను వివరీతనామనీతో మైతి సలిపి తత్సన్నిధానమున నే నివసించుచుండెను. దుర్బి నీతుఁడు పశ్చిమగాంగరాజులలో ముఖ్యుఁ డగు నవనీకునివమా రుడు. అవనీతుఁడు దుర్బినితుం దుర్బినితుం గా గ్రహించి రాజ్య వినిష్కలక యశనితముని యువరాజుఁ గావించెని కర్ణాటదేశ చరిత్రమువలనఁ జేలుచున్నది. దుర్బినితుఁడు యువరాజు పద భ్రష్టుడై యాత్రాపరగమున "విగ్రహభ్రమణికిరీ" యగు చున్నప్పు డీభారవి యతని నాశ్రయించెను. దుర్బినితుని శిలా రాసముల నతడు శబ్దోపతారకాయుడనియు బృహత్కథను సంస్కృతభాషలో విరచించెననియు గీర్వాణానుబంధక సర్వటీకాకారుఁ డనియుఁ గానవచ్చుచున్నది. అట్టి రాజమూరు డును విప్రవరసకవియు నొండొరుల మైతికే విభూషించఁ జేయుట యేని యాశ్చర్యము! భారవి యగ్రమునఁ గాంచుచు మేలుమండు సింహాద్రిష్టం దెవలెగలగాను (బ్రహ్మ సింహి యొకపద్యమును బంపిన నన్న రేంద్రుండు భారవి న నేక శ్రీముఖముల బంపి రచ యాస్థానమునకు రచించి తన మూరు డకు మహాప్రభుకమ వృత్తో సమాముగా గౌరవవాత్సల్య సమ్మానములతోఁ జూచుచు నతని చు గ్రామ్యునిభాషి గులుగు నానందించుచుండె. సింహాద్రిష్ట నాస్థాన మెట్టివర్ణకు భారవి కినువది యెనిమిది సంవత్సరముల మయస్సు. సింహాద్రిష్టపుత్ర, దుర్బినితుండును క్రీ. శ. గి. ౧౦లోఁ బ్రభుత్వములో నుండినను నభావి నుమారు క్రీ.శ. ౧౭లో దుర్బినితుల వదలి కింకా ప్పుత్ర నాశ్రయించి యుండును. అచలపురయవరా వగు విష్ణు వర్ధనుడు నరేంద్రునామండె చెప్పబడుటచే జాగుకర్తాజు లవల పురమునుండి రెండు తెఱంగుగాఁ కర్ణాట మేగిదేశముల జయించినా గుటచేతను నతడే ప్రాచ్య చామకర్తరాజ్యస్థాపకుఁడు గురుజ్ఞునిర్వచుఁ డని యూహింపవలసియున్నది. (సశేషము)

సమయమందు విజృంభించి యొక్కటియే చెలఁచి ప్రాణములు తీయుననియుఁ గొందఱు చెప్పుచున్నారు. నాడిని బరికించు రక్త నాళములలోఁ బూర్వము కొందఱు వాయువు ప్రసహించుచున్న దని యభిప్రాయపడినట్లు కనఁబడుచు న్నదనియు నందువలననే వానికిఁ బాశ్చాత్యులు ఆర్బరీస్ అని పేరిడినయుఁ బ్రధాన మొది పాతమేయనియు నదియే యవస్థాభేదములబట్టి పితృ శ్రేష్ఠ్యములుగ దేహోత్తర కోశ సంఘర్షణమున మాటుననియు మఱికొందఱు చెప్పుదురు. ఇంక ననేకాభిప్రాయము లున్నవి. వీనిలో నేది సత్యమో నిర్ధారణ పఱచుట కిట్టి మహాభిమన్య భాషణులు కాక మఱియొకరు సమర్థులు. నాడిని దానము లోనే యధిక్షేపణము వచ్చిన తరువాత నిక చికిత్సా తంత్రమునందు విశ్వాస మధికముగా నుండుట కట్లనకాశమున్నది. శిలపాత్రలో వ్యత్యాస ముండఁగూడదు కాదా? కావున వైద్యులందఱు మొదట చింపుకొనియోనను నీ యంశమును స్థిరపఱుపవలసి యున్నది. పూర్వలేదో నిర్వచించినాని యది యే సిద్ధాంతముగాఁ బుట్టుకొనఁ దగదు-సంతతాభివృద్ధి నొందు చున్న శాస్త్రములలో వైద్యశాస్త్ర మొక్కటి. ఇట్టి మహావైద్యు లుండుట దానిలోని సందేహములను నివృత్తిచేసి శ్రాత్రిత్రోత్త విమర్శనము లానర్చి నూతన పద్ధతులఁ గల్పించి దాని నభివృద్ధి పఱుపవలయును. అది వారికి ధియోయన్నది. వారట్లు ప్రయత్నించు చున్నట్లు కాఁగలదు. ఈ గడుమనండియే కొంత సంచలనము వైద్య ప్రపంచమున బయలుదేరినది. అప్పటినుండియు వాక్షిక సభలని, బ్రదర్శనములని, పరిక్షించి బహుమానములనియు నేదో కొంత తపని జరుగుచున్నది. ఇది యింక ను జూలదు. ఆయు ర్వేద వైద్య మొక వైద్యముకాదనియు శాస్త్రజ్ఞానము ప్రపంచజ్ఞానము తిక్కువగా గల పూర్వపువారు దానిని దోచినట్లు కల్పించినవారనియు దాని ననుసరించి యుండువైద్యము చేయఁదగదనియు నది మహాత్ముడుగారి గడ్డపు తెఱుకులాగునో బుద్ధుని దంకియు లాగునో యెచ్చటనో దానినిబట్టి దాని ప్రాచీనతను బట్టి మాత్రమే దానిని గౌరవించఁదగు ననియుఁ కొందఱ సంతకృష్ణముల క్రిందిట మన సర్కారువారి యాభిప్రాయమై యుండెడిది. ఆయు ర్వేదము కూడ నొక జాతి వైద్యశాస్త్రము కానిచ్చుననియు దానియందుగూడ నేదో కొంత గౌరవ ముంపదగుననియు నిప్పుడిప్పుడువారు కొంత తెలిసికొనుట మహాంతోషము- కాని వారాయుర్వేద ప్రాశస్త్య నిర్ణయ మున కేర్పాలు చేయుచున్న సంఘములవారి కాయు ర్వేద జ్ఞానము తిక్కువ యగుటచేత నింకను దీని ప్రాశస్త్యము వారికి బాగుగాఁ జెలియకున్నది. వారికి దీని ప్రాశస్త్యము తెలియనియెడల మనశాస్త్ర గౌరవము పోవునని చునముభయపడవలసినపని లేదు. వారికిఁదెలిసిననొక్కటే కలియుటన్ననొక్కటేకారు. మన ముండెన్నడును బుచ్చుకొంటు. మనమందులేదో మనము పుచ్చుకొన్నయెడలఁ బుచ్చుకొనుటకు స్థిరపఱుచుకొన్నయెడల మనకు బాగును. ఆయు ర్వేదమును గుర్చి కొన్ని ప్రశ్నలకు మనవైద్యులు ప్రత్యుత్తరములు చెప్పకలసియున్నది. చెప్పకలసినదా మానవలసినదా యని మనవాడు త్రొక్కులాడుచున్నాడు. చెప్పవలసినదియెందుల యీసభలలోని యధ్యక్షులు చెప్పినారట. చెప్పకపోయినయెడల మనశాస్త్ర మసందేహముగా నున్నదని వైద్యులనుకొందులేమా యనియేకదా భయము! అభివృద్ధిశాస్త్రము లో నసందర్భములు లేని వచ్చటనైన నున్న వేమా వారుమాలి ము చెప్పగలరా? ఈన్నవి-లేవు అని మనము చూచుకోవలసినది కాని యొకరితో జెప్పట యెందుకు? చెప్పినయెడల వారు మనక జేయునదేదీ? చేసెందువలన మనశాస్త్రమునకు వచ్చుగౌరవమేదీ? ప్రశ్నోత్తరముల కిది యేమిల్లనను మీమాంసయో! ప్రత్యక్షఫలగుభావమైన శాస్త్రముకాని సాదృశభావమైన శాస్త్రమేకాదో అట్టివోఁ బ్రశ్నముల కుత్తరము లేందుకు? ఈ యశోహియనయెడల మన మనమధుని యనుకొంచులేమా యని భయము? నూతన సమర్థులమని యుదినకు కనుకొన్నవారెవరు? వీరికి బ్రహ్మత్వములు చెప్పినమాత్ర మనుకొందురా? ఏమయి లేదు. ఈబ్రహ్మముల కుత్తరము లిచ్చిన వెనుక నిన్నిటికి మూడు రట్లు ప్రశ్నలు ముందురావని యేమివచ్చుకము. మనమిచ్చు ప్రశ్నలకు వారు బ్రహ్మత్వము చెప్పుచులేమా? కనుగొనఁడు. ప్రశ్నముల జాబితా వైచారమున జదివెదను. ఒకరినొక రెడగవల సినదిలేదు. ఒకరితోఁ జరు ప్రశ్నోత్తర మీయవలసిన దంతకంటె తదు. సాహిత్యములవలన మొదలే యాశలేదు. మనవారి శాస్త్రమునాబోషించుకొన్న సంకేయాలను. ఈశాస్త్రమును మిక్కిలి పట్టదలతో మనవారింకను జదివి యాంగ్లేయ శాస్త్రముకూడ బాగుగాఁ గన్పట్టించి దానిలో నేవైన యంశములు మనదానిలో జేర్చుకొనఁ దగినవి యున్నయెడల వానిని జేర్చుకొని మన శాస్త్రము నభివృద్ధిపఱుచుకొనవలసి యున్నది. ఇందులకు మన

ఉద్వేగ

(సమర్థిత అభిమానము)

పరిశీలనాదేశమునందు ప్రాచీన పట్టణమున విహరించు "సాని" మహాకవియు లని కవిత్వానుభూతిలచే నిర్వహించి యిచ్చ భావారోపణ సంఘమును చేకూర్చును. తన నీతి చర్యలకు ముగిసిన భావన నవసరమునకు వ్యవహరించు దుర్మతకలహలమునందు నై యుండెను. అతని కడ కొక కావ్య వాని సహజముగలవలె వచ్చి తనకు ప్రతిమాలమైన కాలమును నిండించుచు తన జీవనోపాధి గడచుట దుష్టముగా నున్నదని యాశ్చర్యభరితుల నిష్పించుచుకొనుచు, నేనెంతయు గావ్యముగా కాలక్షేపము చేసివచ్చాడను. ఇప్పుడే

కా. ఆదాయం బనకొంచె మింటనుకుటుంబం. బాలంబు మర్యాదలెవీ
 పేదర్కలను పన్ను పండి తనవున. బిడింపగాలేదు నే
 నేదో గ్రామము కేదిపోయియుండెను? నాపై జీవించినన్
 నాదుభాగ్యులై. కాని నవ్యుజకలం. ద. బోరికై వడిన్.
 మా. పరిశీలించు నాకడన నిన్నో. కలకలంబునుచున్
 నిరుగంబొకాడ నన్ను కేరెదొన్. ప్రియంక వెవ్వారు గో
 రున్. ప్రాణంబులు నోబునచ్చిన విశి. ర్థంబైన పిట్టించి చే
 గరుగాగోదయమై. బొప్పకలకలంబులంబులంబులన్.

గీతము

గ్రామములే మానవుని ద్రిష్ట. గలకలకలంబు
 మానవుడే గ్రామములను! మాన్యుకొక్క
 అనివాద్యులు మనకు గ్రా. వ్యాయుగాదు.
 స్థానము లొక్కటే వుట్టు. తలమునందు
 జీవములు పోసికొను గాన. జీవులకును
 గ్రామము లభించుచోటికే. గంగలయలు
 పడువు బుడకంబుగలచోట. పరువులేదు
 చీమ కలకండ గలతావు. నేరుచుందు
 లోకము మావిచిరుల. గూర్చి పోవు
 మధుసూత్రంబు తేనెకై. మనలయందు
 ఉదర మెవరినైనను వీడి. యన్నకొక్క
 పిండికలంబు సంసారి. వండి తినిన
 అకులములు సన్యాసి. యాచించు
 క్షుత్తునకు నిత్య లోక లెజ. గర్భనందు.

కావున జీవనోపాధి సాగకపోయినప్పుడే దేశమో యే
 యూరో యే గిరి గుహారణ్య పరిసర ప్రదేశములలో పోయి కాల
 ము గడపక జన్మభూమియని ప్రలాదుచు నిచ్చుటనే కడలక పడి
 యన్న నన్ను దుర్మార్గులచూచి పలుకెటంగుల నాకెమక
 నిండింపుచు నాప్రయత్నమును నా సురతిని తిరస్కరింపుచు
 నన్ను కొరవించి నవ్యులు నిట్లు మాటలాడెదరు.

కం. లజ్జాపీనుడు సరిమరు

పట్టుకొని దలంప. బొల్లదక దరి
 ద్రోష్టియగుచు మను నిర
 దృష్టారోహము పట్టు. రెండురు కేరెన్.

తే. గీ. కురిపాసీనుఁ డూహించ. డింతకన్నుల
 ముక్కుల! తన్ను నుభవెట్టి. పరమువాడు
 అలవిడల దుఃఖాల్లి. యందుద్రోయ
 ననుచు గ్రుచ్చియైతెదరు నా. క్యాంబకముల.

కావున మీకు సన్నిహిత బాంధవుడైన నాయం దను
 గ్రహించి యీ పరిశీలనా చక్రవర్తియొద్దకు నన్ను గొంపోయి
 మీ దుచితరీతిని నా సమిత్తమై "సిఫారసు"చేసిన నాకల దామో
 దించి నాకు మంచి యాసనము కల్పూర తాంబూలము మున్నగు
 సహజములచే నాకరించి మంచి యుద్వేగ మేదని పెంబునే
 యిచ్చివేయును. నేను గడితకాశ్రు పోంగకుండను. ప్రభువో
 సంగిన పని చక్కగ నిర్వహించునెదను. దాని పరిత్యక్తాంత
 రంగుడైన నేను నా జీవిత పర్యంతము కృతజ్ఞుడనై యుండె
 దను. ఈమేలు నాకొకట నేనువలెనని మిక్కిలి నీనుడై నేడి
 కొనియెను.

అది సాదివిని నాయనా! నీవు మంచి మిథిమంతుడవు.

చక్కగ చదువుకొన్న నేర్పరిని నీవు చెప్పిన సంగతులు నా
 కెంతయు సునంద సంధాయకములై యామోదమును గలిగించి
 నవి. కాని నీవు ప్రభువుల కొలువున పేక్షించుచున్నావు. నాకా
 దానినతన విన్నపించెగాదు. ఎందుచునా? ప్రభువుల కొలువు
 భవానా ప్రాణసంకటము అను చెందు తెలుగులై యుండును.
 కావున మేధావంతుఁ డిట్టి పేదాసలలో జిక్కుకొనదు.

అ. గీ. తోడు పంపెననుచు. రాదెవండును యతి
 యన్నచోట భూమి. పన్నుగోర
 విషయవాంఛలందు. విహరించువానికి
 యడుగుగున కు భయ! మడరుమందు.

తే. గీ. రాగవిద్యమనునంత. గంగకుందు
 పోతుడివియో? వ్యూహాశ్రయ. మునుపెట్టు
 బాట. గాగుండే బిగిలో. పాట పేసి
 నవ్యులకేదాని కాకయు. ముండుచోడు.

అని యేమోనా చెప్పించుడగా అయిట్లును వినుగుకొని
 సాదీనియు "నెడవెనినెట్టి కడుగుడై" వానివాక్యములను భం
 డించుచు, నేడేగెనానికీ నీవు సరయించు సదుత్తరమింక యే
 మేమో చెప్పించు? ను మార్గములు పన్ను యిచ్చావు. లోకయవం
 దెవ్వరును రావల కొల్లు కొలువలేదా? నేనేనా అంత గతి
 మాసినవాడను. నారేనా యిన్ని యాపాటములు. నీవేమియు
 నాశీతి కనుసరించి చెప్పవైతివి. నా విషయ గర్భితమైన ప్రార్థన
 నీ వ్యవహారమును గరగించివేసిగాదు. ఎవరు ఋజువర్తమణ
 గాకో? వారి కధిపునికల భయముగాని యెరుల వందెదనుట
 నీవు వివరేదా?

కం. దురితములగు కార్యములకే

జోక యధార్థ ప్రవర్త. మందు నుభించున్
 నిరశము తిన్నై లెజవున
 బుర్రుపురజనవాడు తప్పి పోవునె పునమన్
 అ. గీ. పన్నె సంగువాడు. ప్రభువునొద్దనుకొంగ
 రాజభటునియెద్ద. రంకులాడి
 భర్తయొద్దదై. పాటికొండమునెప్పు
 నానియుద్ధవా. యెము గాంతు.

కావున నేరని యంతకలగెను పాపవర్తనుముల నంటక
 మిక్కిలి నిర్మలముగా నుండునో వాని కేలాటిభయమును మాని
 యు జిజ్ఞాసయు సంభవించునెదను.

తే. గీ. వాడువారక గిననని. వాచించు

నతికేమి భయంబు కాం తాత్మ్య దక్షుడు
 మురికిబట్టను చాకలి మాటల గట్టి
 యెరుకుగాని భారంబు మురుకునొక్క.

అని చెప్పగా, సాదివిని నాయనా! నీవు చెప్పిన సంగతులు
 చక్కగ నన్ను వి. కాని లోకానుభవ శూన్యములయి కేవల
 వాక్యాభాసముల నాశ్రయించి ప్రమాదానకములై పూర్వముక
 కుండేటిభయ నుభించవేయుచున్నవి.

కథ

ఒక మహారాజును. చెట్టుచేమలకే దిట్టమై మనోహర
 మై విరాజిల్లుచున్నది. అందోకవాదోక కుండోను మిక్కిలి
 నేనుగా పడుచు లేచుచు పరుచుచున్నది. నీ కేమిట్టి
 మహాపద తటస్థించినది! ఎవరు నిన్ను చెబుటకు సమకట్టివాడు?
 నీ కిప్పుడు వచ్చినవలె ప్రమాద సంభవిత విపత్తి విహారా
 నల దండనాధిపాన మానమున కేమి పోతువు? పట్టపాటు నట్టి
 దనిని నీనినానాకారము. బరిశ్రమించి యాట్లు భయవిశ్వాసలై
 యుదించి పరుచుచున్నావు! అనియొక రాకేకంక భావనని
 నిలువఁజెట్టి యడిగినాడు.

కుండలు:- "కంపితదృగంగలములు నలుకంకలసారించుచు
 కగర్భయ" అడవిలో సింహములను వేటాడుచున్నాడు అని
 చెప్పెను. అది యాపురుషుడు విని, ఓవెట్టివానా! అడవిలో
 సింహములను బట్టుచున్న నీవేమి పోయినది. నీకు సింహమునకు
 నేమిపోలిక. ఏమిచుట్టికము. వధ్యను నీకే నాదానడియెందుకు?
 నీ యు బు నె వ్య రు కల వెట్టి నాడు. ఆ ని య డు గ
 నం దు నై యా కుం డే బా ని లో ఓయియందురా!
 నీవు చెప్పినసంగతి నాకు తెలియనిది గాదు. అడవిలో సింగము
 లనే పట్టుచున్నాడు. కాని కీక్రువుల సమాచార మెట్టిదో నీకిం
 కను తెలియదు. సమయము తప్పినప్పుడు కుండేటిని జూచినను
 ఇది కంఠిక కిక్రము కేవలము సింహపుట్టియని చెప్పివేయు
 దురు. అప్పుడు పట్టుబడియెడల నన్ను విడిపించుటకు నేమను
 వత్తురు. ఎవరి కిట్టి విశ్వాసమున్నది. ఎవరు నా జన్మవృత్తాంత
 మెరింగించి యిది జంతు లోక భిక్షరమైన కంచాస్వమునకు పట్టు
 లేదు. కేవలవీడమైన కోకమారియని నాజాతమును వినిపించి
 నన్ను బంధము క్రమతేసి కాపాడనేర్తురా? సర్పదప్పడు ఈశ్వర
 వేరువెనకే త్రవ్వి తెచ్చుసరికి మరణించియే పోవును. అనిచెప్పి
 వెలిపోయెను.

అట్లునీకు నీయుజామార్గమునందు నమృతమున్నను నీవిగో
 ధులు నీ పతనమునకై వేచియుండుదురు. నాకీ భర్తమునందు
 బుద్ధియుండదు. బొంతుకు బంకరు. ప్రసన్నకృతుండదు. దయ
 సక్పిన్న ర్తనము నీతి సర్వసమభావము పోలికలుగల నీమధార్థ
 మగు నడవడికు భిన్నముగా ననేకాపవాదములు చేర్చి
 రాజుమనస్సువిడిచి నియందు నట్లు చూడయింప నేయుదురు.
 బంధువుడు. అది నీకెట్లు తెలియును.

సాది:- ఇది ప్రాయ క ము గా రాజాపాసములయందు
 జరుగుచుండు దుర్మార్గులకము. కావున నీ కనాలోచితముగ
 బ్రభుసేవకు నొడవబడివేసి యవ్వల ననేక దురతులపాలం కావ

కవేరిటి సిద్ధలింగ కవి

ఇతడు కవిత్వ విజ్ఞానవిజ్ఞానంబు బద్ధి కావ్యము గా రచి
 యించెను. దీని భావనావల ప్రతి వాక్య చింతల్పము మండల
 సంచారమునందు శ్రీమైఖానసమతి కాధిపతుల దయానలం నెక్కి
 నది. గ్రంథము మగాదాకావ్యములు గల విక్రమి పన్నగ్రంథము.

(1) గ్రంథారంభము.

శ్రీశ్రీమైఖానసమైఖానా రచితోయ పోయసా
 కాశభరస్యసామ్రాజ్య జగత్ప్రయశారణమూర్తి భక్తదా
 చాపభద్రాయ నమః సరిజాహ్నుదయేశ్వరుడై నుద్ధాతిత
 లేకుడు లోకపూజ్యుడు మదిప్పితనిద్ధు లానంగి

(2) ఆది విస్తరణ.

కావునకా
 వ్యాస వాల్మీక కాళిదాసులకుఁ విష్ణుట
 నీ మనవంధితకవస్తోము నాచనపోము
 భీమేశ్వరభద్రాద్వామ భీము
 సుసవిద్యజ్ఞ సుపూర్ణభద్రాతి
 నుకవిత్వవిభాజి సోమయాజి
 చందమృచి సాహిత్యదండీ.....
 పిడుప ర్తి బసవనారాయ
 వ్యసాహిత్యవాగుర్య వన్నపార్య
 బాణు శ్రీనాథు కేరభాంకుఁ బ్రస్తుతింతు.
 కింభర్త లగుకవులను నుతింతుట, కేరభాంకుఁ జెప్పా
 నుట యిందలి విశేషములు.

(3) స్వప్న గాథ యొన్నది.

(4) కంక వర్ణనము.

బసవేశ్వరుడు (కంక రాజతారము)
 అతనిసోదరి యగునాగమాంబయందు
 భర్తదిన్యుప్రసాద, వై భవములన
 రూఢి జన్మించ మారుట దుష్టమూర్తి
 భూమిభి లేజుఁ డగు చెప్ప బసవ విభుడు.
 పరవవాడయం దీతనికంకమున
 పాకనాటి జంగము లుద్భవించిరి
 కటివేటి గురులింగదేవ (అందెప్పు)
 పోలన్న (బచ్చాంబ)
 రాచపుసుడు (వట్టుగురు)
 (సరిపల్లిలోట పరయ్యపుత్రికఁ బెండ్లాడె
 సిద్ధలింగకవి (మట్టిముగ్గురు) (గ్రంథకర్త)
 ఇట్టిజంగమకవి తాను బసవని కంకమునాడె నని చెప్ప
 కొనెను. ఇదిసత్యమో, భక్తిచేత ప్రాసీకొనినదో చదువరులే
 నిర్ణయించుకొందుగాక! గ్రంథము శివునకుఁ గృతియిచ్చెను. వై
 లికి చుచ్చు.

చి. మరుచిరురక్క భీమిలు మామృలకున్ మిరుమిట్లు గొల్పువ
 వ్యర్థసాసీమ పెద్దడి కబాటముఁ జెట్టి నితాంతభీరకన్
 తరణికులగ్రంథుల దోతావున నూధముగా ననించె దు
 ర్భరకలితోగ్రహేతి నిజజాహుళలంబున ప్రజ్వరిల్లంగన్॥
 కవి వివరము నీక్రిందిగద్యమున నింకనుకలదు.

(5) గద్య:- ఇది శ్రీమదమృతగిరి మల్లికార్జున చరణాక
 వింద మిలింపాయ మానమానం కటివేటి రాచయదేవనందన . మ
 జనముదనానందితాంతరులం సిద్ధలింగ ప్రవేశించె నె భక్తజారాజ
 చరితంబును మహాప్రబంధంబున సర్వమును స్మృతియాకావ్యము.
 "పారిభవాను సంగి కా ర్థిక బిగి ల కలుకు రావికేకుల
 సిద్ధలింగం ప్రాసిన భక్తజారాజచరితంపద్యకావ్యము సంపూర్ణం."
 అని యన్న లేఖక గద్యమున నీ ప్రతి 98 సంగరముల
 కాటి దని తెలియుచున్నది. కావున కవి పిడుప ర్తి బసవనకును
 1820 క్రీ. శే ముంపు నడుమనాఁ డని స్థూలముగ నిర్ణయించ
 వచ్చును.

మంగూరి సుబ్బారావు

లలితమృదు. ఈ గొడవలబడుటకంటె చాలగా నున్న దానితో
 శ్చిప్పించి ఎట్లో స్వతంత్రతేజనము-స్వేచ్ఛానిహారము- స్వజన
 నివాసము- స్వగుటంబపోవమును- గల్పించుకొని యెక్కడనో
 పడియుండుట మతిమంతుల పనియని నా యభిప్రాయము.

కం. జలధినిమణిబాలంబులు
 గలవనుటనిజంబుబతుకఁ గాడలఁచిన ని
 శ్వలమతి నొద్దననుండఁగ
 వలయును మునిగినను చాని. వచ్చునుగానన్.
 ఇట్లు వచించిన సాదీపై వాని కమితమైన ఆగ్రహమును
 నమాయయె, ఉదాసీనరయఁ గలిగి సాదీని నిందాగర్భితమైన
 మాటలచే తెగనాకుచు సంభర్తనందు క్షేత్రుడును విపత్తునయ
 ముక్రుడును వోడ్చుదురు. (నకేవము)

సమకాలికాభిప్రాయములు

సమకాలికాభిప్రాయములు

జ్యోతిని ఇతర దేశములకును అనుకూలముగా విధియించుటకును సమకాలికాభిప్రాయములు సమస్తము పరిష్కరించుటకును ఉద్దేశముతో రచయితగ్రామములనుండి విశేషముగా యంత్రాకము చేయుచున్నాము. ప్రపంచ ఆర్థిక కారణముల వల్ల గ్రామీణులకు పరిష్కరించుటకు కావలసిన, జీవన, పాఠశాల సౌకర్యములను సభలు జరుపుటకు, తుదకొకటి మూలకారణమును తెలిసికొన జాలనందున ప్రయత్నము లన్నియు కష్టమగుచున్నది. కనుక సమకాలికాభిప్రాయములను సూచించుటకు మొత్తములను జర్మనీ చెల్లింపు జాల దని దూరదృష్టిగలవారందరు తలచియుండిరి. మిత్రమండలివారు అందు ముఖ్యముగా ఆమెరికావారు స్వార్థమును మరచి కొంత త్యాగమునకు పాటుపడినాని యీ సమస్య తృప్తికరముగా పరిష్కరించుటకు పిలువడము. ఆమెరికావారు తమవారేను కదలు కొనవలెనని దలచుకొనలేదు. లేకున్న భావనలను అప్పులను చెల్లించు విషయమై కొన్ని సౌకర్యములను కలుగజేయవలెనని (మద్రాసు మొదలు).

గత్యంతర మేమైనను గలదా?

కాంగ్రెసు కార్యక్రమముగరించి అమృతబహు పుతిక వ్రాసిన సంపాదకీయమును విమర్శించుచు సర్వంతుపతిక వ్రాస్తున్నాడు:-

జేతమునందు గాంధీగారి సంతకమునకు వ్యతిరేకములగు భావములున్న వా? దౌర్జన్యరహితముగా అసహాయాద్యములకు కన్ను మేరు ఉద్యమము ఉన్నదా? (పేను, కత్తి, బ్లానము, ఆర్థికవిద్యా సము, త్యాగము ఇతన్నియు ఈ ఉద్యమమునందు చేరియున్నది. జాతీయ విశ్వాసము కలుగజేయుటకు వేరొక మార్గమున్నదా? అట్లెవరో ఆ సందేహమును ప్రకటించుచున్నాను. భారతీయులు ఉత్సాహముతో ఆత్మోద్ధరణమునకై ఆ నూతన సందేహమును అనుసరించి ప్రవర్తించెదరు. ఆ విశ్వాసమును మేము ఆ దృఢింపజాలము. మనము దృఢంగానే చింతించుచున్నాము. మేము ఎవరికి తెలియదు. సరియగుమార్గము చూపుచున్నామని సంతోషము. అయినదిక ప్రార్థన కలదు. చెవులకు కంటకములుగ నందు ప్రాతకాథలను తిప్పిచెప్పుచు ఈ అంధకారమును మరింత ఘోరముగజేయుచున్నామని మనము భవించుచున్నాము. ఇది చిన్న భావజ్యోతిని చల్లార్చుదు. (సర్వంతుపతి).

ప్రధానమంత్రిగారి ప్రసంగము

ఈరెండు సంవత్సరములనుండి జరుగుచున్న విషయములను శ్రద్ధతో గమనించినవారు మాంటాగుగారి రాజీనామ; గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధము జరిగిన పిమ్మట సూత్రవిధానమును సూచించుచు ఇట్టి ఉపన్యాస మిచ్చుటకును తలచుచుండిరి. రాజకీయతంత్ర నిపులు దీని గర్భవదు లాఱుచు జాప్తి గాన తగు సమయమునకు వేచియుండిరి. అసహాయాద్యము ధ్వంసము చేయబడినదని అధికారులు చెప్పువరకు ఉదాహరించి, పిమ్మట చెట్టియాసేదమును దున్న మనమితవాదనాదరుల ప్రత్యేక కోపయోగార్థమై ఈవార్తాత్మకమగు ఉపన్యాస మొనగిరి... ఎట్టి దాపకము లేదు. కుట్రముగ మనసునందున్న దంతయు బహిరంగముగ ప్రకటింపబడెను. నీ విజ్ఞ సర్వము పునాది దాని వైన ఎట్టిసాధనములు నిర్మించినను సరే స్వరాజ్య మైనను సరే యీపునాదిని మాత్రము తాకనూడదు. దాని మహిమ అద్భుతము. ఎల్లకాలము శ్రేష్ఠతదేశము యుండవలసిన యీ దివి కొట్ట ప్రజలను రక్షించుచు యుండవలయును కదా పరిపాలనవిషయములందు ఎంత అనుభవము పొందినను సరే యీ శ్రేష్ఠత అంత మొదలు... ఇదంతయు భారత దేశపులాభముకొరకు కావున ధైర్యముతో బాధపడుచున్న భారతీయులారా! కృతజ్ఞులై యీ అధికారాలనుమాచి, గౌరవింపుడు, సంతోషింపుడు. ఇదంతయు ధర్మమునకులొబడి సామ్రాజ్యభాగ్యం నిర్వహించుట... మో... సారాంశమేమి మేము పరిపాలించుచుండెదము. మీకు ఇష్టమున్న మీరు తోడ్పడవచ్చును. ఈ పరిపాలననంతయు మీస్వాధీనము చేయుదుమని విచ్చిభములు మాత్ర ముంచుకొనవలదు అని మంత్రిగారు చెప్పిరి. నిజస్వరూపము ప్రకటింపబడెను. (అమృతబహు పుతిక)

దృఢమైన దంతములు మంచి ఆరోగ్యము అందము

మంచిదంతములు, ఆరోగ్యము, నందితందము!

ఈమాటని పోషియక కాపాడుకొన కొనవలెనే మీ కంతములను కొలిపిన డెంటోల్ క్రిముతో క్రమముగా శుద్ధిచేసికొనుము. ప్రాతఃకాలముందును, రాత్రియందును, శ్రమిసారి భోజనమైనతరువాతను దీనిని వాడుము. కొలిపిన నీదంతములను మంచునలె శుభ్రముగానుంచును. మీ ఆరోగ్యమునుకూడ నెప్పుడును మంచిస్థితిలో నీయుంచును. మీ నోటినుంచు దాగియుండి, మీకు కలుగు, స్వరము మున్నగు జబ్బులకు కారణభూతముమైన చిన్ని పురుగులను పూర్తిగా నాశనముచేయును.

దంతములను పుచ్చిపోషియక కాపాడుటయందు కొలిపిన మిక్కిలి సమృద్ధ మైనట్టియు, నిశ్శుభ్ర మైనట్టియు డెంటోల్ క్రిము దంతవైద్యులు, వైద్యులు ప్రతిబోధించు సాధు చేయుచున్నాడు. మామాటగా విశ్రయించుచున్న పనుపు పచ్చని గొట్టమునే సవాకొనుడు. అన్ని విధానములందును వికరమునకు దొరకును.

KOLYNOS

డెంటోల్ క్రిము సైమూరను కలిగియుండును. కొలిపిన గొట్టమునకు మూల కట్టడియుండును (కొనబడిపోదు). ఈ సమస్యను మీరు తప్పక మెచ్చుకొనవలెను.

The Kolynos Company New Haven, Conn., U.S.A. Representatives for India MULLER (India), Limited Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon

ప్రకటన

కురుక్షేత్రసంగ్రామము.

1922-23 సం. ఇంటర్మీడియేటునకు పఠనీయ గ్రంథము. ఇందు బాండవులకు రాజ్యాధికారము లేమి నిష్పాదించినది. రూ 1-0-0.

శంబుకవధ (నాటకము) (ఉత్తరరామచరిత్ర)

రామాజ్ఞమువై నర్తయ్యకవచు వివర్ణము. ముప్పది పుటల పీఠిక.

రామాజ్ఞము యుద్ధకాలము నిర్ణయింపబడినది. రెండు పాఠశాలములు సమీకృతముగా వెలువడినది. రామాజ్ఞముగ వ్రాసిన రాల్లం జనువందగినది. రూ 0-12-0.

కలయవారు: రైతు ప్రెస్, నూరిన్ పేట, తెనాలి. (గుంటూరుజిల్లా)

సిద్ధమకరధ్వజ (వైవర్ణ్యరక్షాపరి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదోపధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కర్పూర, పచ్చి కర్పూరము మొదలగు విలువలగల ద్రవ్యములు చేరియున్నది. వై గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్మితముగా మన కయోగచేయబడియున్నది.

కొలీ స్వేచ్ఛావారినహాకో! నకదావిద్విపద్యతే! మధురము: కాంతిజనన! కామోద్ధిపస్కర్యహాకో! బుద్ధిని, ఆయుర్మాతమును వృద్ధిచేయును. కీరీడునకు కాంచినీయును. హేయ్యగ భావపుష్టిజేసి కామోద్ధిపనము గలిగించును. ఆతిమాత్రము, శ్రమ, కుభకోగములు, మొదలగు భాతుశ్చయకరములగు వ్యాధులలో హేయ్యగ నవచ్చి యోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందలొ బంపబడును. రూ 25 మాత్రము రూ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద శార్మసీ (లివికెడ్) వనూలైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి డి. యె., ఎమ్. సి. సి. యమ్. గారిచే సాపింపబడినది.

19 హాస్ శోభు మూటుకోడు, మద్రాసు.

నిర్మితముగా రయోగచేయబడిన కాత్రియోగములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మలయచందనము

గనేరియా అను ఔషధమునకు వర్ణన

కథనము లేదు. పిచికారీకో పరి లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, వచ్చు, అను మాట విభముల నె క నో మ ను మాట పూటలలో మాన్యును శ్రీల కునుకు వ్యాధులకు కూడ ఇది రాశోపధము, (1251) దర్శి 18 రూ 2-4-0

- కాశిపాపనము. సమయికి సీసా 1-0-0
సారస్వతార్యము బుద్ధి హేచ్చించును సీసా 1-0-0
అరవిందాశ్రమము పిల్లలకు దివ్యామృతము సీసా 1-0-0
ఉశీరాగళము రక్త పిత్తమునకు సీసా 1-0-0
భృంగములక తెలము తలంటులుట సీసా 1-0-0
విరేచనవటి మాత్రకో విరేచనమగును. 0-8-0
శుద్ధి సాత్రైరవి తులము 1-0-0
పదహానలవటి పరికారములకు 0-8-0

గంధర్వ శార్మసీ, రాయవరిం. (గోదావరిజిల్లా)

“గంగా” కొత్తరకపు బరీస్టు వాసన తైలము.

చేతి రుమాలుకు తగి యుండును.

ఇండియా, బర్మా, సిలోను లగు అధికముగ వాడబడు చున్నది.

“గంగా” చాల విచిత్రము గను, సువాసన గలదిగను, నుండును వాసన చాల కాల ముండును. వాసన విసరీతముగ నుండక మనోహరముగ నుండును.

నేకులు దీని సుగంధము ను మెచ్చుకొనియున్నారు. వాసన తైలములలో నిది అత్యుత్తమ మైనది.

సీసా 1-కి రూ 2-8-0

శ్రీ కృష్ణన్ బ్రదర్స్, 328, తంబు కెటిపీడి, మదరాసు.

ఇనాం. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము. ఇనాం.

ఇందులో ఏ ఏడియారముయిన కొన్ని వాటికి 0.8-0 విలవ గలది సాక్షాత్తు వివసంజీవి అనెడు తేలునుండు ఉచితముగా ఇవ్వబడును:—

నయమైన రవుండు రేడియం రోల్లు

గోల్డు రిస్టలేట్ గడియారములు

ఈ ఏడియారములు అమెరికా ఖండములో మాయొక్స్ స్టూల్ అర్డర్ వై కేయరయి వది. ఈ ఏడియారములు రాత్రిలయందు చూచుటకు దీక్షమయ్యే గవాయము

లేకయే గంట తెలుసుకోవచ్చును. ఈ గడియారములు తప్పు, తతియ గడియారములకు చీగటియందు వెళుతురు కావలసినది యెల్లరకు తెలిసిన విషయమే. మాకద్ద ఈలాటి ఏడియారములు కొద్దిగా నుండుటవల్ల శీఘ్రముగా వ్రాసి తెప్పించుకోవలసినది. వెండి రేడియం కేటిగడియారము గోలునుతో 1-కి 7-8-0 రోల్లుగోల్డు రిస్టలేట్ గోలునుతో 1-కి 7-8-0 నిక్ కెల్ రేడియం రిస్టలేట్ సీమపట్టుతో 1-కి 7-0-0 పాస్ సీ బూడయల్ రోల్లుగోల్డు కేటిగడియారం నూతన రకం ... 7-0-0 నిక్ కెల్ సాదా కేటిగడియారము గోలునుతో 6-0-0 అలారమ్ పైమ్ సీ 5-8-0 రాఫ్ కోప్ కేటు ఏడియారము 4-0-0 ఎన్. బి. ఇందుతోటి ఎలక్ట్రో గిల్డు రోల్లుగోల్డు ఆభరణమున్న నాటకసంభవయిన తెరలున్న (డ్రెస్సులున్న) పేసు పవుడగులన్న మాకద్ద కేయరలో నున్నది. వలయు వారలకు క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

కె. నాదముని అండు సన్న,

164, చెవాబూరురోడ్డు, మదరాసు.

ఎం దు కు? చక్కని అచ్చుకు సాగనగు బైండుకు

ప్రపంచ వద్ద. క్రావి బిల్లులు వద్ద వద్ద పాటు చక్కని కాగితాదితో అవసరము లేదు. ఒక కవ వేడి నీళ్లలో ఒక విత్త కరిగించిన శుభ్రమైన కాగితాదులకు సిద్ధముగా నుండును. అట్టిపద్ధతు, బ్రావిలింగు తిరుగువారి కి చాలా అనుకూలముగా నుండును. ఒకసారి పరీక్షించిన తేలునును. విజంట్లు కావలెను.

24 విత్తలు ప్యాకి రూ 1.4-0. పోస్టేజీ కేసు.

(207) సత్యాగ్రహ స్టోర్సు, నెల్లూరు.

గాంధీలో సంభాషణ.

సామ్రాజ్యమునందు భారతదేశ స్థానము.

మహాత్ముడు - సాత్యురుగు.

అహమ్మదాబాదునుండి ఒక విలేఖరుడు మాస్కోపుర గార్డియన్ పత్రిక కిట్లు వ్రాసెను:

గాంధీ మహాత్ముని “భారత్ క్రిస్త”ని కృతవారిండుట నవ్యసామాన్యమైనది. క్రైస్తవుల కిది యనవ్యముగను వెంటా గను నుండును. కాని నాజీను ప్రవక్త లక్షణము లీమహాత్ముని యందు గలవని సామాన్యముగ భారతీయులు పరిగణించురు. ఆతని నిరాడంబరత్వము, సాధుశీలనము, అద్భుత కథనము, అహింసాసాక్షాత్తులమేగాక రాక్షసు చాత్రిమునందుకూడ ఆత డ్రాక్షాణ్యముగ కలంపబడుచున్నాడు. ఈరెంటియందును ఈతని కిది ఏమక్రిస్తునను సాదృశ్యతలుములు గలవు. కాని వీరిమధ్య గలవ్యత్యం భేద మెక్కటి ప్రతివానికిని తప్పక గోచరించి తీరును. నీజరుకు కప్పుచు చెల్లించు విషయమై క్రీస్తు తెలిసినభావముల కను, ప్రభుత్వముతోటి సహాయ నిరాకరణ మవలంబించ వలెన నిడి గాంధీగారి సిద్ధాంతమునకు తారతమ్యము గలదు. నీజరు కీమకులసిన వానిని నీజరు కిచ్చి వేయును. భగవంతుని కీయంబులసిన వానిని భగవంతుని కిచ్చివేయు మని క్రీస్తు పలికియుండెను. ఈ యుపదేశము గాంధీగారి యుపదేశములకు కేవలమువ్యతిరేక ముగ నుండలేదా?

అటుసంవత్సరముల శిక్ష విధింపబడుటకు కొలది దినము లకు పూర్వమే గాంధీగారిలో కొన్ని గంటలకాలము సంభాషించెడి యవకాశము నాకు గలిగెను. అతనప్పటికే విచారణ కై నిరీక్షించుచు అహమ్మదాబాదు కారాగారమున నుండెను.

అయన, అయన తోడిబంధితుడును, యంగు ఇండియా పత్రిక ముద్రాపకమున, గను బ్యాంకరుగానను వికాలమై ట్టి యు, గారి బాగుగ వీరునట్టియ పంచపాలిమంతు కూర్చొని యుండెరి. నేను వెడలనప్పటికి మహాత్మునియట్లు ఆని బంధువులు అనునరులు అనేకులు కూడిమాటలాడుచుండెరి. వారి యందరలో మహాత్ముడు విశేషకలాదును, సత్త్వముల మధ్య నుండు చరిత్రునివలె ప్రకాశించుచుండెను. కొంతసేపటికి వ్యాం దకును వెల్లిపోయిరి. ఒక్క జెయిలరు తప్ప మిగిలినవా రెవరును లేరందున, మహాత్మునితో ధారాళముగ మాటలాడుటకు నా కవకాశము లభించెను.

సహాయ నిరాకరణోద్యమమును గూర్చి మేము మాటలా డ ప్రారంభించితిమి. పన్ను చెల్లించువిషయమై క్రీస్తు ఒసగిన సం దేశమును నీవేదించి క్రీస్తు ఆలాగున బలికియుండి, నిరాకరణో ద్యమము నవలంబించుట క్రీస్తు బోధలకు ప్రతిహతుగనుండుట లేదా యని నేను మహాత్ముని బ్రష్టింపితిని.

నేను క్రైస్తవత్వము కానందున, సామ్రాజ్యములను క్రైస్త వాదేశముల ననుసరించి జరుపవలసిన బాధ్యత నాకులేదు. కాని అలాగింపించిమాని, క్రీస్తు నిరాకరణోద్యమమునకు ప్రతిపాల ముగ నుండినట్లు తోచెను. ఆతనిమాటలే అందులకు తార్కాణ ము. అయన నిరాకరణమున కనుభూండేయని మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

మీరు చెప్పింది నాకు రుచింపలేదు. నీజరు కీమకులసిన వానిని నీజరు కిచ్చి వేయమని చెప్పటగా, నివిలు అధికారిల కు జూరవలసిన మర్యాదలను జూపుమని భావము. అంతకన్న, వేరధమేమి యుండదని నేను వాయాజ్ఞేపణ వెలిపితిని.

సమాధానము

మీరు క్రీస్తు ఎవ్వడు గాని ముఖ్యముగ ప్రత్యుత్తరముల నొసంగియుండలేదు. అయన ప్రత్యుత్తరములు ఇతరులు నిరీక్షించి వానికన్న గూఢమొనెరి. ఈ విషయముకూడ అట్లే యాలోచించదగినది. పన్నులను చెల్లించ వలెననిగాని చెల్లింప గూడ దని గాని యిందు లే నే లేదు. దాని కా భావములేదు. నీజరు కీయ కలన వానిని నీజరు కిమ్మకుటయందొక వ్యాపార సిద్ధాంత మిమడియున్నది. అక్రమ ఘనతో సహకార మొనరింపదనయే అందలి భావము దానితో నాకేమి సంబంధము లేదు అయియు భావము. నైతాను క్రీస్తుతో తనకు ప్రణామము లాచరించి తన్ను పూజింపుమని కోరినపుడు నీవునావెనుక నెమ్మచుని నైతానుకు అతడు ప్రత్యుత్తర మొసంగెను. అతనియట్లును గుంపులు మూగి తనను నిర్బంధముగ దీసికొని వెళ్లి తమకు కాజుగ చేసికొన నుద్దేశించినపుడు వారి కాగ్య ము పాపభూయిష్టమైనదని క్రీస్తు ఎరిగి వారిలో సహకార మొనరింపటకు నిరాకరించెను. తమబలమువై ఆత డాధారపడుకొని వారించెడి. అధియునాగాక క్రీస్తు అధికారులు యెడ ధిక్కార స్వభావము గలిగి ప్రవర్తించెడివాడు. నీజేమి రాజువాదమునై లేటు ప్రశ్నింపగా “నీ ఇష్టమని క్రీస్తు బదులు పలికెను అధికారుల నిర్బంధకర్మించుటగాదా? పారాధును ఆతడు ‘గుంటనక్క’ యని కృతవారిం చెను. ఇది అధికారులతోటి సహకార భావమేనా? ఇంతయేల క్రీస్తు అధికారిలో సహకారము నిరాకరించెను. ఆ లాగున నే నేనును బ్రతిష్ఠ ప్రభుత్వము నెడల సహాయ నిరాకరణ మవలంబించెదనని మహాత్ముడు పలికెను.

వాస్తవముగ నీప్రపంచమునందు అంతయు బాగుగ ను న్నదని చెప్పటకును వీటలేదు. అయినను, మంచి కన్పించి నుం తవరకు మనము సహకార మొనగుట సంబంధమున నేనంటిని.

స్నేహభావమున రెడింగు ప్రభువుతో సహకార మొనగు టకు నాకు పరమసంతోషము. కాని కలుష ప్రభుత్వము పక్ష మున నాతిడు రాజప్రతినిధి యగుటచే నే నాతనికి సహకార మొనగబాలకుంటిని మహాత్ముడు బలికెను.

డెన్యార్లు ప్రభుత్వము

తరువాత నేనట్లు పలికితిని: ప్రభుత్వమువారు కొన్ని త ప్పుల గావించిరని యంగీకరించెను. అంతమాత్రమున ప్రభుత్వము కల్మషపూరిత మని యనవలసినదేనా? వ్యాపకము నచ్చటచ్చట చక్కగ ననుష్ఠింపబడక పోవచ్చును. కాని ముప్పది కొట్లయంది ప్రజలకును కాంతి యుండలేదా? దేశమునందు లా-అర్డరుండు ట లేదా? మీకు ప్రభుత్వములన్నిటివై అయివున్న కాబోలు! లే కున్న మీకునచ్చెడియట్టిది, లాపములు లేనట్టిదని, ఒక్కదేశపు ప్రభుత్వమును దేవినెను పేర్కొనుడు, చూడెను.

అంత అయన తత్తణమే యిట్లు పలికెను: డెన్యార్లు ప్రభుత్వముగూర్చి మీరు చదివితిరా? డెన్యార్లుదేశ పరి పాలనా సంస్కృతికముగనున్నది. అది ప్రజలకు ప్రాతినిధ్య ము వహించియున్నది. బలహీనతా పీఠింపదు. ప్రభుత్వము ప్రజానాయక మైనది. అదేశములోని ప్రజలు విద్యార్థులయి వారు సుఖముగను, సంతోషముగను నుండును. ఇతిరులను తమ బానిసలుగ జేసికొనవలె ననెడియోన వారికిలేదు. అందులకు నల సినయొద్ద సేనలు, వావలు లేవు.

అట్లును, సామ్రాజ్యములు బాగుగ నుండవనియూ, మీ యభిప్రాయము! రోమను సామ్రాజ్యము నాగరికత కపారమ గు సహాయమును గావించియుండలేదా? నాకు తెలిసినంతవరకు క్రీస్తు ఆసామ్రాజ్యమునుగూర్చి ఒక్కచూరె ను దూషణగ మా టలాడలేదు.

అవును. ప్రతి సంస్కృత్యము కొన్ని కొన్ని యక్రమము లను తొలగించుటకు పోరాడును. ఏను, మహాత్ముడు, బుద్ధుడు, లూథరను, వారివారి కాలముల నుండెడి యక్రమముల తొలగి నుటకు పోరాడిరి. మనకును ఆస్థితియే పట్టినది. మన కాలములో మనలను సామ్రాజ్యకాంతి యెదుర్కొనుచున్నదని మహాత్ము డు చెప్పెను.

అయితే మీ సామ్రాజ్యమును అంత మొందించుటకు ప్రయత్నించుచుంటిరా యని నేనడిగితిని.

నే నట్లు చెప్పెను. సమానభాగస్వాముల సంఘము నొక దానిని నెలకొల్పవలెను. ఆ సంఘములవల సామ్రాజ్యము దాని యంతట అదియే అంత మొందును. ఇంగ్లాడునుండి సంపూర్ణ ముగ వీడి పోవలె నని నేను కోరెను. అట్లు కోరుటయు వ్యా యముగాదని అయన పలికెను.

సమానభాగస్వాముల సంఘ మన నేమని నేను మరల ప్రశ్నించితిని.

సేమానుబంధములవలన అన్ని జాతులును కూడుటయే. అట్టి సామ్యము లిదివరకే గలవు. దక్షిణాఫ్రికా, న్యూజెలండు, ఆస్ట్రేలియా లాటి న్నేహభావముగలదు. ఆ సాభాత్వత్వమును సమానమాత్మలను భారతమును పొంద నభిలషించుచున్న దని అయినయినెను.

భారత ప్రభుత్వమువారు గూడ ఈయందేశ్యముతోనే యున్నారు. మాంటాగు సంస్కరణము లీ భావములను తెలుపు ట లేదా యని నేను హెచ్చరించితిని.

అంతట మహాత్ముడు కనకల నొకవిధముగ నాడించి యి ట్లుపలికెను:—నా కీసంస్కరణములందు విశ్వాసములేదు. వా నిని మొదట ప్రకటించినపుడు చీకటి యిందువలన కొంతయైనను పోవుచుగదా యని తలంచి నేనును వానిని చూచి సంతసించితిని వల్లెకుంటిని. మావారు నలదనినను, వానితో పోరాడితిని. ప్ర యత్నించిమా మంటిని. ప్రభుత్వమువారి పశ్చాత్తాపపూర్వ యమున కిది యొక నిదర్శనమని యంటిని. వాదానముల ప్రకార ము నడతురను సమ్యక్ముతో యుద్ధము ప్రారంభమైపు డూహా రికి వెళ్లి సభలగావించి నేను మనస్ఫూర్తి ప్రోత్సహితిని. ఇది కొల దిపాటి ప్రయత్న మనియు వానిని వినియోగించి చూచెనమని యు అనుకొంటిని. కాని తరువాత జరిగిన విషయములు నన్ను సంపూర్ణముగ మార్చివైచెను. పంజాబు దురంకములు, కిలా ఫతునయ్య, ప్రభుత్వనిర్బంధవిధానము క్రొత్తపరిస్థితుల దె చ్చివైచెను. సంస్కరణముల నిక నేనేమోతమును, నమ్మును. అందువలననే నే నీప్రభుత్వమును రాక్షసుప్రభుత్వ మయియును. అం దువలననే నే నేమాత్రమును ఆప్రభుత్వమునకు సహాయమునం గుటకు నిరాకరించితిని.

కద్దరు ప్రచారము

మేము నిరాకరణోద్యమమును గూర్చి మాటలాడుచు నెప్పుడొక విదేశకర్తృత్వముల బహిష్కార చర్యను దిగితిమి కద్దరు ప్రచారమును గూర్చి మాటలాడ ప్రాంతంపగాక, మహా తునిముఖము నూతనకళతో శోభిల్లెను. ఈ తానామిక అతి కేయిలు యిట్లు బలికెను; "నా కార్యములను, నాలోపములను చూచి నేను వెట్టివాడనని యనిన యందురుగాక. కద్దరు నాక త్యంత ప్రీతికరము."

అంతట తన బుజము నైనుంచుకొనిన తన యుత్తరమును కాదికాదునను దీని మాపును నిట్లనెను: ఇది వచిత్రమున వస్త్రము, దీనియర్థమేమో మీకు తెలియునని తలంచెదను. కలవు ప్ర దేశములలో కలవున్న పుట్టెల ప్రజలెట్లుండరో, యాలోచించు దు, వాఁడెమిచ్చెయ్యనదియు లేక యుండుదు. కొన్నాళ్ళకేమియు తోచక వచ్చిపోవుదును. వారికి రాటులునిచ్చినచో, నూలు నడకు కొని ఆ నూలు న ముక్కొని వచ్చు సామ్యుతో నుఖముగ కాలక్షేపము నేరుగలదు. జపాను నుండి వచ్చు సన్నిధి పట్టుబట్టలకన్నను, నాకిది సాంపుక నుం డును. నా తోడి సోదర సోదరి మణులుగు భారతీయులను నే ను ఈకద్దరు మూలమున ప్రేమించుచుండును. మహాత్ము డీ విధముగ బలి: నా తెల్లనిమిట్లు బట్టను జూచెను. చూచి నాతో మరల నిట్లనెను: మీ రాబట్టకు కొనుకొనుట మీ రిచ్చు సామ్యులలో ఒకజానో చెందడాలో మాత్రమే కూలివానికి బోవును. కేషించిన ఆరణ్యాల ఏడణాల పెట్టుబడి దారుని పెట్టెలో బడిపోవును. కాని నాబట్ట చూడుదు. నేనిచ్చు సామ్యు నూలు కడకువానికి ఏమిలు దీయునని, బట్టకే మిగిలినాని బట్టబడియగును. ఒ క్కాకానైనను భాగ్యవంతునిక బోదు. ఇంకికన్న నాకానందము గలిగించు విషయము మరేముండును! ఈ విధముగ భారతదేశము లోని ప్రతియింటియందును ప్రతి కుటీరమునందును రాటులను నెలకొల్పి గలిగితి నేని, ఈ జన్మమునకు కృతార్థ జెందిన వాడ నగుదును. భగవంతు డనుగ్రహించిన రాగల జన్మమునందు, ఇతర విషయములను జూచుకొందును.

అయిన చివర చెప్పిన ముక్క నాకర్థము కాలేదు. అంత ట యిప్పుడు చాచగానే ఈ లోకమున మరల మనము జన్మిం తుమా యని నేనడిగితిని.

అవును. స్వర్గమునకు పోవుటకు అర్హత లేకున్నవచిత్రత లేకున్న మనము మరల యీ ప్రపంచమునకు వత్తుము. మరల మనము మొదటి యంకమునకే దిగితిమి నీజరు కీయవలసిం వానిని నీడని కిచ్చినేయుము. ఆత్మ సంపూర్ణముగ భగవంతుని కర్పించుకొనుటకు పూర్వము ఈ ప్రపంచమునకు రావలసిన దే వాము ఇచ్చటికే వచ్చితిమను. అనగా, ఈ ప్రపంచములోని వస్తువులతో ఆత్మ సహాయ నిరాకరణ మనలించును. ఆత్మప్ర పంచ కోర్కెలనుండియు నుభయభయములనుండియు, దూరముగ నుండవలెనని గాంధీ పలికెను.

జీవహింస

అయితే, మృగములను ఆత్మకలకని మీరు తలంతురా? తప్పక కలదు! నీవరుకు యర్పించుకొనవలసిన వానిని అని యర్పించుకొనక తిన్నదు. అందువలననే, మేము హిందువు లము మృగములను చంపము.

మీ వాదము ప్రకారముపాములను, తేళ్లను మున్నగు వి వజంతువులనుకూడ చంపగూడదా?

చంపకూడదు. మాయాశ్రమమున మేము దేనిని చంపము. మానవజాతిమునంతను ప్రేమించుట కెంతో అత్యుసంస్కరము కావలసియున్నది. ఇక జీవరాశిని ప్రేమించుటను గూర్చి చెప్ప వలయునా! నేను అనితికి రాలేదు. ఈచ్యుగములు నాకద్దరు రాగానే, నేను నెఱుంగుదును. వానిచూచిన భవకెప్పుడు భయముండదో, అప్పుడే అని మన కేమి కీడు గలిగింపవు.

గాంధీయను చూడొకడు నాకోకమారు చెప్పిన విష య మొకటి యీసందర్భమున జైప్రీతి వచ్చుచున్నది. ఆగ్రహము సం దోక సాయంకాలము ప్రార్థన జరుపుచుండగా, చికిటిలో ప్రాకుచు ఒక నాగుబాము గాంధీని పడిగనెత్తి గమిపించెను.

ఆతని యనుచరులు దానిని చంప బ్రయత్నింప, గాంధీ వారిని చంపవలదని సంజ్ఞ చేసెను. ఆయన కదలకుండ నిశ్చలము గ కూర్చొనెను. నాగుబా మంతట ఆయన పద్మాసనముమీదు గ తోటలోనికి పోయెను.

మరల మానంభావణ జరిగినది. గాంధీగారు జీవహింస విషయమై యిట్లు బలక దొడంగెను:

నా కోక మారు ఒక అంగ్లేయుడు తటస్థించెను. ఆతడు పశువులదాక్తరు. మేమిద్దరము నడచుచుండగా సింహము కలెనుం డెడి ఒకకుక్క ఎగురుచు దుముకుచు మావైడెనుండెడిది. నేను భయకంపితుడనైతిని. కాని యీ అంగ్లేయుడు అట్లుగాక తైర్యముగ, శాంతముగ, దానిని బుజ్జగించ ముందుబోయెను.

వెంటనే ఆకుక్క రౌద్రము చల్లారెను. తోక యాడించెను. ఇంతటితో నా కాశ్చాత్రము గలిగెను. మృగములను జీవములను ఆవిధముగ జూచవలెను.

అయితే మహాత్ముని ప్రాణము మృత్యుమొక్క ప్రాణమునకన్న విలువగలదని మీరు తలంపరా? మీవిషయమే యాలోచించును దేశమున కంకిటికిని బాధ ప్రదమని మీరొక లంచెడి యొక గొప్పయుద్దయమును మీరు నాయకత్వము వహించి యున్నాను. ఒక మొదలి మీకాలు పట్టుకొని లాగు ను. వదలదు. దానిని కొట్టి మీరు తప్పించుకొనిన, మీయుద్దయ మును సాగును. మీరు ఆ నెలకులకు బాధము గలక చేసికొనువా రగుదురు. కనుక అట్టిసందర్భములలో మొదలిని గాయము చేయుట మీధర్మముగా దాయనినే నడి తిని. కానేకాదు. నీయకరణము నానావరమునకున్న గొప్పదని నేనా మొదలి తో బలకదగును. మొదలి నన్ను తిగగొనిన నేకభ్యంతరపెట్టు నుండదు. జేనావద్యత్యముకాగానే మనప్రాణమును పోకదు. భగవంతుని కిందయొ తెలియును ముందేమి జనుననో మన కింబుకయేని తెలియును. నేను ఇప్పుడు మొదలివాకనుండి తప్పించుకొనిన తప్పించుకొందును. దాని యుత్తరక్షణములో ము ప్రేరణమేమో వచ్చిన తప్పించుకొనలరా?

అంతట నా కాశ్చాత్రము దగిలెను. నేను గాంధీ నిట్లు ప్రబంధించి, మానవుల ఆత్మీయత, మొదలి ఆత్మీయతను ఆత్మి ఒకటి యుండిన భేదము తప్పకయున్నది ఒకడు చంద్రము, సోదా ఆరకసారి, తాగితే వెళ్ళబోవకుండు, ఆరనిని నెచ్చుది, బుజముపై తడవకొప్పుంపక తిని చెప్పకు. వివచించియున్నాడని మీకు తెలి కిమీ యుండును అలాగే మొదలి ఆరకమారు ఆహుతికొనిన మంద, తప్పించవలరా? మహాత్ముడు కప్పుచునిట్లనెను మన వ్యయ, జీవముల ఆత్మలకు భేదము కలదనుట నిక్కము. జంతు వులు సామాన్యముగ నెప్పుడును పనికలమై యుండును కాని మానవుని కిట్లు గాదు. భగవంతుడానియెనుట సాక్షాత్కరించి చూడు, నీవు నాయనకరణము, నన్ను ప్రార్థింపునని పలుకు చుండును.

మహాత్ముడు-సాలెపురుగు

జంతువులయాత్మ లెట్టిది? నావపుని యాత్మ ఎప్పుడైన ను జంతువుల యాత్మకాలదా యని నేనడిగితిని.

కలదు. దివ్యతేజ ప్రకారము, మోటుగ ప్రవర్తించిన మానవుల యాత్మలే యావిధముగ మారును.

అయితే దోచుట, చిన్నచిన్న జంతువులు కొట్టుకొలిది గలవు. అందున్న యు ఇట్లుత్పత్తి చెందినవేనా?

భగవంతుని కార్యముల కడ్డుపడకుటకు మన మెవము? నేను వెళ్ళవలసినది యుండెను నేనులేది యనుజ్ఞపాం దుటకు పంచపాల్గిని, తివాచికను వెళ్ళితిని. మొదట ప్రవేశించుటకు పూర్వము నా కాలిబోడునుకములనుంచితిని. అట్లుంచుట యీ ప్రాంగ్లేవు సాంప్రదాయము, కానిమరల తొడుగునుకొటకు నైకి తీసుగా ఒక సాలెపురుగును జూచితిని. దానిని త్రోసి చంపవలెనని కోరిక కలిగెను. కాని యాదుకొని మీరు బోధించిన యుద్ధదేశమును నేను పొందితిని లేదా యని తరిక్షించుటకు సమయమున కీసాలెపురుగు కచ్చని మహాత్ములతో నవ్వుచు బలికితిని

అయినకూడ నవ్వి యిట్లు అనెను: సాలెపురుగు గూడ అత్యంతసహనశాలి గాగలదు. మీరు మహాత్ముడు సాలెపురుగు కథ తెలియదు కాబోలు!

నాకిది నిజముగ తెలియదని యనగా మహాత్ము డిట్లు కర్ణించెద.

ఒకనాడు మహాత్ముడు ఆతనివైలు వెంబడించు చుండిరి ఉపాయము తోచక ఆత నొకకొండగుహలో దూ రెను. కొంతసేపటి కావైలు లచ్చటికి పరుగుతుకొని వచ్చిరి. "అహ! వచ్చితిమి. ఆతనిచ్చుటనే యుండచున్నది ఒకడనెను. కానేకాదు. చూడు, ఇక్కడ ద్వారము కడముగ సాలీడు గూడు కట్టుకొని యున్నదని మరయుకడనెను. సాలీడు గూడు కట్టుకొనుటకు పూర్వ మాగుహలో మహాత్ముడు ప్రవేశించి యుండు నని వారుహింపవైరి. అందువలన, ఈసాలీడు సహ యముతోను, భగవంతుని కృపవలనను నాటికి మహాత్ముడు చురణగండము తప్పించుకొనెను.

మే మీవిధముగ మాట్లాడుకొనుచుండగా మహాత్ముని మిత్రుడునుతోడి నిర్బంధితుడునుగు బ్యాంకరుగా రచ్చటకు మహాత్ముని రాటుమును దెచ్చెను. నేను నెలవుగొనియున్న కొనక పూర్వమే ఆయన తన నిత్యకృత్యమును నూలుకడకు పనికి గడంగెను.

పంచపాల్గినికను వచ్చితిని. కడపట ఒక్కమారు ఆతని చూతమని తిరిగిచూచితిని. నిరాదంబరముగ కూలివానికల ఒక చిన్నిబట్టను కట్టుకొని రాటుమునుమిడికొని అడ్డకాళ్ళుపెచ్చు కొని మహాత్ముడును రక్షించిన సాలీడులాగున ఆనందముతో నూలు వడుకుచుండెను. దేశము సం త ను ఉ పద్రవమున ముంచునట్టి యంత్రవిధానమును వికలాంగము గావించి భారతీయుల నుద్ధరించుగూడునే యులుచుండెనా. లేక తానెట్టి గూడులో తన యాత్మహమున పరవశత్యముజెంది మధ్యనే చిక్కుకొనునా యని నేను ఆశ్చర్యము చెందుచు, అచ్చటనుండి పిచ్చొంటిని.

ఆంధ్రవాఙ్మయనిర్మాతలు 1 (3)
వేమున క్యాలికో లెండు!
గిల్లు ఆశీరములు!

కర్త:- వంగూరి సుబ్బారావు.
5 చిత్రపటములు ప్రాచీనమైనవి కలవు. తింజాపూరి రాజులు వేయించిన రంగులపటమునుండి తీసిన ఫోటో, వేమన్న శిష్యు లానికి సమీపకాలమున వ్రాసిన "వేమనచరిత్ర" యను ద్వీపద కావ్య వివరము లున్నవి. కవియనూచిక.

1. వేదాంతము-కవిత్వము	10. కవిరి
2. వేమనచరిత్రము	11. పక్కాతరము
3. స్థలనిర్ణయము	12. పోలిక కవులు
4. కాలము	13. నీతులు
5. కులము	14. జీవితవిధానము
6. కుటుంబము	15. శిష్యులు
7. వేమన్న కాలమునందలి స్థితి	16. పద్యమకుటము
8. మతములు-గురువు	17. రసవాదము
9. భావ	18. మహదేశ

అను 18 శ్లోకలు, ప్రసిద్ధకవుల పాదప్రద్యములతో, పండితుల విమర్శనములతో, గ్రీకు, బ్రాహ్మ, కర్ణాటక, మహా రాష్ట్రపుల పోలికలతో, "సంపూర్ణజీవితము-బోధకము" గల గ్రంథము విశిష్ట పుటలు కలది వ్రాసినది. ఆ నేక నూతనచరిత్రాంశ ములు నిన్నటికంటె తేలిసి విందుగలవు. వెల ప్రతి 1-కి రూ 2. బద్వారులకు సాధారణప్రతి వెల రూ 1-4-0

క మ ల కు టీ ర ము,
మైలాపూరు, మదరాసు.

గృహ నిర్మాణము 109
కృష్ణ, గుంటూరు, మైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.
మా గృహత పరివలమిద గంగూనునుంచి. పేట కలక తెప్పించుటచే చవుకగా ప్రశస్తమైన, పేటమానులు కమ్మూ, చూలములను, రత్నములను, చిల్లరగానున్న, కర్తవ్యులకు బోధక భవనమును వికలించుచున్నాము. చెప్పినట్లుం తెలియకలె మా చెల్లు తక్కువ, రయిలు చ్చిచ్చులు మాదా తక్కువగా నుండును, కానెట్టివారు, ఇట్లు వ్రాయవలెను
అ. సుబ్బారాయుడు కంపినివారికి,
నేడ నిలవకర్తలు, కాకినాడ.

జ్యోతిష రహస్యము
ప్రపంచము దెల్లెలను మిక్కిలి జ్యోతిగాంచి యనేక దాగ్యతాప్రకరములను, పరిశీలించు పొందిన ప్రాధేనర ప్రకాశకరావుగారిచే రచియింపబడినది.
ఈ పుస్తక మెల్లవారికి బోధపడునట్లుగా చక్కని తెనుగులో వ్రాయబడినది. ఈ పుస్తకము చదివిన ప్రతివారు గాతరులసహాయములేకుండ తమంతటా శిశ్యోతిష్ఠులగుదురు. ఇట్టిపుస్తకము ముందెన్నఁడు ప్రచురింపబడలేదు. ఈ పుస్తక ములో ననేక జ్యోతిషరహస్యములు, అనుభవ యోగములు జ్యోతిషానికిదివరకు తెలియనట్టి హంకములు కలవు. ఒక్క సారి చూచిన వైని వ్రాసిన సంకతులు నిజమని మీకే తెలియును. ఒకప్రతి వెల రూ 2-8-0 లు దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవల యును.
కళింగ జ్యోతిషనిలయము పోడవరం. విశాఖపట్నంజిల్లా.
(3081) "కత్తికట్టలు"
ఇదొక శ్రీ గర్భ గజము పొడుగు గలది. సాగనైనది. 1-కి రూ 4-8-0.
దేను గొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టోఫీసుననేక నలుగువారు అర్జునుతో ఒకరూపాయి అద్యాన్ను పంపవలెను.
బి. మొకటేశ్వర్లు అండ్ కో
కట్టరు అండ్ లాక్ మేకర్సు లాం.
వెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
టెలిగ్రాఫిక్ అడ్డెసు: "ఇంద్ర సీను" వెద్దాపురం
"తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము"
మీరు ఇల్లుకడకునే తెలుగు సాధనము సేర్చుకొని భాషాసేవచేయచ్చును. దిమున కోక గంట పని. "ప్రాప్త క్షున్ని నిమిత్త మభిరక్ష పంపించండి!"
(13) ఇకపర్వేష్ బ్యూరో, కాకినాడ.

హిందీ ప్రచారము కూచిపూడి

కొంతకాలము ప్రచారము ప్రారంభమైనది. హిందీ ప్రచారము, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయబడుచున్నది.

ప్రభుత్వము ద్వారా కొంతకాలము హిందీ ప్రచారము చేయబడుచున్నది. హిందీ ప్రచారము, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయబడుచున్నది. హిందీ ప్రచారము, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయబడుచున్నది.

హిందీ ప్రచారము, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయబడుచున్నది. హిందీ ప్రచారము, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయబడుచున్నది.

హిందీ ప్రచారము, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయబడుచున్నది. హిందీ ప్రచారము, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయబడుచున్నది.

హిందీ ప్రచారము, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయబడుచున్నది. హిందీ ప్రచారము, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయబడుచున్నది.

హిందీ ప్రచారము, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయబడుచున్నది. హిందీ ప్రచారము, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయబడుచున్నది.

వరకవిషయములు

Table with 2 columns: Item Name and Amount. Includes entries like 'మొదలు', 'మొదలు', 'మొదలు'.

Table with 2 columns: Item Name and Amount. Includes entries like 'మొదలు', 'మొదలు', 'మొదలు'.

Advertisement for 'నంజన్ గూడు దంతచూరము' (Nanjana Gudi Dental Cream) with details about its benefits and usage.

Advertisement for 'Carbonic acid Gas' (CO2) with details about its uses in various industries and its safety.

Advertisement for 'వరకవిషయములు' (Waraka Vissayamulu) with details about its benefits and usage.

దేశీయ వార్తలు

చెరసాలలో గాంధీమహాత్ముని సందర్శనము

ఒకరు అహమదాబాదునుండి నూంబల్పూరు గార్డియనుకు వ్రాసిన లేఖ
త్రాచుపాము కరవకుండు మహాత్ముని ఒకలిపై ప్రాకిపోవుట - మహాత్ముడు మందహాసముతో చూచుట
ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘమువారు కలకత్తాకు వచ్చుట - దేశబంధు దాసుగారితో సంభాషించుట
మహారాష్ట్రమున శాసనసభలను బహిష్కరింపవలెనను నాందోళనము - సభలు - తెల్లగుగారు దేశీయ
కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులనుగూడ వదలుట
దివానుబహదరు సి. కరుణాకర మీననుగారు 11 వ తేదీ రాత్రి మలబారులో చనిపోవుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

అఖిలభారతాయుర్వేదమహాసభ - అధ్యక్షునకు ప్రతినిధులకు మిగు - ప్రవర్తకులకు
స్వర్ణరజితపతకములు - మహావిద్యాలయము చర్చ - ప్రాతవిద్యార్థులసంఘము

దేశీయ కాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘన విచారణ సంఘము

గౌహతీనుండి కలకత్తాకు వచ్చుట
సంఘనాయకులు దేశబాంధవుని సందర్శించుట

దేశీయకాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘసభ్యులగు పండిత
మోతీలాలు నెహ్రూగారు మున్నగు నాయకులు గౌహతీనుం
డి 11 వ తేదీనీ మరల కలకత్తాకువచ్చిరి. ఆనాడు మధ్యాహ్నము
నెహ్రూగారింటికి మున్నగువారు దేశబంధు నిత్యరంజన
దాసుగారిమందిరమున కేగి వారిని సందర్శించి ఒకగంటసేపు
దాసుగారి తో సంభాషించిరి. దాసుగారి
ఆరోగ్యమును చెరసాలలోని పోకర్తములను చెరసా
లలో నున్న యితరమిత్రుల ఆరోగ్యమునుగూర్చి వారు సంభా
షించిరి. మధ్యాహ్నము కి గంటలకు విచారణ జరిగినది. మం
డల కాంగ్రెసు సంఘమువారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. 18 వ తేదీతో
వంగరాష్ట్రపు సాక్ష్యము సేపూర్తిచేసెదను. వారందరూ 14 వ
తేదీవరకు కలకత్తాలోనే యుండురు. అప్పుడు దేశబంధుదాసు
గారు మున్నగు వంగరాష్ట్ర నాయకులతో రాజకీయసభిని
గూర్చి ఆలోచించెదరు. హాకం అబ్దులుఖానుగారు 18 వ తేదీకి
కలకత్తాకు వచ్చెదరని తెలిసినది.

శాసనసభలకు వెళ్లగూడదు

గాంధీమహాత్ముని యాజ్ఞ నే అనుసరింపుడు
మహారాష్ట్రమున బహిరంగసభలు

శాసనసభలకు వెళ్లగూడదు. గాంధీమహాత్ము నాజ్ఞలనే
అనుసరింపుట ప్రజలకు బోధించుటకు మహారాష్ట్రమునందు
పూనా, రామగిరి, పార్నే, కచూరు, హేగొండ, కార్జున,
కరడు, వాయి, సతానా, ఇస్మంపూరు మున్నగు పట్టణములలో
సభలు జరిగెను. పూనాగరమున వస్తాను గులాం దస్తగిరుగారి
అధ్యక్షతక్రింది 11 వ తేదీ సాయంత్రము సభ జరిగినది. ఆ
సభలో టంక నేలు (బొంబాయి)గా రివివయమును గూర్చి
యుపసంహరించిరి.

క్రైస్తవుని మరల హిందూమతమున చేర్చుట శంకరాచార్యస్వాములవా డింకను అనుమతి నియ్యలేదు

శంకరయ్యగారు రహద్రాప్రజామిత్రుల క్రైస్తవుడై మరల
హిందూమతమున చేరగోరగా ప్రాముఖ్యత మొనరించి హిందూ
మతమున చేర్చెననియు అందులకు శంకరాచార్య స్వాములవారు
గూడ ననుమతించిననియు ప్రకటించబడినవార్త సరిగాను లేనని
నామిత్రిల ప్రోత్సాహమున నీ విషయ
మునుగూర్చి ఆలోచించి అనుమతించియ్యవలెనని శృంగేరిస్వాము
లవారికి వారిప్రతినిధిద్వారా విన్నవించితిని. అందులకు సాను
భూతితో ప్రయత్నించెదమని ఆప్రతినిధి గూడ వాగ్దానముచే
సెనుగాని యింకను వారియొద్దనుండి ఆజ్ఞ ఏదియును రాలేదని
శ్రీరంగమునుండి టి. కే. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు
హిందూసత్త్వవ్రాసిరి.

దేశీయకాంగ్రెసు స్థాయికార్యసంఘసభ్యుల తెల్లగుగారి రాజీనామా

ఎన్. సి. తెల్లగుగారి రివివరక మహారాష్ట్రరాష్ట్రీయ
సంఘాధ్యక్షులకు రాజీనామా నిచ్చిరి. ఇప్పుడు దేశీయకాంగ్రెసు
స్థాయికార్యసంఘసభ్యులగుడ రాజీనామా నిచ్చిరి

కరుణాకర మీనను బి. ఏ. గారు క్రిశ్చియను లగుట

ఇండియను పేట్రీయటు పత్రికాసంపాదకుడు
పత్రికావిద్యవాణమున చాలవిఖ్యాతిగాంచిన దివానుబా
దరు సి. కరుణాకరమీననుగారు నిన్న (11 వ తేదీ) రాత్రి
తెల్లవారుబామున 4 గంటలకు మలబారులోని పరపనగుడిలో
క్రిశ్చియను లైరి.

ది. బి. మీననుగారు మొట్టిమొదట జి. నుబ్రహ్మణ్య
య్యగారి యాజమాన్యముక్రింద ప్రకటించబడిన హిందూపత్రికా
కార్యాలయమున సంపాదక బృందమునందు పని ప్రారంభించిరి.
సంపాదక కాఖ్యుం యుండియు మేనేజరుగా కార్యనిర్వహణ
మునుగూడ నొనర్చుచుండిరి. పిమ్మట హిందూ
పత్రికకు ప్రధాన సంపాదకత్వమును వహించిరి. ఆ పుట్టి
య జమానులు మారువరకునుగూడ వాపదవి
యందే యుండిరి. అప్పుడు త్రైమాసిక యప మదరాసు
రివ్యూ పత్రికకుగూడ సంపాదకులుగా నుండిరి. పిమ్మట ఇండి
యను పేట్రీయటు అను ఆంగ్లదినపత్రికను ప్రారంభించి 12
సంవత్సరములు నిర్వహించిరి. పిమ్మట ఆరోగ్యము సరిగా లేనం
చున వదిలివేసిరి. మీ చెప్పె పురి రాజధానిలోని పత్రికాసంపా
దకులందు కడుప్రాచీనులు.

తెజస్వీతివు అసంపూర్ణసభ్యుల రాజీనామాలు

భాకబహదూరు మహ్మదు హబిబుల్లా, ఏ. డబ్ల్యు. డెం
టెత్, సి. ఎన్. వి. గార్ల తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చిరి.
టి. సి. ఆ. వెక రామిబహదూరు స్వాంతరాధిపతిగారు
తెజస్వీతివు అసంపూర్ణ సభ్యత్వమువారిచే వేర్పాడబడిరి.

బొంబాయి ప్రభుత్వ ప్రకటనము

బొంబాయి, ఆగష్టు 11:—అస్మాదాబాదు జిల్లాలో గో
ల్కా పురపాలక సంఘపరిపాలనమునుగూర్చి విచారకర నగు
సంగతులు మాకుజేరినవి. పురపాలక సంఘమువారు తమపనులను
సాగించుటకు సమర్థులు కారని లోమటకు ఆవకాశము గల్గు
చున్నయది. పురపాలక సంఘపరిపాలన మొత్తముత్వము క్రిష్టి
కరములేదు. అక్టోబరుమాసమునకు 7000 రూప్యములు పురపాల
క సంఘమునకు లాటువచ్చును. పురపాలక సంఘము నెత్తివేయు
టకుగాని, తప్పించుటకు గాని ప్రభుత్వమువాదికప్పులేదు.
పురపాలక సంఘమువారు తమ ఆర్థికపరిస్థితులను తక్షణము
చక్కబెట్టుకొన్నగాని పురపాలక సంఘమును లోలనింపవలసి
వచ్చును.

బాపట్లతాలూకా గార్లసానువాప్తయ్యలకు శ్రీయత
నాడేపల్లి వెంకటప్పయ్యగారు తమ కొమారుని వివాహసంహా
త్వన సమయమున వసువరులు ఖద్దరు వస్త్రముల ధరింప
వలయుట జేసి సభ్యులనుగూడ స్వరాజ్యనిధికి రు 4 లు దయతో
నిచ్చిరి. తదుపరి కన్యాకాతయగు యామని రామయ్యగారు
స్వరాజ్యనిధికి రూపయ్యయ్యమునునూ వారి కక్కిరించలేక
అనుతోల్పాచూతుో నొసంగిరి. యిటులనే దేశీయులెల్లరు
శుభకార్యములయందు స్వరాజ్యనిధి కట్టుముల నొసంగెద రని
ప్రార్థించుచున్నామ:-తె రామకొటయ్య.

రాజము హేంబ్రవరం

(స్వకీయ విలేఖరినుండి)

ఆగష్టు 9:—8 తేదీసాయంత్రముతో 18వ అఖిలభారత
ఆయుర్వేదమహాసభ బయటదముగా ముగిసినది. 8 వ తేదీ
సాయంత్రము 5-30 గంటల మధ్యాహ్నముతోటలో రాజ
మహేంద్రవ వైద్యులు అధ్యక్షులకును ప్రతినిధులకును వింక్టోన
ర్చిరి. పుముననున్న అన్ని రాజకీయ సాంఘిక పక్షములవారును
ఆహ్వానింపబడిరి. అనంతవాదియై పనిచేసినందులకు ప్రభుత్వ
మువారి యాహ్వానముకు గుర్తియై మూడుమాసముల కారాగార
వాసముచేసిన శ్రీయత నాలకోడేటి గురమూర్తిగారును,
శ్రీరాతూల బాపయ్యగారును వైద్యులపక్షమున ఆహ్వానపత్ర
ములనందిరి. ప్రభుత్వోద్యోగియులు, మిలిటరీలు, బ్రాహ్మ
కేతరపక్ష నాయకులు అందరూగూడ గురమూర్తిగారి ఆహ్వాన
మును గైకొని విందుకువిచ్చేసిరి. గజపల్లి రామచంద్రరావుగారు,
డాక్టరు రామరావుగారు, కె. వి. ఆర్. స్వామిగారు తిలారి
గోపాలరావుగారుగూడ, మోతే రంగయ్యనాయకుగారు
మున్నగువారు విందులో పాల్గొనిరి. ఖద్దరుబట్టలవరకు గా అంద
రూను వానినై హిందూ విచారంగించిరి. పంచమసాదరులుగూడ
విందులో పాల్గొనుట చాల శుభసూచకము. ప్రభుత్వమువారిచే
ముగిసినపండుసభ్యుడుగా నియమింపబడిన శ్రీయత బహుగు
భ్యుల్యగాని (పంచమ సాదరుడు) పంచమకులమునకు చెంది
పంచమభావమునకై పాటుపడుచున్న శ్రీమముకు కంక
ప్రాయయ్యగారును విందునకువచ్చి బ్రాహ్మణులతోపాటు సరి
సమానముగావిందులోపాల్గొనుట మిక్కిలి సంతోషదాయకము.
విందుముగిసినతోడనే ప్రజలందఱు అభ్యుత్థులైన
శ్రీయత ర్షద పంచానన కృష్ణకాశ్రికవిజేగారిని ప్రస్తుతపరి
స్థితులగూర్చి యుపసంహరింపుడని కోరిగా ఆయన ఆంగ్లమున ఒక
అక్షరంబుసేపు ఉపన్యసించిరి. బ్రిటిషు వక్తు బహిష్కారముకుగూడ
కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు చేర్చబడుట యావశ్యకమనియు
అందు ద్వేషభావమెంతిమూత్రములేదనియు, ప్రస్తుత కార్యక్రమము
అనాచరజీయమనియు, పాతకాలాబహిష్కారము, శోభిలబహి
ష్కారము జయప్రదముగా జరుగుట అసంభవమనియు, శాసన
సభలయందు ప్రవేశించి ప్రభుత్వముతో పోరునల్పకలయుననియు
హెచ్చరించిరి. శ్రీగజపల్లి రామచంద్రరావుగారు అధ్యక్షులకు
వందనములర్పించుచు యిమకభిన్నాభిప్రాయమును వెలియిచ్చిరి.
మహాత్ముగాంధీయందును, కాంగ్రెసుమాత్రములందును ఆంధ్రు
లకు సంపూర్ణవిశ్వాసముకలదనియు, శాసనసభా ప్రవేశము ఆనర్థ
దాయకమనియుకలవిచ్చిరి. పూనావాస్తవ్యులకు శ్రీవాప్తన
రావుపత్రికగారు అభ్యుత్థుని వాదమును ఖండించుచు హిందీ
భాషలో ఉపన్యసించిరి. కాన్పిలులో ప్రవేశించుటవల్ల లాభ
మేమియు లేదనియు న్యాయవాదివృత్తిని విస్మరించనివారి యెడ
నమానమును వహింపుడని హెచ్చరించిరి. వందనములతో సభ
ముగిసెను.

శీతానగర కక్షలు

ఇటీవల శీతానగరము వారి నెదుగురును కారాగారవాస
కక్షనిధించియుండిరి. వారిలో నొకరగు శ్రీ నుబ్బరాజుగారు
అపీలుచేసుకోగా జిల్లాజడ్జిగారు రాజుగారు నిర్దోషియని తీర్పు
చెప్పిరి. శ్రీరంగనాయకులు, రాజగోపాలు, అమృతరామయ్య
గారుగూడ అపీలుచేసియున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఒక్కోదం
డరామయ్యగారు మాత్రము అపీలు చేయలేదు.

నెల్లూరు

లోకమాన్యనివర్ధంతి 144-వేళ్లను
జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము వారును శ్రీల కాంగ్రెసు
సంఘమువారును క్రాంతి బి. 2 బుధవారము (9-9-22) లోక
మాన్యని రువన వర్ధంతి మహాత్మ్యము జరుప నిశ్చయించి
ఆనాడు పురుషులకును స్త్రీలకును, పురమంధిరమునను, శ్రీ
ఆంజనేయ స్వామివారి దేవాలయమునను, బహిరంగ సభలు
ఏర్పాటు జేసిరి. నెల్లూరు సబ్-మేజిస్ట్రేటువారు సదరు సభల
యందు కల్లువేలముల గూర్చియు, గుంటూరు పురమున నిటీ
వల జరిగిన ఆరెట్టుల గూర్చియు, ఉద్దేశపూరితము లగు ఉప
న్యాసములిచ్చి ప్రజాకాంతికి భంగము కలగజేసెదరని సాను
భౌతి సభలను నిషేధించుచు మునిసిపల్ సహాయులలో భజనలా
గాని, ఉరేగంపులుగాని ఉపన్యాసములుగాని, సహాయనిరాకర
ణవాదు లెవ్వరును జరుపరాదని 144 వ సెక్షను క్రింద ఉత్తర
వులను కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శుల కందజేసిరి.

స్త్రీయను, పురుషులును విశేషముగ జేరియుండినను,
కాంగ్రెసు ఆజ్ఞానసాయము శాసనోల్లంఘన మొనర్చుటకు వీలు
లేకుండెను. కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శులు నిషేధపు టుత్తరు
వులను ప్రజలకందఱకు వెలిగించి నిధులను ఆపుదల జేసిరి.

ప్రభుత్వజనాదు యీ పురమున నిర్బంధవిధానమును
పూర్తిగ సాగింప నిశ్చయించినట్లున్నది. గడచిననెల 18 తేదీ
గాంధీమహాత్ముని స్మరించుటకై యెచ్చెటు జేసిన సభ నిషే
ధింపబడెను. ఈతూరి లోకమాన్యని స్మరించుటకూడ నిషేధింప
బడెను. (విశేషలేఖరి.)

కలకత్తాలో ఇద్దరు కనిస్టేబులు

దౌర్జన్యము

చెరి ఆరు నెలలు కఠినశిక్ష

కలకత్తాలో నొక విధిలో నొక శ్రీతిలో యిద్దరు కనిస్టేబులు దుర్మిత్యులైనందున మొరియించుచుండ, దాక్షిణ్య శ్రీ దాధానుగాను వారి నుండి హత్యగా కనిస్టేబుల యొక్కను ఆయనకుమారుని అవట చేరివారిని వరి యిద్దరిని కొట్టి అవటగురిని అరెస్టుచేసి త్రాగి అలరిచేసియు వారిపై కేసు చేయగా ఆకేసు కొట్టచేసి కనిస్టేబులపై మరల కేసు చేయించిరి. ఆకేసులో కనిస్టేబుల కిద్దరికి చెరి ఆరు నెలలు కఠినశిక్ష వేయబడినది సర్వస్థితిపై ప్రకటించిరి.

అనుకొన్న ప్రకారము వివాహమాడనందులకు నష్టపరిహారము

కలకత్తా ఆగస్టు 11:— దేవుడు అలగందరు నిల్వ గారిపై ల్యాండ్ సీజాకు అను నామె తనను పెండ్లియాడెద నని చెప్పి ఇంకొక రైతు పరిశ్రమచేసి అతని పుత్రులకు నష్టపరిహారమునకు దావాచేయెను.

1915 సంవత్సరము మే నెలలో ప్రతివాదివానిని పరిణయమాడెదనని వాగ్దాతయ్యెను. యుద్ధాంశరమునకు వెండిని అప్పుచేయుట కుదయము నంగీకరించిరి.

ఈలావుక ప్రతివాది ఇంకొక రైతు పెండ్లిచేసికొని ప్రతిష్ఠ కు భిన్నముగ ప్రవర్తించెను. వాని పుట్టుకవలన జన్మని శ్రీతి ఇంగ్లాండులో నుండగ బ్యాంకురు లాకలుగాని పెండ్లియాడెను. ఇండియాకువచ్చిరి. లాకలుగాని వాగ్దాతను రాష్ట్రముల న్యాయ వాది వృత్తిలో ప్రవేశించిరి. 1918 లాకలు గారొక్కరు మాత్రము ఇంగ్లాండు న కేగిరి. 1915 లో అచట చనిపోయిరి. వాని నిమిత్తము అచట ప్రతివాదిని కలసికొనెను. వానిని పెండ్లి చేసికొనెదనని వాగ్దాతయ్యెను. వాని అందుల కంగీకరించెను. తరువాత ప్రతివాది ఇంకొక శ్రీతి ముట్టుకొనెను. 82000 రూపాయలు దావా దీక్షిచేయబడినది.

బొంబయి, ఆగస్టు 11:— ఇండియాలో నేషనల్ బ్యాంకు (లిమిటెడ్) వారు ఇండియా నేషనల్ బ్యాంకు దావా చేసిరి. ప్రతివాదులు వారిపై కేసులు వేసెను. ఇండియా నేషనల్ బ్యాంకు అను పేర వ్యాపారము చేయుచుండగోరువారు తమ తమములైనది కోరిరి. ఈ పేరుతోనే గాక వాడుల పేరునకు ఆయా యాగ్రము సంబంధముగ పేరుతో గూడ వ్యాపారము చేయు కూడదనిరి. ప్రతివాదులు దావాఖర్చులను భరించకలెను. పరిశీలనలనుబట్టి వాదులకు కొంత ప్రకారము పరిహారము నియమలయెను. తమ పేరును అనుసరించి జనసామాన్యమును మోసపుచ్చుటకు ఈ పనులను చేయుచున్నారని వాదులవాదము. అట్టి దురుద్దేశము లేదనియు నుద్దేశముతో స్థాపించితిమనియు ప్రతివాదులు తెలియజేసిరి. వారు లుబ్యాంకు ఎక్స్‌క్లూజివ్ గా అనేకవిధముల పనిచేయుచున్నది. కాన దావా విజయము దావాను కొట్టివేయవలెననిరి. విచారణ జరుగుచున్నది.

బొంబయి గవర్నరుగారు పూనా గౌరవకోసమాజపు పాఠశాల బాలురకు బహుమతులను బంపివేటు సంకల్పమున గానకళను పాఠశాలకుండు నేర్పుటకు భరతఖండపు సంగీత విద్యకు ఒకవిధమున ప్రత్యేక నియమము - నోటేషన్ - లేదని చెప్పి భారతదేశపు గానవిద్యయును ఈ పాఠశాలకులకు తరఫీయ చేయుటకు ప్రభుత్వము వారు ప్రయత్నించుచున్నట్లు ప్రకటన అధికారినికొలు సంకుచితముగ అపనివిమలనలనెచ్చెననిరి. జాతీయపథకుల ననుసరించి భారతచిత్రకళ నభివృద్ధి చేయుటకు కేంద్రీయచిత్రకళాప్రయత్నించుచున్నది. ఈ కళలకు సంబంధించిన గానవిద్య మరల ప్రయత్నించుట మున్నందులకు సంకల్పించుచున్నాడనిరి.

అంధంగి

గోనాపరిజిల్లా ఈస్టరు డెల్టా సడరన్ కలు డివిజన్ లో చేరిన రామచంద్రపురం తాలూకా యొక్కరం కెనాల్ నెరియ ఈ త్రేరం పైదును సాగుబడి కావలసిన భూమిని పూర్తిగా కట్టి పూడి అంధంగి గ్రామముల తాలూకా భూములు సుమారు 800 యాకములు సాగుబడి లేకుండా గయానుగా వుండియున్నది. సరదుభూములకు నీరు సప్తము అవుటలేదని యెంతయని అధికారులకు అజ్ఞాన యిచ్చుకొన్నను మాత్రము విచారించి మాకన్యములను తొలగించి అధికారవర్గమునాడు కానరాదు మనుష్యులు త్రాగుటకున్న నశువులు త్రాగుటకున్న చెరువులకు నీరు సప్తము కావాలని స్త్రీ తి లో పు స్త్రీ టి కి మా నో రాగ్నిత్యికి భగవంతుడు కూడా అధికారవర్గములో కూడి నట్లు యిచ్చుట వారు వర్తమానాదా కురియక వుండెను. మేము ఇట్టి స్థితిలో గవర్నమెంటునారికి పన్నులు యిచ్చుకొనుట యెట్ల మానవులు మేము తీవ్రములు యెట్ల తెలియజేస్తున్నది. సుకర తిరుపతి రావు

ప్రాధనరు మోహను

సి. ఆర్. డి. నాయుడుగారు

చెన్నపురికి వచ్చుట ఉపన్యాసములు

భారతీయముల సంపూర్ణాభివృద్ధియును శరీరబలమును కలిగియుండుటయు చేయుటయే తమ విధిగా నేర్చుచున్నారని ప్రాధనరు మోహనుగారికి చెన్నపురిలోని వైశాఖిజిలు కల్యురు కాలి సోదరులందరను మనఃపూర్వక మగు స్వాగత మొసంగిరి. ప్రాధనరుగారి ఉపన్యాసము లెపు డెంత జరుగు నదియు ముందు ప్రకటించబడును. ప్రాధనరుగారు భారతీయములకు కందరికిని అభివృద్ధి మగు బ్రహ్మచర్యవ్యాధామ మను మహాఫలము నొసంగి దేశీయుల కృతజ్ఞతను సాక్షులై యున్నారు. ఉత్తరహిందూస్థానమునం దంతటను సంచార మొనర్చి అచటి విద్యార్థుల కీ మహాఫలము నొసంగి వారి కృతజ్ఞతాపూర్వకాభినందనముల నందుకొని ప్రాధనరు గారు చెన్నపురికి వచ్చుచున్నారు. పంజాబుకళాశాల వారందరను ప్రాధనరుగారి సూతనందేశమును కొనియాడుచు ప్రాధనరు గారికి సన్మానపత్రము నొసంగిరి. వంగరాష్ట్రమున విద్యార్థులు కూడ ప్రాధనరుగారికి సన్మానపత్రము నొసంగిరి. అమృత బజారు, బెంగాల్, ప్లేట్సుకును ప్రతికలు ప్రాధనరుగారిని చాల ప్రశంసించెను. ప్రాధనరుగారు యిండియా ను ముల్లగు అనిష్టేట్సు మనువ్రాసెను. పూనాగమమున పెంటువిస్సెంటుకళాశాల ప్రిన్సి పును, బొంబాయి లెస్సు కాలేజీలోని డాక్టరు పార్కరుగారును గూడ ప్రాధనరుగారిని చాల ప్రశంసించిరి. ప్రాధనరుగారు చెన్నపురిలో వారముగోజులు మాత్రమే యందు రని తెలియుచున్నది.

అలహాబాదు బ్యాంకు దొంగతనము

నేరములో ఆరుగురు ముద్దాయిలును, శ్రీతిగూడ దొంగలుగ నిర్ణయించబడిరి. శ్రీతియేదల దాక్షిణ్యమును జూత వలెనని జారర్లు నిర్ధారణ చేసిరి. తీర్పు నేడు చెప్పబడును.

స్టాకాట్ రిట్రెంట్ కమిటీ

నాగపురము ఆగస్టు 11:— మెకమిటీ యెదుట సెటిల్మెంటు కమిషనరు, ల్యాండ్ రికార్డు డైరెక్టరు (టెంచు వి. సి. ఎస్. గారు ఇండియాలో ఇంపీరియలు సర్వేయింగు ఇంగ్లాండులో రికూటు మెంటు నాపుతేయవలెననిరి. ఈ సర్వేయింగు రికూటుల సర్వేయింగు తేలువలకు అప్పుడేయవలెననిరి. అధినివేశములనుండి రికూటులతోయుట నిలిపివేసిన ఉన్నతోద్ద్యోగముగ (మిగిలి యున్నది) ప్రావిజన్ డి. డి. సర్వేయింగునుండి నియమించుటకు వీలగుననిరి. ప్రస్తుతమున్న వారి సర్వేయింగు ఎక్స్‌క్లూజివ్ గా రాష్ట్ర భారతీయులనే పనిలో ఎంతయనిరి నియమించినను తన కావేషణ లేదనిరి.

సంగార డిప్యూటీ కమిషనరు హెమింగ్స్ గారు సెటిల్మెంటు ల్యాండు రికార్డు వి. యములో అధికారవిభజనమునకు అంత అవకాశము లేదనిరి. అదేమను డిప్యూటీ డైరెక్టరు నియమించినపుడు నూపరిం టెండ్లెంటు, అనిష్టేట్సు నూపరిం టెండ్లెంటులను ఎత్తివేయవచ్చుననిరి. తానిల్లారులు ల్యాండు రికార్డు పనిని జూడగలరనిరి.

కొత్తి

గ్రాంటు మెడికల్ కాలేజీకి చేరిన కన్స్టిగారి వైద్యులు ములందరి చాల బిచ్చుగన్ను గోగులకు వైద్యులుగా అచిత్తను బాండుచున్న వారును వెడలగొట్టబడిన బొంబయి కాన్వెంషన్ సభలో చర్చించబడినది. మరల పంజాబిగారిని దూరి. ఇప్పుడు పంజాబిగారు తమతప్పు గాదనియు, డెబ్బు చాలదు. ఇది వరలో ఇచ్చిన మొత్తముతోనే గడపుటకు వీలులేదనియు డెబ్బుచాలనందున ఇప్పుడున్న గోగులను కొందరిని వైద్యులుగా ముందుండి పంపివేయవలసియుండు ననియు 80 మందికి డెబ్బునుపాపుననియు కర్నూలు కార్పెరుగారు సర్దుజనరులనకు తెలియజేసిరియు ఏమిచేయవలసినది తెలియజేయవలెనని కార్పెరుగారు కోరిరియు తెలియజేసిరి.

దానిపై తినివేదికమునకు ప్రభుత్వము వారముగోజులలో చేరవచ్చు కొందరిని గోగులను వెడలగొట్టవలసియున్నది తెలియజేసిరి. అనివేదికము సర్దుజనరుల కార్యాలయములో వారము గోజులు ఆలస్యమై ఆగస్టు 4 తేదీని తినినకు చేరవలసియు చేరిన తరువాత మే అతి జరుగుగ తంతింపి ప్రస్తుతమున్న ఏర్పాటులనే జరిపించవలెననియు ప్రభుత్వమువారియు తీరుపుకై చేయించవలెనని చెప్పి తినిననియు పంజాబి గారనిరి. తానట్టి ఉత్తరువును సుప్రముగ బంపినను గోగులను వెడలగొట్టట తనకు అత్యవసరముగ నున్నది. దీనికంతకు ఏదో తప్పు యభిప్రాయము పడియుండుటయే కాకల మాయెననిరి. కర్నూల్ కార్పెరుగారు నివేదికము సంపాదనని గోరి యున్నాడని పంజాబిగారు నడిచిరి.

యన్వై డెడ్ ప్లేట్సు 'క్రూబు' (సాక) బొంబయికి 10 తేదీని వచ్చెను. నిన్నటియదయమున దాని గౌరవార్థము ఫిరంగులు కాల్చబడినది.

బల్లెరియా బందిపోటు నేరము

అపూవరుసాక్ష్యము

కలకత్తా, ఆగస్టు 11:— బల్లెరియా బందిపోటు నేరములో నేడు బ్యాంకుపురపు సబ్ డివిజను ఆఫీసరు నెనుట అపూవరు సాక్ష్యమిచ్చెను. ఈ నేరములో ఎన్నో జీవావరము మరి ఇంకొక ఆరుగురు యద్దెలుగ జేర్చబడిరి. కాంతికుమార్ ఘోష గారియింట్లో దొంగతనముచేసిరి. పంజాబు మెయిలులో టిప్పెలు గారిని బంధించి ఇండియాలో ఎన్నో గారిని అరెస్టుచేసిరి. కాని నేరము నిరపరగ లేకుండున విడుదల జేయబడిరి. ఈ నేరమునకు పూర్వము పరిచయాత్మిలో రెండు దొంగతనములను జేయుటకు ముద్దాయిలు ప్రయత్నించుచు అపూవరు తెలియజేసెను. పోలీసువారు బాగ్రత్తగ పనిచేయుటచే ముద్దాయిల ఆట సాగలేదు. ఈ దొంగతనము జేయుటకు ఒక మోటుబండి నెక్కి గ్రామమునకు బోయిరి. ఇంట్లో వెలుపలిగా నుండున్న తలుపును బలవంతముగ తెరచిరి. ఇంట్లో వెలుపల విడుదల అయిన పాములై కావలియుండిరి. ఇంకొక వి. గుర్తి ఇంట్లో ప్రవేశించిరి. ఇండియానుండి ఇద్దరు రివాల్యరులను జూపియోనెట్టిరి. పాము గిరివాని కొందరు తుపాకులను గాసిరి. గ్రామస్థులందరను గుమిగూడిరి. ఇంటిలోనుండి బయటికి నున్నపుడు ఎక్కినను, మరల గురిని అపూవరు వాచెను. వీక్ష గ్రామస్థులలో హోరా హోరి పోరిరి. చాలమంది గ్రామస్థులు తీరిగా తలుపులు తుపాకులను గాచ్చుచునే దొంగలు పారిపోయిరి. తనముట్టును చెరువులో పారవేసిరి. తమకొరకై కనిపెట్టుకొని యున్న బండిలో నెక్కికచ్చిరి విచారణ జరుగుచున్నది.

అమృతనరము

నిక్కు సంసూభ్యుతునకు శిక్ష

అమృతనరము, ఆగస్టు 11:— నిక్కు సంసూభ్యుతునకు అన్యభూతైన సర్కార్ అమోగింగు చాబల్ గాయకు, మరికొక ముగ్గురుగ కొందరిని ఎత్తుకొనిపోయి గని వి. సి. సి. 356 నెక్కునైంద నేరముమోపబడినది. నేరము వైస్ నెక్కును ప్రకాశము రుజువు గా లేదనుచు నలుగురిని 342 నెక్కునైన దండనాధికారి విడిచెను. అమోగింగుగారికి 6 నెలలున్న కము 200 రూపాయలను విమానావేసిరి. జరిమానా నియమనక మూడు వారములు అదనియు వరకము ననుభవించవలెను. ఇంకొక ఇద్దరు ముద్దాయిలు 500 రూపాయల జరిమానాకు పాత్రులైరి. జరిమానా నియమన్న 3 నెలలు శిక్ష ననుభవించవలెను.

పంజాబు శాసనసభ

అహోరు ఆగస్టు 11:— పంజాబు సభాభ్యుద్ధి చట్టమును ఆమోదించవలెనని పంజాబిగారు తీర్మానమునుపాదించిరి. సభచాలించుటకు పూర్వము చట్టము అచిత్తమాయెను. గురువారాభ్యుత్తునుగూర్చి సానుభూతితో యోచించెదమనిరి. అందగను లాభముగ నుండనటుల కాగనములనుజేయుటకు ప్రభుత్వము తెలుపును సంసిద్ధులైయున్నారు. కాని శాసనమునుజేయుటలో ప్రభుత్వమువారికి ఒక్కరకే అధికారములేదు. ఈసభవారికిగూడ హక్కుగలదు. అని సభలు గారు నుడిచిరి. సభ అంతటితో ఆపుచేయబడినది.

బీహారు శాసనసభ

రంది, ఆగస్టు 11:— గోర్ఖాజా నగరణ చట్టము అంగీకృతమాయెను. వై వేటు ఇరిగేషను బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడినది. మరల జరుగు సభకు ఈ బిల్లును ఆపుచేయవలెనని గోప్యచర్చ జరిగెను. కాని బిల్లు సభకు చేయబడిన ప్రకారము ఆమోదించబడినది. మైసరు ఇరిగేషన్ బిల్లుగూడ ఆమోదించబడినది.

బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము

బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును త్వరలో సాధించుటకు తోడ్పడెదమని బీహారు సెట్టరులు గవర్నరుగారి కభయమొసంగిరి.

మా. సర్ మహ్మద్ షక్ గారు డిల్లీ విశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రోఫాసరుగను, ఎఫ్ జే వెస్టరక గారు రెక్టరుగను నియమించబడిరి. ఇద్దరును గౌరవోన్మ్యుగలే. జీతము లేదు. సర్ విలియము మారిస్ గారు పిల్లెంతు నిన్ను వెడలిరి.

ప్రభుత్వమువారి ఉత్తముల సంకల్పముక మోఖోబ్ధ న్యాయమూర్తులు చీఫ్ కోర్టు న్యాయమూర్తులు జుడిచల్ కమిషనరులను రక్తాంబరధారులే రావలయును రక్తవర్షముగల పట్టు దుస్తులను ధరింప నవసరములేను.

పాటిపేరులలో నియమించబడు ఉద్యోగములు గాక ఇంకొకవిధముగ ఇండియాలో వాగన మేర్పరుచుకొన్న వారిని వి. సి. ఎస్. లో జేర్చుకొనుటకు నిబంధనలు జేసిరి. నేడవి ఇండియా గజెటులో ప్రకటించబడినది.

అ మె రికా దేశ ము నం దు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన సెప్టిమంగల కత్తితో (2)

వీరే ఔరము చేసికొనుదు

Brownie

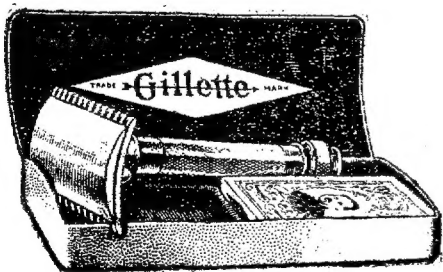
ట్రాసీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్టెట్ రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించ బడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్టెట్ రేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు వైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

ఫలవృక్షముల వ్యవసాయము

XIV

కొత్త ర

ఉష్ణదేశములలో సముద్రతీరములందు కొత్తరచెట్లు సాధారణముగా వ్రేగును. సముద్రతీరమునకు చాలదూరము దూరమై ప్రదేశములలో అనగా కొయ్యలయందొక్క బిల్వరీ మొదలయిన చోట్లలో వ్రేగును. కాని సముద్రతీరములందు వలె వృద్ధికి రాజాలవు. సముద్రపు గాలి వాటికి శ్రేయస్కరము.

జాతులు

కొత్తరచెట్టులో అనేకజాతులు లున్నవి. (1) కొన్ని చాల పెద్దవి. ఇవి సాధారణముగా నీలవర్ణమున వ్రేగుచుండును. కొయ్యలయందొక్క సమీపమున వ్రేగుచుండు తీసుక పోయెడి చివ్వులు ఈజాతికి సంబంధించినవే. ఒక్కొక్క గెలకు 10, 15 కంటే అధికముగా నుండవు. చాల చిన్న కాయలుగల జాతి యొకటి కలదు. తిరుయార్లము, కుంకుమ, నక్కము మొదలయినవాటిని పోయటం కుపయోగించెడి చిన్ని కాయలు ఈ జాతిచెట్టుకు సంబంధించినవే. ఒక్కొక్క గెలకు అనేకముండును. కాని లాభకరమైనవి కావు. ఈ చెట్టు మలబారులందు గలవు అంత పెద్దవియు అంత చిన్నవియు కానివి మనము సాధారణముగా వ్రేయజేయునవి. ఇవే లాభకరమైనవి. (2) రెండవ జాతి పచ్చని, ఎక్కువ భాగింపవచ్చును. (3) కొత్తరకు ప్రత్యేకమైనజాతి యొకటియు, నీటి కుపయోగించెడి జాతి మరొకటియుకలవు. నీటి కుపయోగించెడిజాతిని గంగా బాండా యని ఉత్తరసర్పాదులలో పిలుచును. మద్రాసులో "కింగ్ కొకొ" అను ఎక్కువజాతి యొకటికలదు. దానినీరు గంగాబాండా నీటికంటే అనేక చెట్లు రుచికరముగా నుండును. లెమనేడ్, కోలాలకంటే రుచికరముగా నుండును. కొత్తరకూడ మధురముగా నుండును. ఈ జాతి నీటికిమాత్రము ప్రత్యేకమైనది పెద్ద పెద్ద పట్టణములలో "ఎళనీరు" అమ్ముట వాడుక. "ఎళనీరు"కు గాన "కింగ్ కొకొ"ను మాత్రమే వ్రేయజేయుట చాలమంచిది. (4) కొన్ని జాతిచెట్లు కాయలు సుంద్రముగను మరొకన్నిటిని కొలగనుండును. (5) కొన్ని జాతులచెట్లు 4 సంవత్సరములలోగా ఫలించును. మరొకన్ని 8 సంవత్సరముల తరువాత ఫలించును. "కింగ్ కొకొ" నాలు యేడలకు ఫలించును కాని ముప్పది యేడలకు చచ్చిపోవు నని యుండును. నీటి విత్తనపుకాయలు అవయోయ దివ్యజ్ఞానసమాజపుతోటలో పెట్టిన వాలాగారు అమ్ముచున్నారు. సామాన్యజాతి కొత్తరచెట్టు సాధారణముగా 10 యేడలకు ఫలించును.

శీలలు

వందలి శీలలు కొత్తరచెట్టుకు ప్రత్యేకమైనవి. ఉత్తర సర్పాదులలో కొత్తరతోటలకు ప్రసిద్ధి కెక్కిన అమలాపూరు తాలూకాలోని శీలలు వందలి. ఇతరకంటే సమృద్ధిశీలలు వేరేలేవు. సాధారణముగా సముద్రతీరములందలి శీలలు ఇనుక గరుములు. ఇట్టి శీలలలోనే కొత్తరచెట్టును విశేషముగా వ్రేయజేయుచున్నారు. వాటివల్ల నాలుగడుగుల కంటే లోతుగా వ్యాపించవు. కాబట్టి వానకాలమందు తిప్పు మిగత సమయ మందు ఎల్లప్పుడు నీరు కట్టకలసియుండును. పక్కమతీరమందలి శీలలు ఇనుక సంబంధమైనవి కాబట్టి నీరు కట్టుచుండును. వందలి శీలలలో తేమ నిలచియుండును. కాబట్టి వానలు ముగిసినవెంటనే శీలను దున్నుదురు. అంజువన శీలలో తేమ యుండును దుక్కి దున్నుని తోటలలో ఎండకాలమందు కాయలు రాలిచుండును. గోదావరి, కృష్ణాల్లలలో కొందరు ఎండకాలములో నీరుకట్టు నవసరము లేదని యుండును. కాని ఎండకాలములో చెట్ల పచ్చగా నుండవోవుటయు, కాయలు రాలిపోయె గాక, వానకాలములో ఏర్పడి ఎండకాలమునకు పక్కయి దిగి నన్ని కాయలు, మిగతకాలమందు లభించవు. ఎండకాలమందు గూడ నీరు కట్టుచుండినయెడల వందలి శీలలలో సమీపము ఫలితము ఎక్కువగ నుండును. కృష్ణా తల్లాలలోని చిన గల్లపాలెము పెదగల్లపాలెము గ్రామములలో ఇనుకశీలలో కొత్తరతోటలు విశేషముగా వేసి యున్నారు. వారు వందలి శీలలోని వారు చేయులాగుననే ఎండకాలమందు నీరుకట్టక, దుక్కి దున్నుదురు వందలి శీలల వారికి ఎండకాలమందు నీరు ధారాళముగా లభించదు. కాని, వై నుదనారించిన లెంకు గ్రామములలో ధారాళముగా లభించును. నీరు ఎండకాలములో నీరు కట్టుట చాలమంచిది.

వ్యవసాయ సాంప్రదాయములు

మద్రాసు రాజధానిలో మాకు ప్రదేశములందు అనగా పచ్చమతీరమందును, మారుమూలముందును ఉత్తరసర్పాదులలోను దక్షిణతీరములలోను కొత్తరచెట్టును వ్రేయజేయుచుండును. ఈ మాకు ప్రదేశములందలి వ్యవసాయ సాంప్రదాయములలో చాలభేదము లున్నవి. నవీనవయస్కుల చెట్ల బాగున పండిన కాయలను, వాని కలుగకుండ కోసి, సందువారములు ఎండనిచ్చి అట్టికాయలను వారుపడిలో కండవైపు వ్రేకుండు నట్లు ఒకదాని వెంటి యొకటి నాలుగురు. వారుపడికి ఇనుక ప్రత్యేకము. ఇతరశీలలలో ఇనుకను కలిపిన వారుండును.

చెందకుండుటకు లోతుగా త్రవ్వ నవసరము లేదు. ఎల్లప్పుడు నేల తేమగా నుండునట్లు నీరు పోయించుచుండవలెను. మూడు నెలలకు మొలకలెత్తును. మూడు నాలుగు నెలలతరువాత ఉత్తర సర్కారులలో మరొక నాడునుండి రెండుగ జముల దూరమున తిరుగ నాటుదురు. కాని మిగిలిన ప్రదేశములందు స్థిరముగా నాటివేసెదరు. రెండవవడిలో నాటినయెడల చెట్లమొలకలు లాగుననియు అందువలన ఫలితము క్షీణించుననియు, తలంతురు. వారి యభిప్రాయము ఎంతవరకు సరియో తెలియదు. కాని ఇతర ప్రదేశములలో మొదటి నాడునడిలో నుండి స్థిరముగా తోటలో నాటుదురు. కాని, చెట్లమొదట్లో లావు అగుటలేదు. రెండవవడిలో నున్నంతకాలము అనగా మూడు నాలుగు నువ తిరుములు నీరు కట్టుచుండుట. కాని, అటుతరువాత స్థిరముగా నాటివేసెదరు ఎండకాలమందు నీరు కట్టును. ఈ పద్ధతివలన క్యయము చాలభాగము తగ్గును. ఇతర ప్రదేశములలో 7, 8 నెలల చెట్లను స్థిరముగా నాటివేసెదరు దానివెంట అట్టిచెట్లను నాటుదురు. అందువలన పెంకాయ చెట్లను ప్రత్యేకముగా నీరు కట్టును. క్యయసామ్రాట్ బహుశః నవరములేదు. వీరికి సువ త్వరము పొదపున నీరు లభించును. కొత్తచెట్ల తోడ్పాటు ఇతర చెట్ల వేయటవలన పెంకాయతోటలు ఫలితమునకు రాక ముందే కొంతలాభము వచ్చును. అరటిచెట్లనేగాక బొప్పాయి చెట్లయినను నామ, చానమ్మ చెట్లయినను కూరకాయల వైనను వైరు చేయవచ్చును.

ఎంతెంతదూరమున నాటవలసినది, నేలను ఎక్కువ అనుసరించి యుండుటయేగాక, ఉద్దేశమునబట్టి యుండును. వందల నెలలు సర్దుకలది గాన చెట్లు వికాసముగ వ్యాపించును. అందువలన ముప్పదియడుగులకంటె పెక్కుదూరమున నాట వలయును. ఎకరమునకు 50 చెట్లకంటె సధికముగా నుండ కూడదు. నీటిని భారాభముగా కట్టి ఎరువును విశేషముగా వేయు స్థలములలో సహితము అలాగే చేయవలయును. ఇసుక నేలలో బలము తక్కువ. కాబట్టి చెట్లు వికాసముగా వ్యాపింపు. కాబట్టి 100 మొదలు 200 చెట్లు వేయవలగలదు.

ఉత్తరజిల్లాలలో కొత్తచెట్లను కల్లు కుప్పయోగించరు. కారణము తెలియదు. దక్షిణజిల్లాలలోను పశ్చిమతీరమునను కొబ్బరిచెట్లనే కల్లు కుప్పయోగింపదు. ప్రత్యేకముగా కల్లు కుప్పయోగింపబడెడి తోటలలో చెట్లను 9, 10 యడుగుల దూరమున నాటుదురు. అంత సహిషమున నాటిన చెట్లను కల్లు కుప్పయోగించకపోయినను కామలు కాయవు. కొత్తచెట్లను ఎండయు గాలియు విశేషముగా నుండ నీటి కాయలు కాయవు. ఒక చెట్టు ఆకులు మరెయ్యక చెట్లు ఆకులు తగులకూడదు. అడయా రలో ఒక కొత్తచెట్లతోటలను. రెండవవడి వైశాల్యము కల్లుకొరకు పూర్వకాలమున పిగడగగగా నాటియుండిరి. ప్రస్తుతము కల్లుకొర కుప్పయోగింపక కాయలు కాయవలెనని ఎరిగినందుకట్టిను ఎంత యెరువువేసినను ఎండయు గాలియు దారాభముగా లేనందున, ఒక్కొక్క చెట్టుకు 5, 10 కంటె నెక్కువ కాయవు. ఆతోటకు ఒక ప్రక్కన రస్తా అడు. అచ్చటి చెట్లమాత్రము దూరమూనున నున్నవి. ఆ 20 చెట్లకు ఎంత వలికమా, మిగత 200 చెట్లకు మొత్తముమీద అంత ఫలితము లేదు. కాబట్టి యాకపడి ఎక్కువగా నాటినందున లాభ ముండదు.

సాధారణముగా పెంకాయచెట్లు 8 యేండ్లకు కాపుకు వచ్చును. 12 ఏండ్లకు పూర్తిగా ఫలించును. అలాగు ముప్పది నలుబది యేండ్లవరకు ఫలించి క్రమముగా క్షీణింప నారంభించును. నూరేండ్లవరకు జీవించియుండును. నాలుగేండ్లకు ఫలించెడి కింగ్ కోకోనట్ ముప్పదియేండ్లలోపల నశించునందురు. కృష్ణ గోదావరిజిల్లాలలో ఉప్పుచేరుల యుద్ధన కొత్తచెట్లను మొలకే నుడుదు. ఆ చెట్లు అముదారు సంవత్సరములకే ఫలించు ననియు, కాయలు విశేషముగా కాయుననియు, 20 వ సంవత్సరములతరువాత ఫలితము క్షీణింప నారంభించి ముప్పది యేండ్లకు నశించుననియు చెప్పుదురు.

ఎరువులు

ఎరువు లన్నిటిలోను పశువులశేద ఉత్తమమైనది. పశువులను చెట్లకు కట్టివేరుట చాల మంచిపద్ధతి. పశువులశేద లభించనియెడల ఉరకు, వెనర, జనము, అలచంద మొదలయిన వైదన కొత్తచెట్ల పాదలలోవేసి పూతపెట్టువచ్చును నేలలో దున్ని వేయట మంచిది ఏయెరువువేసిను కొంత బూడిద కలుపుచుండవలెను. చెట్లయెట్లను 6 అంగుళములలోతున మట్టి, పాదలతో ఎత్తి, గట్టుబూదపోసి ఎరువువల్లి, తిరిగి మట్టితో కప్పివేయవలయును. కొత్తచెట్లవేళ్లను సంవత్సరమునకు రెండుపర్యాయములు కత్తిరించుచుండవలెను. ప్రతి రెండుచెట్లపద్ధిగ 1 అడుగు వెడల్పు, 1 అడుగు లోతుగల గోతి త్రవ్వి పెద్దపెద్ద వేళ్లనుకోసి ఒకటి రెండువారములు ఆరనిచ్చి వేడ, పచ్చియాకులు మొదలయిన వాటితో ని పివేయవలయును. ముండ్లులేని నాగుజెముడుగాని ముండ్లుండెడి నాగుజెముడుగాని మక్కలముక్కలుగాజేసి గోతిని నింపి మట్టి కప్పివేయవచ్చును. కర్మాకాలము ఆరంభించుటకు ఒక నెల ముందుగాను, వర్షములు నిలచినతరువాతను అలాగు చేయవలయును. మలయాళదేశములో కొత్తచెట్లకాయ మట్టల పొడిని కాల్చి, అబూడిదను యానిధముగా నుపయోగింతురు. వేళ్ల

కునుపడునంతవరకు చెట్లయెట్లను 6 అడుగులదూరము వై మన్నును తీసి అబూడిదను వేళ్లమీద మూత్రమే పోసి మట్టికప్పదురు అందువలన కొత్తవేళ్లు మొలకుననియు చెట్లకు ప్రకృష్టమైన యెరువునియు వారించురు. బండి జల్లనిందుగ బూడిదవెలరు 4 గు కొడురు. చెరువుల, కుంటల, మట్టియు నాగు జెముళ్ల క్రిందిమట్టియు కొత్తచెట్లతోటలకు ఉపయోగించును.

ఫలితమును అభివృద్ధిచేయు మార్గములు.

క్రమతక్కు చెడిపోయినతోటలను కొని ఎరువువేసి, నీరు కట్టి అవ్వడప్పుడు దున్ని మొదటికము తోటలను చేయుట సాధారణముగా అందరికిని తెలిసిన విషయమే. మరొక ముఖ్య విషయము కలదు. ఏతోటకు వేళ్లచూచినను ఎకరమున నుండెడి 50 చెట్లలో కొన్నిటికి ఏమాత్రము ఫలితముండదు. కొన్నిటికి 500 వంతున కాయును. సరాసరిచెట్లకు 75 కాయలు కాయును. ప్రతిచెట్టుకు 500 కాయలు ఏలకాయవు అని ప్రశ్నించిన “మన మేమి చేయుగలము” ప్రశ్నత్వర మిత్తురు. ప్రతిచెట్టుకు 500 కాయలనట్లు చేయవచ్చునని నాటంపు. అందుకుగాను ఒక చిన్నమార్పు మూత్రమే చేయవలయును. నారుకుగాను కాయలను కొయ్యకప్పుకు విశేషముగా ఫలించెడి దేదో ఫలించని దేదో యోచించక అన్ని చెట్లకాయలను గాళి యెత్తి నారు మడిలో నాటుదురు. అందువలన రాకచెట్ల మనకు లభించును. అలాచేయక, తోటయంతటిలో ఎరువు వారణమున గాక సహజముగా ఎక్కువ కాయలు ఏ చెట్టునకాయునో ఆచెట్టు కాయలను మూత్రమే నారు కుప్పయోగింపవలెను. ఆ కాయలకంటె చిన్నవయసందున కొన్ని చచ్చిపోయినను, ఆ చెట్టు కాయలను మూత్రమే నారు కుప్పయోగింపవలెను. ఈ కాయలవలన యెక్కువ చెట్లు తల్లిచెట్లకంటె కదికాయలు మెచ్చు తగ్గు భేదముతో ఫలించును. మంచి బలమైన నేలలోను, బలములేని ఇసుక నేలలోను ఒక ఫలితము నిచ్చు చెట్లుండెనేని, బలములేని ఇసుక నేలలోని చెట్లు కాయలను నారు కుప్పవలెను. మామిడి, నిమ్మచెట్లకు పీలుపడిన విధముగా కొత్తచెట్లకు అంటుకట్టుటకు పీలుపడినందున, అధికముగా ఫలించెడి బాతిచెట్ల కాయలను నారు కుప్పయోగించుటకంటె ఫలితమును అధికము చేయుటకు మార్గము లేదు. రాకకాయల నొకప్పుడు నుపయోగించ కూడదు. క్రేస్తమైన మామిడిచెట్లను కలవారు అంటుకట్టి దేశమునకు పంపియేలాగు, విశేషముగా ఫలితము నిచ్చు కొత్తచెట్లకు గలవారు ఆ చెట్లకాయలను మూత్రము నారుపోసి అమ్ముచు అందరిని నాడుకలోనికి తెచ్చినయెడల దేశమునకు మేలు చేయగలుగుదురు. ప్రస్తుతమున ఎకరమునకు సరాసరి 150 కంటె ఎక్కువ లభించుటలేదు. వైద్యధిని అకలంబించినయెడల క్రమముగా ఎకరమునకు 1000 ప్రతి సంవత్సరము లభించగలదు. విశేషముగా ఫలించెడి చెట్లు గలవారు నాకు నాయ ప్రార్థితులు.

వ్యాధులు, చీడపురుగులు.

కొత్తచెట్లకు వ్యాధులు అరుదుగానుండును. చీడపురుగులలో విశేషమోసకరమైనది ఒక్కటే. ఎట్టి రెక్కలగుల బలాధ్యమైన బరిణపురుగు, మువ్వలను తినును. నిశ్శబ్దముగానుండెడి రాత్రియందు మువ్వలను కొలుకుచుండగా కలిగెడి “కజ, కజ” మను శబ్దమును వివచచ్చును. ఇనపపూసతో లాగి తీయవచ్చును. మలయాళదేశమున ఈ పురుగులకట్టి కూలి సుసాదించుకొనువారు కొందరుండురు. ఒకపూస, సత్తులతోట, నిచ్చిన తీసికొని ప్రతిచెట్టుయొక్క పురుగులను చంపుచుండురు. చరొకకధమున చంపవచ్చును. ఆమడపు గానుగపిండిని నీటిలో కలిపి రెండుమూడు దినులు లుండనిచ్చినయెడల, దుర్గంధ మేర్పడును. దానిని పళ్లములోనుంచి చెట్టుకింద పెట్టినయెడల, కుళ్లు వచ్చువులయందు కోరిక యుండుటవలన తిని చచ్చును.

పరిశోధనలు

కొత్తచెట్లను మలయాళదేశమందు కల్పకవృక్ష మని పిలుతురు. చెట్టుయొక్క ప్రతిభాగము నుపయోగించుదురు. ఉత్తరసర్కారులలో, మలయాళదేశమందువలె అంత సంపూర్ణముగా ఆచెట్లు నుపయోగించరు. తాళ్లు, మోటులు, సంచులు, బ్రష్లు, కాళ్లుకుడుచుకొను చాపలు అంతగా చేయరు. కొత్తచెట్లకాయలను అల్లినయెడల ఇంటి కప్పడు ఉపయోగపడును. దక్షిణదేశమందు సహితము వినియోగించుదురు. సర్కారులలో ఎంతవెల యిచ్చియైనను తాటాకులను కొందురు. కాని కొబ్బరియాకులను ఊరకయిచ్చిన నుపయోగించరు. కొబ్బరియాకుల నల్లుటకు నేర్పుకొనవలెను. అధికముగా నుండెడి యాకులను నరికి, ఆరనిచ్చి, అల్లి, తాటాకులకంటె పెక్కువెలకు, మదరాసులో విక్రయించురు.

కొత్తచెట్లకాయలు, అమలాపూరు, రాజోలు, నర్సాపురం, చినగల్లపాలెం మొదలయిన చోట్లనుండి బెజవాడకును, అచ్చటినుండి బొంబాయికిని పంపబడుచుండును. కొత్తచెట్లగా చేసి యొనను పంపకపోవుట పరిశోధనలయందును, వ్యాపారమందును గల మన శక్తి హీనత మెట్టి చేయుచున్నది. అమెరికాలో కాలిఫోర్నియానుండి న్యూయార్కు నగరమునకు 2500 మైళ్ల దూరము పాలెడ్వీలుల ఎగుమతి చేయచుండిరి. పాలెలో 95 భాగములు నీరును 5 భాగములుమాత్రము ముఖ్యపదార్థములును, పాలెడ్వీలలో 80 భాగములు నీరును 20 భాగములు ముఖ్యపదార్థమును ఎగుమతిచేయబడు ప్రతి 100 టన్నుల పాలెడ్వీ

లలో, 80 టన్నుల నీటిని ఎగుమతిచేయుట విచారకరమైన పరియనియు, నీటిని అంతదూరము ఎగుమతిచేయుట అమెరికావాని విశేష లాభమనియు తలంచి, పాలను పొడిగాచేయుటకు ప్రయత్నములు సలిపి, సఫలమనారంభమైరి. అదేవిధముగా మనము కొత్తచెట్లకాయలను కొత్తచెట్లగాను, అలాతరువాత నూనెగాను, అనూనెతో సబ్బు, మైనపుకట్టులు మొదలయివిగా యాపక కాకులు కాయలుగా ఎగుమతిచేయుట లాభముకాదా? లాభముగా పోగొట్టుటకు ఒక కారణాన అవసరము సర్వాప్రయమ, బెజవాడ, పాలకొల్లు పట్టణములలో నెచ్చటవైనను కారణానా పోషించకూడదా? నాలుగయిదు లక్షల రూపాయలతో నెరవేర్చవచ్చునో ఇంత మూలధనము వైవినగరమందు లేదు. దీనితో కూడ నువ్వలనుగూడ నూనెగా మార్చవచ్చును. ఈలాటి కారణానాను పోషించినయెడల కొబ్బరితోటలు మాత్రముగా ఎన్నో ఏళ్లుటకు అనుకూలమగును.

మేనేజింగ్ డైరెక్టర్,
సర్కారు ఆగ్రికల్చరల్
డెవలప్ మెంటు క్యాంపెయిన్ } దరిశి చెంచయ్య,
లిమిటెడ్, నర్సాపురం. } బి. ఎస్. సి.

తెనుగు కాలికో బైందు

సివిల్ ప్రాశీదరు కోడ్	5 0 0
క్రిమినల్ ప్రాశీదరు కోడ్	6 0 0
ఇండియన్ పీసల్ కోడ్	3 0 0
శతకరత్నావళి (గ్లేజు)	2 0 0
సుమతి, సరసింహ, వేమన, విడిగా	0 2 0
శృంగార రత్నశతకము	0 3 0
వేమిగోపాలశతకము	0 3 0
కాళహస్తి లింగశతకము	0 3 0
రామలింగేశ శతకము	0 3 0

విక్టోరియా డిపో,
మైలాపూరు - మదరాసు.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

సెక్యూరటీ కేసు
స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు
ప్రతి 1-కి రూ 0-14-0.

పండిత మదన మోహన మాళవ్య

గారి జీవితము, పంజాబు అల్లరి
ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

నావిక్ రామస్వామిశాస్త్రిలు అండుపను,
392, ఎన్.ప్లనేసు, చెన్నపురి.

తెలివిలాభము:- నావిక్, మదరాసు.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి

ప. కే. ప. సి. వారి (14)

శ్రీరవధాని

ఈ దివ్యాత్మను తల్లుకు పాలను శుద్ధిచేసి
శరీర పుష్టిని కలిగించును.

పిల్లలకు సంజీవి. పత్యము లేని రుచిగల రసాయనము. సార్విత్రిమిల్లిన్సు బుడ్డో పనిలేదు. పిల్లలు, తల్లిజిల్లులు నుభవించుదురు. బలహీను లగు పిల్లలకిచ్చిన జబ్బులు పోయి దేహపుష్టి కలుగును. కల బుడి 1-కి 1-8-0 (8847)

బి. పి. తో కలిసి రూ 2.

ప్రమాద ను ప్రసిద్ధమగు ఆయుర్వేదానుమాల చిట్కను ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద

యైనను కలదా?

అట్లుండిన అన్ని విధముల నేత్రవ్యాధులకు నిర్భయమైనట్టియు, నన్యకమైనట్టియు, మిక్కిలి పొడవగునట్టియు బొంబముయొక్క గుణములను తెలుపుచట్టి పుస్తకమునకు మీ న్రాయకూడదు ? (8897)

L. H. Saller Dept, 4 Semta Bangal.

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ నెట్టి అన్డ్ సన్స్ వారిచే ప్రకటింపబడిన

శ్రీ కృష్ణ కర్ణాష్టమ తము

మూడాశ్వాసములు టీకాతాత్పర్య విశేషార్థములతోను

ఆంధ్ర పద్యములతోను

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అన్డ్ కంపెనీ వారిచే విక్రయింపబడును.

నెం. 286, అప్పా బిల్డింగు, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

క్యాటలాగు ఉచితము

పోటలిన్

(1)

దంతవ్యాధి సంహారిణి

సకలరోగములను పోగొట్టు నొక కుటుంబావధము

ఈ లోషను 5 బొట్లు 2 ఔన్సు నిశ్శుల్కము కలిపి దినుము చెండుపూటలు పుక్కిలిందిన పంటినొప్పి, పండు జలుపరించుట, పంటినొండీ క్షము, చీము ప్రవించుట, దుర్వాసన, పండ్లుకడుట, వీటిని పోగొట్టి, పండ్లుకట్టిపరచును, నోటిని నువ్వానతో నుంచును. పండ్లను కుద్రముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0.

సుఖన్ జాన్ (నూతనోత్పత్తి)

గాయములకు, కీళ్ళపట్లకు, నొప్పులకు రొమ్మునొప్పులకు, కాళ్ళుచేతుల పట్లకు, మెడనొప్పి, కంఠనొప్పి, చర్మముమీద మంటలకు, దగ్గులకు, శీలము, జలదోషము, విషజ్వరములకు, నడుమునొప్పి, కత్తిగాయములకు దోమ కాటుక, ఇతరవిష కాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు వైపురే, తైలము మొదలగునవి పూత పూయు సకల నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూ. 0-0-0.

మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం. 1208, మదరాసు.

ఇ సా న ఫె లె

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయం కాలములందు పూటకు ఒకమాత్ర చొప్పున తీసుకొనవలెను.

అ షా ఫ్

తిమురువాయువు, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, పోర్టు - బొంబాయి.

Esanafele.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు.

(25)

వలెలు కంపెనీ వారి ప్రత్యేకపు ఔషధములు

ఈ క్రింద చెల్లుపబడిన ఔషధములు శరీరకాస్త్రమునకును, శారీర విశిష్టతకు సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన శాస్త్రజ్ఞులచే శాస్త్ర పరిశోధనానుసారము యోగ్యపరిచిరి.

మా ఔషధముల తయారుజేయు కాలలో కలహింస సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో వెల్లె చాల వెల్లె ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తుసామగ్రి యంతయుగలదు. ఆచటి మూలకముల వృక్షశాస్త్రప్రకారము, రసాయన శాస్త్ర ప్రకారము, భూ తత్వముగూడ గూడ పరిశీలించబడును. అందు వి. పి. స్టాండర్డ్ ప్రకారము రసాయనములు మూలకముల తయారుగును కావున యీ ఔషధములు పారిశుధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యోగ్యతయును అనుమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు యూనస్ సిరపు

సిరపు షేరి ఫాస్ఫేట్స్ కాంపౌండు క్విన్లెను యెట్రస్క్రియా

ఈసిరపు డాక్టరు యూనస్ పద్ధతి ననుసరించి వివరములు, వైద్యులు, స్క్రిక్వియా యిట్రస్క్రియాజేసి దివ్యముగ తయారు జేయబడినది.

ఈ ఔషధము అతిఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నుండునలన గలగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక శోభాభాగగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యౌషధము.

వెల్ వెల్లె బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం వైజు బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కె మి క లు పు డ్డు

ఇది విరళ, తైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

కుభ్రముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యెడ్వర్డు పారిషు గారు చెప్పిన పాళ్ల ప్రకారము తయారుకాబడినది.

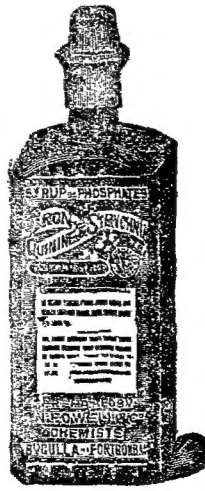
ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియౌషధము. రుచిచానుండును. మంచికృత్యధిగావించి నరుములకు పుష్టినిచ్చును.

వెల్లెవైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్నవైజు 10 అణాలు.

పవలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుదు.

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay.

(3421)

వంగదేశపు వరదలు.

మిన్నపూరుజిల్లాలో శీతశీతస్సాయినదులు వరదలవల న తాము లూకు చ తలు జిల్లాలు మునిగి పోయినవి. శీలవతినది గట్టు 48 మైళ్లు తెగి పోయినది. చాల గ్రామములు మునిగిపోయినవి. 1000 గుడిసెలకు వైగా కూలినది. మౌకభూములయందును, నెద్దచెట్లమీదను వాగు కొనిరి. తంతివార్తలు ఆసోయినవి. తపాలు పోవుటలేదు. పశువులు చాల కనకనకు చని పోయినవి. ఎంతమంది జనము చనిపోయిరో నీసలుగ తెలియలేదు. ఒక న్యాయవాదిని ఘాటలు న్యాయస్థానోద్యోగులను గొంపోవు పడత యొకటి తలక్రిందులాయెను. న్యాయవాదియొకము బ్రతికెను. న్యాయస్థానోద్యోగులు మునిగి చనిపోయిరి. నారికములు తేలివని. నాన్నాకు ఘాట తానాలు జలమయమై యున్నవి. కేసినది గట్టుగూడ తెగిపోయినది. కాల్షిట్టుమీదుగ నీరు ప్రవహించుచున్నది.

రాజరాజనరేంద్రుని 9 వ శతాబ్దోత్సవము

న-రా-శ్రీ న్యాయ శాస్త్రాధిపతి శాస్త్రాధిపతులుగాని అధ్యక్షతను 4-9-22 తేదీని జరిగిన రాజమండ్రి పౌరుల సభలో 8-9-22 తేదీని రాజరాజ నరేంద్రుని 9 వ శతాబ్దోత్సవము జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది. ఆంధ్రదేశీయ విశిష్టమహామండలివారు దీనిని నిర్వహించురు. దక్షిణ హిందూస్థానముననే గాక ఇండియా మొత్తమున ఈ ప్రయత్నము మొదటిగా భావింపవచ్చును. ఈ సందర్భమున పరితాపకమగు పురాతన వస్తుప్రదర్శనము గూడ జరుపబడును. జస్టిస్ రామేశం పంతులు, జయంతి రామయ్యపంతులు, కే. వి. లక్ష్మణరావు చిలు కూరి వీరభద్రరావు, గిడుగు వెంకటరామమూర్తి పంతులు మున్నగువాడే వ్రాచునకు వ్యాసములు గల సంపుట మొకటి ప్రచురింపబడును.

ఇది భాష, కుతము, రాజకీయచరిత్ర, ఆర్థికపితలు మున్నగు భాగములుగా విభజింపబడును. 5 రూపల వైబడి చందా నివ్వవారి కొకప్రతి ఇవ్వబడును. ప్రదర్శనమున తామ్రకాస నములు శిలాకాసనములు, ఆయుధములు, వ్రాతప్రతులు మున్నగునవి యుండును. ఈ ప్రదర్శనము వాఙ్మూలము తెరచియుంచబడును. దీనికి 2500 రూపల ఖర్చు కాగలదు. ఉదారవృద్ధియులు ఈయుద్ద్యమమునకు ద్రవ్యసహాయము చేయవలసియున్నది. భావ రాజు వెంకటకృష్ణారావు వి. ఏ. వి. యల్. గారికి రాజమండ్రి విరాళముల సంపకచ్చును.

భూమివన్ను - మునిసిపాలిటీలు

ప్రభుత్వ ప్రకటన

సకలములు అభివృద్ధి చెందుటచే నగరముల సమీపమున నుండు భూమి విలువ కొంత అధికమగుచున్నది. గ్రాండు రెంటు సరఫ్ఫరసానుభూములపై మొత్తమునకుగల భేదమునుమునిసిపలు సంఘములవారి కిచ్చుటకు యుక్తమని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించి ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసిరి ఈ సలహాను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇండియామంత్రి అంగీకరించెను. ఈ సందర్భమున లెక్కలన్నిటిని వివరముగ తయారుచేయుటకు ఏలులేనందు నమునిసిపాలిటీల మిటుల లోనున్న ఇట్టి భూములకు ఏకరమునకు రూ. 6-4-0 వన్ను విధించుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. పరిశీలకులూరిన యాభిర్థనముకూడ మాగలదు. ఈవిషయమున గౌరండు రెంటునకును గల తేదాను ప్రభుత్వమువారు మునిసిపాలిటీలవారి కిచ్చుటకు తీర్మానించిరి. ఈ విషయము 1923 సంవత్సరం ఏప్రిలు 1 వ తేదీనుండి అనుబంధ ముంచబడును.

అహ్మదాబాదు 'మిల్' కూలీలు

అలహాబాదు, అగ్రస్టు 10—అలహాబాదులో మిల్లకూలీలు తమ యజమానులకు లాబడీరి. కూలీలైతమకొచ్చెలను సాధించుటకు చేసినప్రయత్నములలో ఇదివఱకు కెన్నడునుయజమానులకు లొంగలేదు. నేటికి వారు లొంగవలసినవైనను. అట్లుజేయుట కిదియే ప్రథమము గత సోమవారము హిందువులకు చిన్న పండుగ కొన్ని యంత్రాలకుపు కూలీలు పనిలోనికి పోలేదు. పరువాను పీరు పనిలో జేరబోవ ఒక్కొక్కరు రెండు రూప్యముల అపరాధము నివ్వినగాని జేర్చుకొననని మిల్ అంబాలాలో గారనిరి. జరిమానా నిచ్చుట కంగీకరించి కూలీలు పనిలో ప్రవేశించిరి.

శ్రీమాన్ వైద్యరత్న డి. గోపాలాచార్య గారి చే

శ్రీగ, కలరా మున్నగు ఘోర వ్యాధులకును అతిమూత్రము, మధుమేహము, సెగిరోగము, మూలము, మనమూర్చలు, ముట్టుకుట్టు, త.యము, ఉబ్బసము, దగ్గు, శూలనొప్పి, మున్నగు వ్యాధులకును తగిన ఆయుర్వేదావధములును

గర్భిణీ స్త్రీలకును, తదితర స్త్రీలకును, పురుషులకును, ఆరోగ్యదాయకములగు తేహములు, సిరప్సులు, తైలములు వగైరా ఆయుర్వేద వివేచనములు ఇందు గలవు. క్యాటలాగు ఉచితముగా సంపాదించు.

సాపింపబడిన

టెలిగ్రాఫ్ అక్షరము:

"పండిట్" మద్రాసు. (1045)

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

నెం. 41, ఆచారపుర వీధి, మద్రాసు.

To Save Labor & Money use our
NORCROSS HAND CULTIVATORS

5 Steel Prongs
useful for
Fruit and
Flower Garden

4 Feet Handle
useful for
Vegetable Gardens
Field & Crops

Read the following

The Officer-In-Charge, Military Farms, Okara, Punjab writes :—

One of the handiest garden tools I have seen is the 5 Prong Norcross Hand Cultivator. It is a pleasure to use it, and pleasing to see the stirred soil after wards.

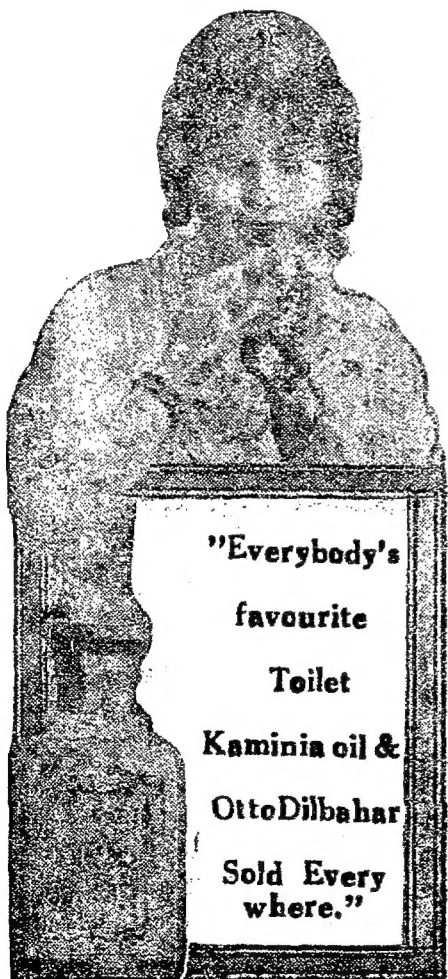
To my surprise the Mali is quite taken with it and uses it without being ordered. Its functions are :—

AERATES SOIL CONSERVES MOISTURE DEST. OYS WEEDS

NO OTHER GARDEN TOOL I HAVE SEEN EQUALS THIS

Price Rs 9 only. Order To-day.

The Limaye Bros., Ltd. Appollo Street., P. B. No. 684, Bombay

"Everybody's
favourite
Toilet
Kaminia oil &
OttoDilbahar
Sold Every
where."

వెంటుకలే ఆందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

శిశువులకు దుశ్చైతన్యము ఉండి రాకముననే త్వరకడకు.
ఉడికవచ్చుట వెంటుకల పెట్టినయెడల శిశువులకు పాదపోషణ.

అంతవరకు రావలెను.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది రోజువారీ చేయవలెను.

శిశువులకు పెట్టి రోగమును, శిశు మౌనవ్యయమును,
యొడి దివ్యవధము.

శిశువులకు ఉబ్బట గాని, గర్భకు గాని యుండదు.

మీ శిశువులకు మరల యెప్పుటి మెత్తనమును గల్గి వట్టి
వలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

శిశువులకు యెట్లున్నట్టి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను శరీరస్పృహనిక చేయును.

నెల బుడ్డి 1-కి 2-కి రూపాయి. వి. సి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
నికరయించబడుచున్నది.

ఇది మందులమొక్కా రందరికడనున్న, శరతులము

జాతకడను గూడ దొరుకును, తేదెన్న,

సోలు యెడెట్లు:—

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

(126) 155 జమ్నామఠీడు, బొంబాయి.

మీకు ముఖ్యమైన వస్తువును, లేక అత్యంత కావలసినవస్తువును
"టెటో డిల్ బహారు" కు వ్రాయుము.

ఇది రోజువారీ చేయవలెను. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.

1/2 బాసు బుడ్డి 1-కి 2-కి రూ 2-0-0

1 బాసు " " 0-12-0

1/2 బాసు " " 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతి రుమాలులందు చల్లిన మిక్కిలి
మనోహరమైన కానక చుట్టతక్కులకు వ్యాపించును.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు నెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మా నేతరు:— హెచ్. ఎడ్వీన్ జోన్సు.

ఫస్టును యొక్క 5,46,00,000 వైగానే యున్నది
1920-వ సంవత్సరము నందు

వరుంబడి 91,06,338-0-11

ఇప్పుడు ఇరుగు చుట్టు ఆహ్వా

రెన్యుల మొత్తము 15,44,24,596-11-3

మునువటికంటె ఇప్పుడు పాలిసి

చార్జుకు బాన్సిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు
కావలయును. వారు అనుభవ శాలితుగ నుండి
నెలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తా ఫారములకు యీ క్రింది విలాస
మునకు వ్రాయుము. 672

Apply to:—

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

భయపడవద్దు

తేలుకుట్టిన తక్షణము ఈ
జంతువును వాడిన విషమును
తీసివేయును. బుడ్డి 1-కి నెల
రు 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు
8 బుడ్డులకు పొట్టేటి 0-8-0
రు 4-8-0 చుట్టయార్చు తేనెన
వారికి 1 దశకబుడ్డు పొట్టేటి
తేలుండ సంపాదించును.
పక్షవాతము, పిచ్చు, కుప్పము
క్షయము, మూలము, ఆతి

మూలము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి
సమృద్ధిమైన యోగ్యములు గలవు.

క్యాటలాగునకు వ్రాసినచో ఇవలముగా పంపెదము.

మీకు గల వాదలను వ్రాసి మంచి యోగ్యమును
జూయదు. (119-980)

Telegrams: Rajvaid Sri Bamandasji Kavira
Rajvaid 152, Harrish Road,
Calcutta. CALCUTTA.

అతంకనిగ్రహబేషధాలయం

స్థాపితము 1881 సం॥

ఈ బేషధాలయపు ప్రసిద్ధి జెందిన

అతంకనిగ్రహమాత్రాలు

పీటిని సేవించి మేలుపొందిన అనేకులు పలుమారు

విదేశక కోరుచున్నారు. గాన ప్రతిఫలము మీకు

కూడను పొందవలెను అనుట మోగి - ప్రస్తుతం

తపాలు భుజ్యులు కూడను కోరక పంపబడు

మాయొక్క బాబితాలకు గాన దయచేసి వ్రాయుము.

అతంగనిగ్రహబేషధాలయం

(219) 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి.